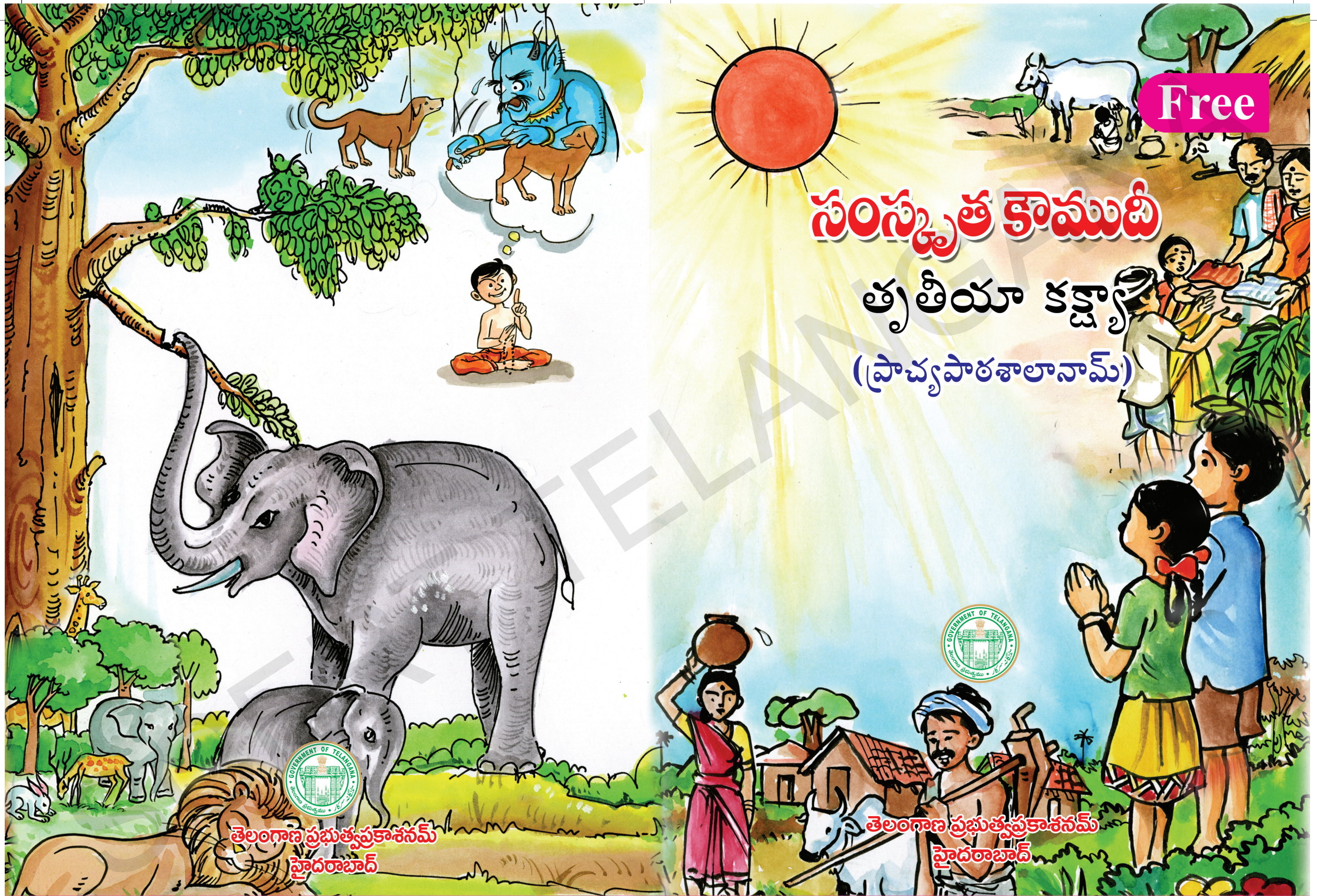
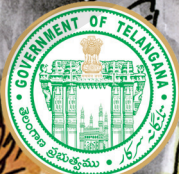

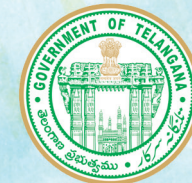
Free

సంస్కృత కౌముది

తృతీయా కక్ష్యా
(ప్రాచ్యపాఠశాలానామ్)

తెలంగాణ ప్రభుత్వప్రకాశనమ్
హైదరాబాద్

తెలంగాణ ప్రభుత్వప్రకాశనమ్
హైదరాబాద్

తెలంగాణ ప్రభుత్వస్వ నిఃశుల్కవితరణమ్

తెలంగాణ ప్రభుత్వస్వ నిఃశుల్కవితరణమ్

పిల్లలూ! కింది అంశాలు చదవండి - సూచనల ప్రకారం చేయండి

- ప్రారంభంలో సన్నివేశచిత్రం ఉంది. ఆ చిత్రాన్ని చూసి చిత్రాల్లో ఉన్న వాటిని సంస్కృతంలో ఏమంటారో తెలుసుకోండి. ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో చిత్రాన్ని గురించి మాట్లాడండి.
- సంసిద్ధతాపాఠాల్లో ఉన్న సంభాషణలను, గీతాలను ప్రతిరోజు అభ్యాసం చేయండి.
- ప్రతిపాఠంలో ముందుగా ఒక చిత్రం ఉంటుంది. ఆ చిత్రాన్ని చూడండి. దాని కింద ఉన్న ప్రశ్నలకు జవాబులను ఆలోచించి చెప్పండి.
- పాఠం చదవడానికి ముందు పాఠ్యాంశచిత్రాలను చూసి పాఠంలోని విషయాన్ని ఊహించండి. చిత్రాల ఆధారంగా సంభాషణలు చెప్పండి.
- ప్రతిరోజు పాఠం బిగ్గరగా చదవండి. మీ ఉపాధ్యాయుడు చదివేటప్పుడు జాగ్రత్తగా వినండి. మీకు తెలియని పదాలు/చదవలేకపోయిన పదాలను మీ ఉపాధ్యాయుడు ఎలా పలుకుతున్నాడో జాగ్రత్తగా వినండి. మీరు కూడా అలా చదవడానికి ప్రయత్నించండి.
- పాఠాన్ని చదివి అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి. వాటి అర్థాలను పుస్తకం చివర పదకోశం చూసి లేదా ఉపాధ్యాయుని అడిగి తెలుసుకోండి.
- మీ ఉపాధ్యాయుడు పాఠం చెప్పేటప్పుడు జాగ్రత్తగా వినండి. మీకు తెలియని పదాల గురించి, విషయం గురించి తప్పకుండా అడిగి తెలుసుకోండి.
- మీరు చదివి అర్థం చేసుకోవడానికి వీలుగా అభ్యాసాల్లోని సూచనలు తెలుగులో ఉన్నాయి. వాటిని చదివి అర్థం చేసుకొని సూచించిన విధంగా చేయండి. అర్థం కాని వాటిని ఉపాధ్యాయుల సహాయంతో చేయండి.
- అభ్యాసాలలో ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులను గైడ్లలో గాని, ఇతరుల నోటుపుస్తకములలో గాని చూసి రాయకూడదు. ఎందుకంటే దాని వల్ల మీకు సొంతంగా రాయడం రాకుండా పోతుంది.
- అభ్యాసాలలో ఇచ్చిన వ్యాకరణాంశాలు మీకు అర్థం కావడానికి మొదట ఉదాహరణలు ఇచ్చారు. వాటి ఆధారంగా అర్థం చేసుకొని చేయండి.
- స్వీయరచన, సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్, పరియోజనాకార్యమ్, ప్రశంసలకు సంబంధించిన అభ్యాసాల గురించి ముందుగా ఉపాధ్యాయుడు చర్చ నిర్వహిస్తాడు. మీరు ఆ చర్చలో పాల్గొనండి. తెలియని విషయాలను అడిగి తెలుసుకోండి. తర్వాత మీరే సొంతంగా అభ్యాసాలను రాయండి.
- అవసరమైతే మీ తోటి వారితో కలిసి చేయండి. మీరు రాసిన జవాబులను తరగతిగదిలో చదివి వినిపించండి. చేసిన ప్రాజెక్టుపనులను ప్రదర్శించండి. మీ ఉపాధ్యాయుడు ఇచ్చిన సూచనల ప్రకారం సరిచేసుకోండి. సరిచేసుకున్న తర్వాతనే నోటు పుస్తకాలలో రాయండి.
- పాఠం చివర 'స్వీయమూల్యాంకనమ్' అనే పట్టిక ఉంది. ఈ పట్టికలోని ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని చదవండి. చేయగలిగితే 'ఔనని', చేయలేకపోతే 'కాదని' గుర్తించండి. మీరు చేయలేని వాటి గురించి మీ ఉపాధ్యాయుని అడిగి మళ్ళీ అభ్యాసం చేయండి.
- పుస్తకంలో 'పఠంతు-నందంతు' పేరుతో మీకోసం కథలు, గేయాలు ఇచ్చారు. వీటిని మీరే సొంతంగా చదవండి.
- పుస్తకంలో 'పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు' ఉన్న పేజిని చదవండి. దీనిలో ఉన్న సామర్థ్యాలన్నింటినీ మీరు ఈ తరగతి పూర్తి అయ్యేసరికి చేయగలగాలి.
- పాఠశాలలో మీ స్నేహితులతో, ఉపాధ్యాయులతో సంస్కృతంలోనే మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించండి.

ఏతాని కుర్వంతు

అధ్య: దత్తాని చిత్రాణి పశ్యంతు. పారేషు ఏతాద్యశచిత్రాణి యత్ర యత్ర సంతి తత్ర తత్ర దత్తానాం సూచనానామ్ అనుసారం క్రియా: కుర్వంతు.

(పాఠంలో ఇలాంటి బొమ్మలు ఉన్నచోట ఇచ్చిన సూచనలను అనుసరించి ఆ యా పనులను చేయండి.)

శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు

పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు

లేఖనం, స్వీయరచనా

పఠంతు - లేఖంతు.

చింతయంతు - లేఖంతు.

పదజాలాభివృద్ధి: భాషాక్రీడా:

వ్యాకరణాంశా:

సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

పరియోజనాకార్యమ్

ప్రశంసా

స్వీయమూల్యాంకనమ్

© Government of Telangana, Hyderabad

First Published 2012
New Impressions 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Telangana.

This Book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

తెలంగాణప్రభుత్వస్వ నిఃశుల్కవితరణమ్ 2018-19

Printed in India
at the Telangana Govt. Text Book Press,
Mint Compound, Hyderabad,
Telangana.

ముందుమాట

సంస్కృతం మన సాంస్కృతిక భాష. మన ప్రాచీన ఋషుల అపార జ్ఞానసంపద, జీవనానుభవము, శ్రుతులు, స్మృతులు, పురాణాలు, ఉపనిషత్తులు, కావ్యాలు మొదలైన రూపాలతో సంస్కృతభాషలో నిక్షిప్తమై, సురక్షితమై ఉన్నాయి. సనాతనమైన మన సంస్కృతిని భావితరాలకు అందించటానికి సంస్కృతభాషాధ్యయనం చాలా అవసరం.

పటిష్ఠమైన భావసంపద, పదసంపద కలిగిన ఈ సంస్కృతభాషాప్రభావంతోనే భారతీయ భాషలన్నీ పరిధివిల్లుతున్నాయి. తెలుగు భాషపై సంస్కృతభాషాప్రభావం ఎంతో ఉంది. తెలుగు భాషను చక్కగా పలకడానికి, తెలుగులో పరిచయమౌతున్న భాషేతర శాస్త్రాంశాలను అవగాహన చేసుకోవడానికి, భాషలో సౌష్ఠవసంపాదనకు విద్యార్థిదశలో సంస్కృతభాషను నేర్చుకోవడం ఎంతో అవసరం.

సంస్కృతం కేవలం ఒక ప్రాచీనభాష అనే భావన విడనాడవలసి ఉంది. ఎందుకంటే సంస్కృతభాష మిగిలిన భారతీయభాషల లాగా, బహుభాషికత్వంలో విడదీయరాని భాగంగా ఉంది. ఈ విధంగా బహుభాషాతరగతిగదిలో ఇతరభాషలను పొందడానికి సంస్కృతం, సంస్కృతాన్ని పొందడానికి ఇతరభాషల సహకారం తోడ్పడుతుంది.

మూడవ తరగతినుండి విద్యార్థులు మాతృభాషలో వివిధరూపాల్లో ఉన్న పాఠ్యాంశాలను చదవడం, అర్థం చేసుకొని పదజాలాన్ని, వాక్యనిర్మాణాలను వినియోగించుకోవడం జరుగుతుంది. అంతేగాక పిల్లలు తమ మాతృభాషతో పాటు మరికొన్ని భాషలను సైతం పరిసరాలనుండి గ్రహించి, ఉపయోగించుకోగల సామర్థ్యం గలవారు కనుకనే సంస్కృతం ప్రాచ్యపాఠ్యశాలల్లో ప్రాథమికస్థాయిలో మూడవ తరగతినుండి అందిస్తున్నాము.

RTE 2009 అమలులోకి వచ్చిన కారణంగా పాఠ్యపుస్తకాలను పునర్వీక్షించి మార్చడం జరిగింది. అందుకే RTE 2009 ఆధారంగా రాష్ట్రవిద్యాపరిశోధనశిక్షణసంస్థ రాష్ట్రవిద్యాప్రణాళికాపత్రాన్ని తయారు చేసింది. దానిప్రకారమే “భాష-భాషాధీన” అనే ఆధారపత్రం రూపొందింది. వీటికి సంబంధించిన మౌలికసూత్రాల ఆధారంగా తరగతివారీ విద్యాప్రమాణాలు రూపొందించబడ్డాయి.

భాషాసామర్థ్యాలైన వినడం, అర్థం చేసుకోవడం, సందర్భోచితంగా మాట్లాడడం, చదివి అర్థంచేసుకొన్న వాటిని వ్యక్తపరచడం, సొంతంగా రాసి పదజాలంమీద పట్టు ఏర్పరచుకోవడం, భాషను తెలుసుకోవడం మొ॥ సామర్థ్యాలు సాధించే లాగ నూతనపాఠ్యపుస్తకం రూపొందింది. ఇందుకోసం నిజజీవితంలోని భాషాప్రక్రియలు అంటే. గీతం, కథ, సంభాషణ, నిబంధం, సుభాషితం, శ్లోకం పాఠ్యాంశాలుగా రూపొందాయి.

మాతృభాషను బోధించే ప్రక్రియతో పోల్చినప్పుడు, సంస్కృతాన్ని బోధించడంలో ఉపాధ్యాయుల బాధ్యత ఎక్కువగా ఉంటుంది. సంస్కృతాన్ని తప్పనిసరిగా పిల్లలచేత మాట్లాడించాలి, వాళ్ళందరూ అభ్యసనంలో పాల్గొనేలా చూడాలి. వారికి అవసరమైన సహాయం ఎప్పటికప్పుడు అందించాలి. విద్యాలయ ప్రాంగణంలో, తరగతిగదిలో వీలైనంత మేరకు సంస్కృతాన్ని వాళ్ల మాతృభాషతో అన్వయిస్తూ అర్థమయ్యేలా, స్వేచ్ఛగా మాట్లాడేలా సంస్కృతభాషావాతావరణాన్ని కల్పించాలి. అందుకు కావలసిన, సరళమైన మౌఖికసంభాషణపాఠాలు, గీతాలు మొదలైనవి ఈ పుస్తకంలో ఉన్నాయి.

RTE 2009 ప్రకారం నిరంతరమూల్యాంకనం కోసం పాఠ్యపుస్తకాన్ని నాలుగుభాగాలుగా విభజించారు. ఆ యా భాగాలలో సూచించిన పాఠాలు సంబంధించిన మాసాల్లో పూర్తయేటట్లు చూడాలి. సంస్కృతభాష పట్ల ఆసక్తి, అభిరుచి పెంపొందడానికి ఈ పుస్తకం తోడ్పడుతుందని భావిస్తున్నాము.

ఈ పుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులు, ఉపన్యాసకులు, విషయనిపుణులు, చిత్రకారులు, కార్యసంయోజకులు, డి.టి.పి. లేఅవుట్ చేసినవారికి, పాఠ్యప్రణాళికాసభ్యులకు అభినందనలు, పాఠ్యపుస్తక రూపకల్పనలో సహకారాన్నందించిన ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయం ప్రొఫెసర్ రమాకాంత్ అగ్నిహోత్రిగారికి, సంపాదకమండలిసభ్యులకు ప్రత్యేకకృతజ్ఞతలు. ఈ పాఠ్యపుస్తకం భవిష్యత్ అభ్యసనానికి, అవసరమైన సామర్థ్యాలను, పాటవాన్ని పెంపొందిస్తుందని ఆశిస్తున్నాం.

శ్రీమతి బి. శేషకుమారి

సంచాలకులు,

రాష్ట్రవిద్యాపరిశోధనశిక్షణసంస్థ, హైదరాబాద్.

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- ❖ పాఠ్యపుస్తకంలో పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల జాబితా చేర్చబడింది. వాటిని పిల్లలు సాధించేలా చూడాలి.
- ❖ ప్రధానంగా మొదటిభాగంలోని మౌఖికసంభాషణలు (సంసిద్ధతా పాఠాలు) తరచుగా చేయించాలి. పిల్లలు తరగతిగదిలో సంస్కృతంలో మాట్లాడేలా ప్రోత్సహించాలి.
- ❖ పాఠం బోధించడం అంటే పాఠ్యాంశాన్ని బోధించడంతోపాటు, పాఠంలోని అభ్యాసాలు చేయించడం, సామర్థ్యాలను సాధించేలా చూడడం. ఇందుకోసం ప్రతిపాఠంలోనూ అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిని విధిగా చేయించాలి.
- ❖ ప్రతిపాఠానికి ముందు ఉన్ముఖీకరణచిత్రం / సన్నివేశచిత్రం ఉంటుంది. దీన్ని గురించి పిల్లలచేత మాట్లాడించాలి. ఇందుకోసం ఇచ్చిన ప్రశ్నలతో పాటు ఆలోచింపజేసే అదనపుప్రశ్నలు కూడా అడగాలి. తద్వారా పాఠం వైపు పిల్లలను ఉన్ముఖీకరణ చేయాలి. ఆ తర్వాత పాఠాన్ని బోధించాలి.
- ❖ వ్యక్తిగతంగా, ధారాళంగా పాఠాన్ని చదివేలా అభ్యాసం చేయించాలి. సరైన ఉచ్చారణతో ఉపాధ్యాయులు చదివి వినిపించాలి.
- ❖ శ్లోకాలు, గీతాల వంటి పాఠాలను, పాఠాన్ని చెప్పడానికి ముందే ఉపాధ్యాయులు చదివి వినిపించాలి. పిల్లలచేత పలికించాలి. పాడించాలి.
- ❖ సంభాషణరూపంలోని పాఠాలను పిల్లలు జట్లలో కూర్చొని చదివి నాటకీకరణ చేసేలా చూడాలి.
- ❖ పాఠాల స్వభావాన్ని బట్టి వివిధబోధనాభ్యసనవ్యూహాలను రూపొందించుకొని, వాటిని అమలుపరచాలి.
- ❖ వ్యాకరణాన్ని అనుప్రయుక్తంగా బోధించాలి. ఆ ప్రకారమే అభ్యాసాలు చేయించాలి.
- ❖ సంస్కృతభాషాబోధనకై కేటాయించిన సమయంలో మొదటిభాగం పాఠ్యబోధనకు లేదా అభ్యాసాలను గురించి వివరించడానికి ఉపయోగించాలి. మిగతా సమయం పిల్లలు వ్యక్తిగతకృత్యాలలో లేదా సామూహికకృత్యాలలో పాల్గొంటూ అభ్యాసాలను చేసేలా చూడాలి. ఇదే సమయంలో పూర్తిగా వెనుకబడినపిల్లలకు ఉపాధ్యాయులే దగ్గరుండి ప్రత్యామ్నాయ బోధనద్వారా అవసరమైన సహాయం అందించాలి.
- ❖ ఒక పాఠానికి ఉద్దేశించిన సామర్థ్యాలను కనీసం 80% మంది పిల్లలు సాధించిన తర్వాతే మరోపాఠం బోధించాలి. ఇందుకోసం మాసంలోని కాలాంశాలను విభజన చేసుకొని ప్రణాళికాబద్ధంగా బోధనాభ్యసనప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- ❖ సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలకు అనుగుణంగా కృత్యాలను **వ్యక్తిగతంగా** లేదా **జట్టుపరంగా** నిర్వహించాలి. శృణ్వంతు - విచింత్య వదంతు లోని అభ్యాసాలను **పూర్తితరగతికృత్యంగా** నిర్వహించాలి. పఠంతు - అవగచ్ఛంతు - వ్యక్తీకుర్వంతు లోని అభ్యాసాలను **వ్యక్తిగతంగా** లేదా **జట్టుపరంగా** నిర్వహించాలి.
- ❖ పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా: లోని అభ్యాసాలను **జట్టుపరంగా** నిర్వహించాలి. తరువాత **వ్యక్తిగతంగా** రాసేలా చూడాలి.
- ❖ వ్యాకరణాంశా: లోని అభ్యాసాలను **పూర్తితరగతికృత్యంగా** అర్థమయ్యేలా చేయించాలి. తరువాత **వ్యక్తిగతంగా** చేయించాలి.
- ❖ స్వీయరచనా, సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్, పరియోజనాకార్యమ్ లోని అంశాల గురించి రాయడానికి పూర్తి తరగతిలో సూచనలు ఇవ్వాలి, చేయించాలి. పిల్లలు రాసిన తరువాత సరిదిద్దాలి. ఆ తరువాత స్వంతంగా నోటుపుస్తకంలో రాయమనాలి.
- ❖ ప్రశంసా **పూర్తితరగతిగదికృత్యంగా** నిర్వహించాలి.

- ❖ స్వీయమూల్యాంకనమ్ గురించి ప్రతిపాఠం చివర ఒక పరిశీలనాంశపట్టిక ఇవ్వబడింది. అందులోని అంశాలను పిల్లలే **స్వయంగా గుర్తించేలా** చూడాలి.
- ❖ పాఠాన్ని బోధించేటప్పుడు కింది సోపానాలను పాటించాలి.
 1. ఉపోద్ఘాతం - పలకరింపు, ఉన్ముఖీకరణ, శీర్షికాప్రకటనమ్.
 2. పాఠ్యాంశబోధన/సామర్థ్యాలపై అవగాహన - చిత్రాల గురించి మాట్లాడించడం, ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపఠనం, పిల్లలతో బాహ్యపఠనం, పిల్లలతో అర్థసంగ్రహణం, పాఠ్యాంశవిషయంపై అవగాహన, చర్చ.
 3. అవగాహన పరిశీలన - ఆ రోజు బోధించిన అంశాలపై పిల్లల అవగాహనను పరిశీలించడం,
 4. ఇంటిపని - ప్రాజెక్టుపనులు, ప్రశంస, ఆ రోజు బోధించిన అంశాలపై ఇంటిపని.
- ❖ ప్రతిపాఠాన్ని ఆ పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల సాధనకు ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. సంస్కృతంలో పాఠ్యప్రణాళికను కింది విధంగా రూపొందించుకోవాలి.
 1. పాఠం పేరు -
 2. పాఠం బోధించడానికి అవసరమైన పీరియడ్లు -
 3. సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు -
 4. పీరియడ్ల వారిగా విభజన -

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం	బోధనవ్యూహం	సామగ్రి/వనరులు	పిల్లలకు కల్పించాల్సిన అభ్యాసాలు - ఇంటిపని

5. పాఠ్యబోధనకు అవసరమైన అదనపు సమాచారసేకరణ. (ఉపాధ్యాయుని తయారీ)
 6. పాఠం బోధించిన అనంతరం ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు. (అనుభవాలు, అనుభూతులు)
- ❖ పిల్లలు ఎట్టి పరిస్థితులలో గైడ్లు, స్టడీ మెటీరియల్ వంటి వాటిలో చూసి రాయకూడదు. స్వంతంగా రాయాలి. ఇలా రాసిన వాటిని ఉపాధ్యాయుడు సరిదిద్దాలి.
 - ❖ నిరంతరసమగ్రమూల్యాంకనంలో భాగంగా పిల్లలప్రగతిని **ఎప్పటికప్పుడు** సామర్థ్యాల వారీగా నమోదుచేయాలి.
 - ❖ నిరంతరసమగ్రమూల్యాంకనంలో భాగంగా జూలై, ఆగష్టు, నవంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల భాగస్వామ్య పరిశీలన (10మా), రాసిన అంశాలు(10మా), ప్రాజెక్టు పనులు(10మా), లఘుపరీక్ష (20మా) ద్వారా పిల్లల ప్రగతిని అంచనావేసి నమోదు చేయవలసి ఉంటుంది.
 - ❖ సెప్టెంబర్/అక్టోబర్, డిసెంబర్/జనవరి, ఏప్రిల్ మాసాలలో నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక - మూల్యాంకనం కోసం ఉపాధ్యాయులే సామర్థ్యాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రాలు తయారు చేసుకొని పరీక్షించాలి.
 - ❖ ఆ యా పాఠ్యాంశాల ఆధారంగా అవకాశమున్న చోట, మానవీయమూల్యాలు, పర్యావరణం, కళలు, పని - అనుభవం గురించి పిల్లలతో చర్చించి తగిన అభ్యాసాలు కల్పించాలి.
 - ❖ శ్లోకాలు పిల్లలచేత కంఠస్థం చేయించాలి.
 - ❖ తరగతిగది, పాఠశాలవాతావరణం మొ॥న వాటిల్లో సరళమైన సంస్కృత సూక్తులకు, హితోక్తులకు స్థానం ఉండేలా ప్రయత్నించాలి.
 - ❖ తరగతిగదిలోనే కాక బాహ్యవాతావరణంలోనూ పిల్లలు చిన్న చిన్న పదాలతో సంస్కృతభాష మాట్లాడే విధంగా ప్రోత్సహించాలి.

వందే మాతరమ్

- బంకించంద్ర ఛటర్జీ

వందే మాతరం, వందే మాతరమ్
సుజలాం సుఫలాం మలయజశీతలామ్
సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరమ్
శుభ్రజ్యోత్స్నాపులకితయామినీమ్
పుల్లకుసుమితద్రుమదలశోభినీమ్
సుహాసినీం సుమధురభాషిణీమ్
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరమ్

పఠత సంస్కృతమ్

- శ్రీ మంజునాథ శర్మ

పఠత సంస్కృతం, వదత సంస్కృతమ్
లసతు సంస్కృతం చిరం గృహే గృహే చ పునరపి

॥పఠత॥

జ్ఞానవైభవం వేదవాఙ్మయమ్
లసతి భవభయాపహారి యత్ర మునిభిరార్జితమ్
కీర్తిరార్జితా యస్య ప్రణయనాత్
వ్యాస-భాస-కాళిదాస-బాణముఖ్యకవిభిః

॥పఠత॥

స్థానమూర్జితం యస్య మన్వతే
వాగ్విచింతకా హి వాక్సు యస్య వీక్ష్వ మధురతామ్
యద్వినా జనా నైవ జానతే
భారతీయసంస్కృతిం సనాతనాభిధాం వరామ్॥

॥పఠత॥

జయతు సంస్కృతం సంస్కృతిస్తథా
సంస్కృతస్య సంస్కృతేశ్చ ప్రణయనాచ్చ మనుకులమ్
జయతు సంస్కృతం, జయతు మనుకులమ్
జయతు జయతు సంస్కృతం, జయతు జయతు మనుకులమ్॥ ॥పఠత॥

రాష్ట్రీయగీతమ్

- రవీంద్రనాథ్ టాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయ హే!

భారతభాగ్యవిధాతా!

పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాఠా,

ద్రావిడ, ఉత్తల, వంగా!

వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా,

ఉచ్చలజలధితరంగా!

తవ శుభ నామే జాగే!

తవ శుభ ఆశిష మాగే!

గాహే తవ జయ గాథా!

జనగణ మంగల దాయక జయ హే

భారతభాగ్య విధాతా!

జయ హే! జయ హే! జయ హే!

జయ జయ జయ జయ హే!

ప్రతిజ్ఞా

- పైడిమర్రి వేంకట సుబ్బారావు

భారతదేశః మమ మాతృభూమిః. భారతీయాః సర్వే మమ సహోదరాః.

అహం మమ దేశం ప్రీణామి. సుసంపన్నా బహువిధా భారతీయసాంస్కృతికసంపత్ మమ గర్వకారణమ్. తస్యా యోగ్యజనో భవతుం సర్వదా అహం పరిశ్రమం కరోమి.

మమ మాతాపితరౌ, ఉపాధ్యాయాన్, జ్యేష్ఠాన్ సర్వాన్ చ పూజయామి. సర్వైః సహ సగౌరవం వ్యవహరామి.

మమ దేశస్య విషయే, ప్రజానాం విషయే సేవానిరతిం భజామి. జంతూనాం విషయే దయాలుః భవామి ఇతి చ ప్రతిజ్ఞాం కరోమి.

సర్వేషాం శ్రేయోఽభివృద్ధయః ఏవ మమ ఆనందస్య కారణమ్.

రచయితార:

డా || వి.సుబ్రహ్మణ్యమ్,

ఉపసంచాలకః,
సంస్కృత అకాడమీ,
ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయః, హైదరాబాద్.

శ్రీమతీ మాదిరాజు విజయలక్ష్మిః,

విశ్రాంతసంస్కృతాధ్యాపికా,
శ్రీ మలయాలస్వామిసంస్కృతపాఠశాల,
కోవెలకుంట్ల, కర్నూల్ జిల్లా.

డా || వై. నాగేంద్రమ్మా,

సంస్కృతాధ్యాపికా,
శ్రీరామకృష్ణ సంస్కృత పాఠశాల,
శ్రీకృష్ణగీతాశ్రమం, ప్రొద్దుటూరు, కడప జిల్లా.

వై. దామోదరమ్మా,

సంస్కృతాధ్యాపికా,
చౌడేశ్వరీదేవీ ప్రాచ్యోన్నతపాఠశాల
కడప.

తుర్లపాటి శివరామకృష్ణః,

సంస్కృతాధ్యాపకః,
ధీల్లీ పబ్లిక్ స్కూల్
హైదరాబాద్.

డి.రవీంద్రః,

సంస్కృతాధ్యాపకః,
భగవద్గీతావిద్యాలయః,
వరంగల్.

డా || మరుధూరి నరసింహాచార్య,

సహాధ్యాపకః (సంస్కృతమ్),
గాంధీజీనగరపురపాలకొన్నత పాఠశాల,
విజయవాడా, కృష్ణాజిల్లా.

సి.గిరిధరః,

శిక్షితస్నాతకాధ్యాపకః (టి.జి.టి.),
కేంద్రియవిద్యాలయః
ఏలూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

పరామర్శకమండలి

శ్రీమతీ ఎన్.సరోజినీ దేవీ,

ఉపన్యాసికా,
రాష్ట్రవిద్యాపరిశోధనశిక్షణసంస్థా,
ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్.

డా || దోర్నల ప్రభాకర శర్మ,

విశ్రాంతప్రాచార్యః,
సంస్కృతకళాశాల,
కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.

సువర్ణ వినాయకః,

సంయోజకః, విద్యాప్రణాళికా పాఠ్యపుస్తక విభాగః,
రాష్ట్రవిద్యాపరిశోధనశిక్షణసంస్థా,
హైదరాబాద్.

కొండేపూడి అప్పారావు,

సంస్కృతోపన్యాసకః,
శ్రీ శారదా సన్స్కృత జూనియర్ కళాశాల,
చల్లపల్లి, కృష్ణాజిల్లా.

చిత్రకారా:

సయ్యద్ హస్మతుల్లా, చిత్రలేఖనాధ్యాపకః, ప్రభుత్వోన్నతపాఠశాల, ఖాజీపేట, వరంగల్ జిల్లా.

కూరెళ్ళ శ్రీనివాస్, సహాధ్యాపకః (తెలుగు), జిల్లాపరిషత్ ఉన్నతపాఠశాల, పోచంపల్లి, నల్గొండ జిల్లా.

బి. కిషోర్ కుమార్, ప్రాథమికాధ్యాపకః, ప్రాథమికోన్నతపాఠశాల, అల్వాల్, నల్గొండ జిల్లా.

టి.వి. రామకిషన్, చిత్రలేఖనాధ్యాపకః, జిల్లాపరిషత్ ఉన్నతపాఠశాల, తడ్డుపల్లి, మెదక్ జిల్లా.

కె. బాబు, ప్రధానోపాధ్యాయః, జిల్లాపరిషత్ ఉన్నతపాఠశాల, వజ్రపల్లి, నిజామాబాద్ జిల్లా.

ఉట్టంకక:

భువనగిరి వేంకట లక్ష్మీనారాయణః, శోధచాత్రః, శిక్షావిభాగః, రాష్ట్రీయసంస్కృతవిద్యాపీఠమ్, తిరుపతి:

విషయసూచీ

పాఠస్య నామ	ప్రక్రియా	మాస:	పుష్టసంఖ్యా
ప్రథమభాగ:			
సంసిద్ధతాపాఠా:		జూన్, జులై	2-8
1. భారతభక్తా:	(గీతమ్)	జులై	9-18
ద్వితీయభాగ:			
2. సదాచార:	(శ్లోకాః)	ఆగస్టు	19-28
3. ఋజువర్తనమ్	(సంభాషణమ్)	ఆగస్టు	29-40
4. సహకార:	(కథా)	సెప్టెంబరు	41-50
5. సూర్యః చంద్రః చ	(శ్లోకాః)	అక్టోబరు	51-61
❁ బకః కర్కటకః చ	(కథా)		62
తృతీయభాగ:			
6. హస్తీ హస్తీ హస్తీ	(గీతమ్)	నవంబరు	63-70
7. భారతమేకమ్	(నిబంధః - గీతమ్)	నవంబరు	71-76
8. కాలపరిచయః	(సంభాషణమ్)	డిసెంబరు	77-85
❁ పాయసస్య ప్రవాహః	(కథా)		86
చతుర్థభాగ:			
9. సుభాషితాని	(శ్లోకాః)	-	87-94
10. శునకస్య పుచ్చం వక్రమ్	(కథా)	జనవరి	95-102
11. సంఖ్యాః	(గీతమ్ - సంభాషణమ్)	ఫిబ్రవరి	103-113
❁ మహారాజః శృగాలః	(చిత్రకథా)		114-115
పునశ్చరణమ్		మార్చి-ఏప్రిల్	
అనుబంధః			
శబ్దాః			116-118
ధాతవః			119-121
పదకోశః			122-125
క్రియాపదకోశః			126

❁ అధ్యాపక: 'సుభాషితాని' ఇతి పాఠే విద్యమానేషు శ్లోకేషు ప్రతిమాసమ్ ఏకైకం శ్లోకం ఛాత్రై: అభ్యాసయేత్.

'❁' ఇత్యనేన చిహ్నాన చిహ్నితా: అంశా: మూల్యాంకనాయ న ఉపయోక్తవ్యా:.

ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

- సంస్కృతంలోని విశిష్టధ్వనులను (విసర్గ / ఋ-రేఫ / అనునాసిక - అనుస్వార / మహాప్రాణ / సంయుక్తాక్షరాలధ్వనులు) విని గుర్తించగలగాలి.
- చిన్న చిన్న సంస్కృతసూచనలను విని, ప్రతిస్పందించగలగాలి. ఆచరించగలగాలి.
- సరళవాక్యాలను విని అర్థం చేసుకోవడం, వాటిని ప్రయోగించడం చేయగలగాలి.
- ఇతరులస్వరంలోని భేదాలు, హెచ్చుతగ్గులు గుర్తించి, తదనుగుణంగా భావాన్ని గ్రహించాలి.
- సుభాషితశ్లోకాలు మొ॥ వాటిని విని భావాన్ని మాతృభాషలో చెప్పగలగాలి.
- గీతాలు, కథలు, సంభాషణలు వంటివి విని అర్థం చేసుకోగలగాలి.
- పదాలను స్పష్టంగా ఉచ్చరించగలగాలి.
- శ్లోకాలను ధారాళంగా చదవగలగాలి.
- కథలు, సంభాషణలు భావస్ఫూర్కంగా చదవగలగాలి.
- చిన్న చిన్న ప్రశ్నలకు {ఈ / కా - కిమ్ - కుత్ర - కదా (ఎవరు - ఏమిటి - ఎక్కడ - ఎప్పుడు)} సమాధానాలు చెప్పగలగాలి.
- సంభాషణల్లో భావాన్ని, పాఠ్యాంశసారాంశాన్ని మాతృభాషలో చెప్పగలగాలి.
- అడిగిన ప్రశ్నలను అర్థంచేసుకొని మాతృభాషలో సమగ్రసమాధానాలు కూడా చెప్పగలగాలి.
- తమసందేహాలను సూక్ష్మప్రశ్నల రూపంలో సంస్కృతంలో అడగగలగాలి.
- చదివిన అంశంలోని సమానధ్వని గల పదాలను, వ్యతిరేక పదాలను, ప్రాసపదాలను, లేదా కోరిన పదాలను గుర్తించగలగాలి.
- చదివిన అంశాల లోని పదాల అర్థాలను సందర్భాన్ని బట్టి గ్రహించగలగాలి.
- లింగ, వచన, విభక్తుల పరివర్తనసామర్థ్యాన్ని సాధించగలగాలి. వాటితో చిన్న చిన్న వాక్యాలు రాయగలగాలి.
- సంఖ్యలను, పూరణప్రత్యయాంతాలను సందర్భోచితంగా ఉపయోగించగలగాలి.
- నామవాచకాలు, సర్వనామాలు, క్రియలను గుర్తించి ఉదాహరణలు చెప్పగలగాలి.
- సొంతంగా పదకోశం చూసి పదాలకు అర్థాలను తెలుసుకోగలగాలి.
- సర్వనాత్మకత, ప్రశంస, పరియోజనా కార్యాలలో చేసిన అభ్యాసాలను ప్రదర్శించగలగాలి.
- సుబంత, తిజంత రూపాలను ధారాళంగా చదివి, చెప్పగలగాలి.

ప్రార్థనా

- శ్లో || వందే వందారుమందారమ్ ఇందుభూషణనందనమ్ ।
అమందానందసందోహబంధురం సింధురాననమ్ ॥
- శ్లో || గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవే నమః ॥
- శ్లో || రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేదసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥

శ్యామఫలకమ్

ABCDEF
GHIJKL
MNOPQR
STUV
WXYZ

భిత్తిపత్రమ్

మార్జనీ

సుధాఖండః

ఉత్పీరికా

అధ్యాపికా

పుస్తకమ్

అంకనీ

లేఖనీ

పుస్తకస్యాతః

వాతాయనమ్

ద్వారమ్

బాలకః

బాలికా

ఛాత్రైః సంభాషణం కారయితవ్యమ్.

ఏషా కా కక్ష్మా? కక్ష్మాయాం కాని కాని సంతి? కక్ష్మాయామ్
అధ్యాపికా కిం కరోతి? బాలబాలికాః కిం కుర్వంతి? తత్ర బాలికా,
బాలకః చ కిం కరోతి? భవతాం కక్ష్మాయాం కాని కాని సంతి?

ఛాత్రాః

ప్రథమభాగః

సంసిద్ధతాపాఠాః

(సంసిద్ధతాపాఠాలు)

సంభాషణాభ్యాసః-1 (పరిచయః)

1. అధ్యాపకః - సుప్రభాతం ఛాత్రాః!
- ఛాత్రాః - సుప్రభాతం మహోదయ!
- అధ్యాపకః - భవతః నామ కిమ్?
- శివరామః - మమ నామ శివరామః.
- అధ్యాపకః - భవతః నామ కిమ్?
- శ్రీరామః - మమ నామ శ్రీరామః.
- అధ్యాపకః - భవత్త్వాః నామ కిమ్?
- లతా - మమ నామ లతా.
- అధ్యాపకః - భవత్త్వాః నామ కిమ్?
- గౌరీ - మమ నామ గౌరీ.

1. గీతమ్

చటక! చటక!

చటక, చటక, రే చటక!

చివ్, చివ్, కూజసి త్వం విహగ!

నీడే నివససి సుఖేన డయసే

ఖాదసి ఫలాని మధురాణి.

విహరసి విమలే విపులే గగనే

నాస్తి జనః ఖలు వారయితా.

మాతాపితరావిహ మమ న స్తః

ఏకాకీ ఖలు భిన్నోఽహమ్.

ఏహి సమీపం చివ్ చివ్ మిత్ర!

దదామి తుభ్యం బహుధాన్యమ్.

చణకం స్వీకురు పిబ రే! నీరం

త్వం పునరపి రట చివ్ చివ్ చివ్

తోషయ మాం కురు మధురాలాపం

పారయ మామపి తవ భాషామ్.

- డా || విశ్వాసః

సంభాషణాభ్యాస:-2 (స్వపరిచయ:)

- లతా - మమ నామ లతా,
అహం తృతీయకక్షాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ సురేశః,
మమ అంబాయాః నామ పద్మా
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ ప్రాచ్యప్రాథమికపాఠశాల.
- రమేశః - మమ నామ రమేశః.
అహం తృతీయకక్షాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ రామచంద్రః,
మమ అంబాయాః నామ మైథిలీ,
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ ప్రాచ్యప్రాథమికపాఠశాల.

2. గీతమ్

మమ మాతా దేవతా

- మమ మాతా దేవతా ।
మమ మాతా దేవతా ॥
అతిసరలా, మయి మృదులా
గృహకుశలా, సా అతులా ॥ మమ మాతా ॥
పాయయతి దుగ్ధం, భోజయతి భక్షం
లాలయతి నిత్యం, తోషయతి చిత్తమ్ ॥ మమ మాతా ॥
సాయంకాలే నీరాజయతి
పారయతి చ మాం - 'శుభం కరోతి'
శుభం కురు త్వం కల్యాణమ్ ఆరోగ్యం ధనసంపదః ।
దుష్టబుద్ధివినాశాయ దీపజ్యోతిర్నమోఽస్తు తే ॥
పారయతి చ మాం 'శుభం కరోతి' ॥ మమ మాతా ॥
రాత్రౌ అంకే మాం స్వాపయతి
మధు మధు మధురం గీతం గాయతి
ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ॥ మమ మాతా ॥

- ల. మ. చక్రదేవః

సంభాషణాభ్యాస:-3

- అధ్యాపక: - (బాలకం ప్రతి) భవాన్ కః?
- అనంత: - అహం ఛాత్రః. భవాన్ కః?
- అధ్యాపక: - అహమ్ అధ్యాపకః. భవాన్ కః?
- కృష్ణ: - అహం ఛాత్రః. భవాన్ కః?
- అధ్యాపక: - అహమ్ అధ్యాపకః. (బాలికాం ప్రతి) అహం పురుషః. భవతీ కా?
- మల్లికా - అహం బాలికా.
- అధ్యాపక: - భవంతః కే?
- కుమార: - వయం ఛాత్రాః.

3. గీతమ్

అహం ప్రభాతే ఉత్తిష్టామి

అహం ప్రభాతే ఉత్తిష్టామి

మాతాపితరౌ ప్రణమామి.

దేవాన్ భక్తవరేణ్యాన్ నత్వా

పఠనే మతిం విధాస్యామి.

వినా విలంబం శాలాం గచ్ఛన్

పాఠ్యాంశాన్ అవగచ్ఛామి.

సర్వాన్ విషయాన్ సమ్యగధీత్య

బుద్ధివిశదతాం ప్రాప్సిమి.

శిష్టాచారాన్ సాధువిచారాన్

వృద్ధికరాన్ ఆకలయామి.

విద్యాభ్యాసాచారవిచారైః

సర్వశ్రేష్ఠతాం విందామి.

- శ్రీ జనార్దన హెగ్డే

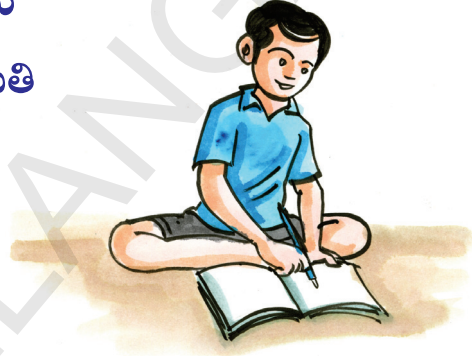
సంభాషణాభ్యాస:-4

అధ్యాపక: - (దర్శయన్) ఏష: క:?
 ఛాత్రా: - ఏష: కేశవ:
 అధ్యాపక: - ఏషా కా?
 ఛాత్రా: - ఏషా లలితా
 అధ్యాపక: - ఏతత్ కిమ్?
 ఛాత్రా: - ఏతత్ పుస్తకమ్!

అధ్యాపక: - స: క:
 ఛాత్ర: - స: రామకృష్ణ:
 అధ్యాపక: - సా కా?
 ఛాత్రా: - సా నివేదితా.
 అధ్యాపక: - తత్ కిమ్?
 ఛాత్రా: - తత్ చిత్రమ్.

4. గీతమ్

రామ: లిఖతి

రామ: లిఖతి అ-ఆ-ఇ-ఈ

కృష్ణ: లిఖతి ఉ-ఊ-ఋ-ౠ

బాలా లిఖతి ఏ-ఐ-ఓ-ఔ

అం-అ: లిఖతి గోపీనాథ:

॥ 1॥

కా త్వం బాలే? కాంచనమాలా

కస్యా: పుత్రీ? కనకలతాయా:

హస్తే కిం తే? తాలీపత్రమ్

కా వా రేఖా? క-ఖ-గ-ఘ

॥ 2॥

కస్త్యం బాల? దీనదయాలు:

కో వా జనకో? రామకిశోర:

హస్తే కిం తే? పుస్తకమేవ

కిం వా పఠసి? త-థ-ద-ధ

॥ 5॥

కస్త్యం బాల? మోహనకృష్ణ:

కస్యా: పుత్రో? హేమలతాయా:

హస్తే కిం తత్? లేఖనఫలకమ్

కిం తల్లిఖితం? చ-ఛ-జ-ఝ

॥ 3॥

కా సా బాలా? ప్రేమలతా సా

కస్యా: పుత్రీ? కల్పలతాయా:

హస్తే కిం వా? లేఖనపత్రమ్

కిం వా వదతి? ప-ఫ-బ-భ

॥ 6॥

కా త్వం బాలే? స్నేహలతా ౭హం

కస్యా: పుత్రీ? హంసలతాయా:

హస్తే కిం తత్? లేఖనపత్రమ్

కిం వా లిఖసి? ట-ఠ-డ-ధ

॥ 4॥

శ్రీశ: లిఖతి య-ర-ల-వ

మాలా పఠతి శ-ష-స-హ

సర్వో లిఖతి ఇమజణనమితి

దేవో నందతి దృష్ట్వా సర్వమ్ . ॥ 7॥

- ఏ. వాసుదేవబల్లాల:

సంభాషణాభ్యాస:-5

- అధ్యాపక: - పవన! కిమర్థం పాఠం న లిఖతి?
- పవన: - మహోదయ! గణేశ: మమ లేఖనీం స్వీకృతవాన్.
- అధ్యాపక: - తస్య లేఖనీ నాస్తి వా?
- పవన: - స: లేఖనీం న అనీతవాన్.
- అధ్యాపక: - అస్తు, కక్షాయాం కస్య సమీపే లేఖనీద్వయమ్ అస్తి?
- చైతన్య: - మహోదయ! ఏతస్య సమీపే లేఖనీద్వయమ్ అస్తి.
- అధ్యాపక: - పవన! ఏతస్య సమీపే అస్తి. స్వీకరోతు. అనంతరం ఏతస్య కృతే దదాతు.
- పవన: - ఆమ్, అహమ్ అనంతరం దదామి. ధన్యవాదః.

5. గీతమ్ మార్జాల! రే మార్జాల!

మార్జాల! రే మార్జాల!
కుత్ర గతోఽసి త్వమ్?
అత్రైవాస్మి ఆగతోఽస్మి
రాజగృహద్ ఏవమ్ .

మార్జాల! రే మార్జాల!
కిం దృష్టం తత్ర?
తావద్ దీర్ఘః మూషకపుత్రః
న హి దృష్టోఽస్యత్ర!!

- డా॥ నారాయణభట్టః

ప్రథమభాగం:

ప్రథమపాఠం: 1. భారతభక్తాః

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కే కే సంతి?
2. చిత్రే సర్వే కం నమస్కర్వంతి?
3. భవతాం విద్యాలయే ఏతాదృశః కార్యక్రమః అభవత్ కిమ్?
4. కీదృశః కార్యక్రమః అభవత్?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

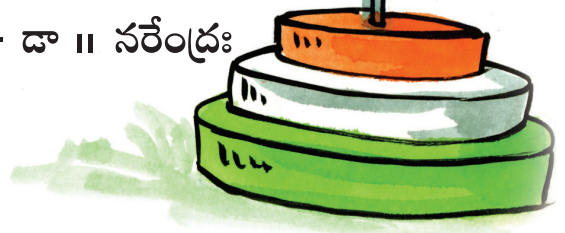

వయం బాలకా భారతభక్తాః
వయం బాలికా భారతభక్తాః
వయం హి సర్వే భారతభక్తాః
పృథ్వీం స్వర్గం జేతుం శక్తాః ॥ వయమ్ ॥

వయం సుధీరాః వయం సువీరాః
హృష్టమానసాః పుష్టశరీరాః
భూరి పరామో భూరి లిఖామో
భవితాస్మో జనహితే నియుక్తాః ॥ వయమ్ ॥

జాతి-ధర్మ-మత-భేదం త్యక్త్వా
భారతవర్షం పూజ్యం మత్వా
భగవద్భావం హృదయే ధృత్వా
భారతసేవాయామనురక్తాః ॥ వయమ్ ॥

- డా॥ నరేంద్రః

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. ఏతత్ గీతం కం దేశం వర్ణయతి?
2. చిత్రే కే కిం కుర్వంతి?
3. చిత్రే కః ఉత్సవః దృశ్యతే?
4. ఏతాద్భుతాః ఉత్సవాః కే కే సంతి?
5. జనాః తాన్ కదా నిర్వహంతి?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. ఏతత్ గీతం లయబద్ధం గాయంతు.

(ఈ గీతాన్ని లయబద్ధంగా పాడండి.)

2. గీతస్య భావం పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(గీతం యొక్క భావాన్ని చదవండి, అర్థం చేసుకోండి.)

మేమంతా బాలురం, భరతమాత భక్తులం .

మేమంతా బాలికలం, భరతమాత భక్తులం.

మనమంతా భరతమాత భక్తులం.

భూమిని స్వర్గాన్ని కూడా జయించగలవాళ్ళం.

మేం ధైర్యవంతులం, మేం మహావీరులం.

ఆనందితహృదయులం, బలిష్ఠకాయులం.

మేం బాగా చదువుతాం, మేం చక్కగా రాస్తాం.

మేము ప్రజల మేలుకై నియమింపబడినవాళ్ళమౌతాం.

జాతి, ధర్మం, మతం అనే భేదాలు వదిలేసి,

భారతదేశం పూజనీయమని మదిలో తలుస్తాం.

దైవభావం మనసున నిలిపి,

మన దేశసేవలో అనురాగాన్ని కలిగి ఉంటాం.

3. అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

పుష్టశరీరాః భక్తాః హృష్టమానసాః సువీరాః అనురక్తాః
పుథీష్వం భూరి వయం జనహితే భారతవర్షం

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

4. ఏతాని వాక్యాని పఠంతు, భావమ్ అవగచ్ఛంతు, తత్సమానార్థకాని వాక్యాని పాఠే అన్విష్య, అత్ర లిఖంతు.

(ఈ వాక్యాలను చదవండి. భావాన్ని అర్థం చేసుకోండి, వాటి సమానార్థకవాక్యాలను పాఠంలో వెదకి ఇక్కడ రాయండి.)

అ. మేము ఆనందంతో కూడిన హృదయాలను కలిగినవాళ్ళం.

జ.

ఆ. మేము భూమిని, స్వర్గాన్ని కూడా జయించగలం.

జ.

ఇ. దేవభావన మనసులో నిలుపుకొని,

జ.

ఈ. ప్రజలమేలుకై నియమింపబడిన వాళ్ళమౌతాం.

జ.

5. గీతే కేషాంచన పదానామ్ అంతే 'త్వా' ఇతి పదమ్ అస్తి. తాని పదాని అన్విష్య అత్ర లిఖంతు.

(గీతంలో కొన్నిపదాల చివర 'త్వా' అనే పదం ఉన్నది. ఆ పదాలను వెదకి ఇక్కడ రాయండి.)

.....

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

అ. వయం కిం కర్తుం శక్తాః ఇతి బాలాః వదంతి?

ఆ. గీతే బాలాః కిం కిం కుర్యుః ఇతి వదంతి?

ఇ. అస్మిన్ గీతే ద్వితీయచరణస్య భావం లిఖంతు?

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ. “భారతదేశః అస్మాకం దేశః” ఇతి భారతీయాః వదంతి. అన్యే కిం వదంతి?

ఆ. గీతే వర్ణితాః బాలాః కీదృశాః?

ఇ. బాలాః శాలాయాం కిం కుర్యుః?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. అత్ర కానిచన పదాని తేషాం విరుద్ధార్థకపదైః సహ దత్తాని సంతి. తాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు. తేషామ్ అర్థాన్ లిఖంతు.

(ఇక్కడ కొన్నిపదాలు వాటి వ్యతిరేకపదాలతో కలిపి ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చదవండి, అర్థంచేసుకోండి, వాటి అర్థాలను రాయండి.)

అ. స్వర్గః	×	నరకః	-	_____	×	_____
ఆ. శక్తాః	×	అశక్తాః	-	_____	×	_____
ఇ. హితమ్	×	అహితమ్	-	_____	×	_____
ఈ. భేదః	×	అభేదః	-	_____	×	_____

2. యోజయిత్వా లిఖంతు.

నిర్మల	-	నిర్మలభావః
సత్	-	_____
నిశ్చల	-	_____
స్వ	-	_____
అ	-	_____
అను	-	_____

భావః

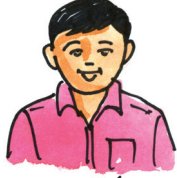
ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ ఏకవచనం బహువచనం చ అవగచ్ఛంతు.

(బొమ్మల ఆధారంతో ఏకవచన బహువచనాలను అర్థం చేసుకోండి.)

బాలకః

బాలకాః

అహం బాలకః.

వయం బాలకాః.

బాలికా

బాలికాః

అహం బాలికా.

వయం బాలికాః.

అహం భారతీయః.

అహం భారతీయా.

వయం భారతీయాః.

2. ఉదాహరణనామ్ అనుసారేణ రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

అహం వైద్యః.

వయం వైద్యాః.

..... చాలకః.

..... చాలకాః.

..... సైనికః.

..... సైనికాః.

..... చిత్రకారః.

..... చిత్రకారాః.

3. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ ఏకవచనం బహువచనం చ అవగచ్ఛంతు.

(బొమ్మల ఆధారంతో ఏకవచన బహువచనాలను అర్థం చేసుకోండి.)

మమ విద్యాలయః.

అస్మాకం విద్యాలయః.

మమ గ్రామః.

అస్మాకం గ్రామః.

4. ఉదాహరణానామ్ అనుసారేణ రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

మమ గృహమ్.

అస్మాకం గృహమ్.

..... పుస్తకమ్.

..... పుస్తకమ్.

..... విద్యాలయః.

..... విద్యాలయః.

..... గ్రామః.

..... గ్రామః.

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తికరణం)

1. గీతం రాగయుక్తం గాయంతః అభినయం కుర్వంతు.

(గీతాన్ని రాగయుక్తంగా పాడుతూ అభినయం చేయండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

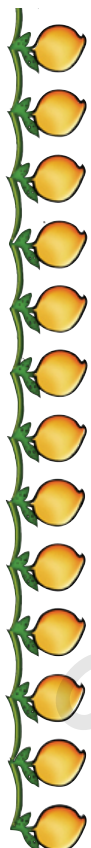

1. భారతదేశస్య చిత్రం లిఖింతు.
(భారతదేశపు బొమ్మను గీయండి.)
2. దేశభక్తానాం చిత్రాణి సంకలయంతు.
(దేశభక్తుల బొమ్మలను సేకరించండి.)

ఏ. ప్రశంసా

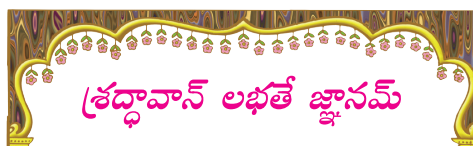
- గీతా - మోహన! ఏకం దేశభక్తిగీతం గాయతు.
- మోహన - ఏ దేశమేగినా ఎందుకాలిడినా
----- నిండుగౌరవము.
- గీతా - సమ్యక్ గీతవాన్. మోహన! భవాన్ యథా గాయతి తథా అన్యః
దేశభక్తిగీతం గాయతి చేత్ కిం కరోతి?

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. గీతం లయబద్ధం గాతుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. గీతస్య భావమ్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.	☐	☐	☐
3. గీతస్య అభినయం కర్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

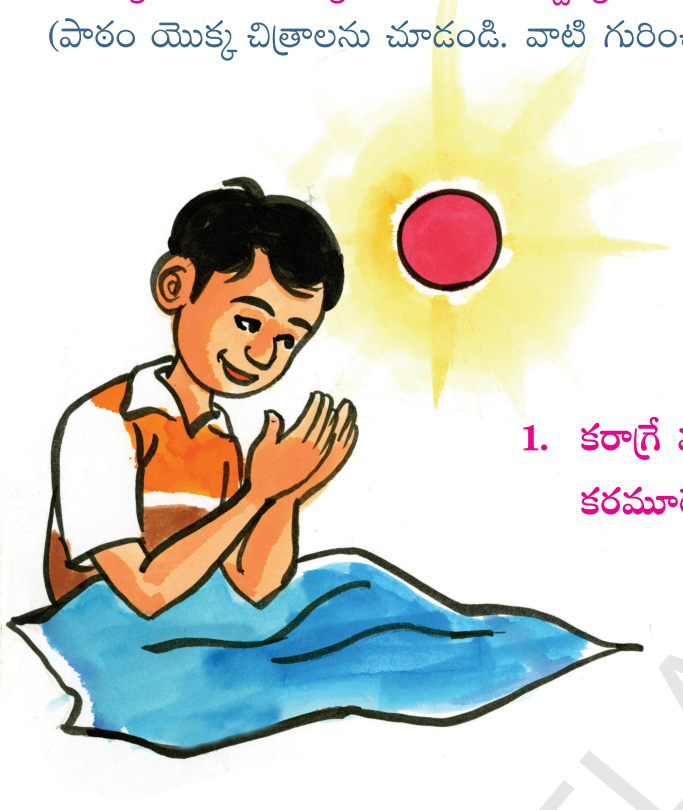
చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలికా కిం కరోతి?
2. బాలకః కిమ్ ఆనయతి? కిమర్థమ్?
3. స్వీయదినచర్యాం వదంతు.
4. భవంతః ప్రార్థనాసమయే కిం కుర్వంతి?

పాఠస్య చిత్రాణి పశ్యంతు. తాని ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాలను చూడండి. వాటి గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

ప్రభాతసమయే

1. కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీః కరమధ్యే సరస్వతీ ।
కరమాలే తు గౌరీ స్యాత్ ప్రభాతే కరదర్శనమ్ ॥

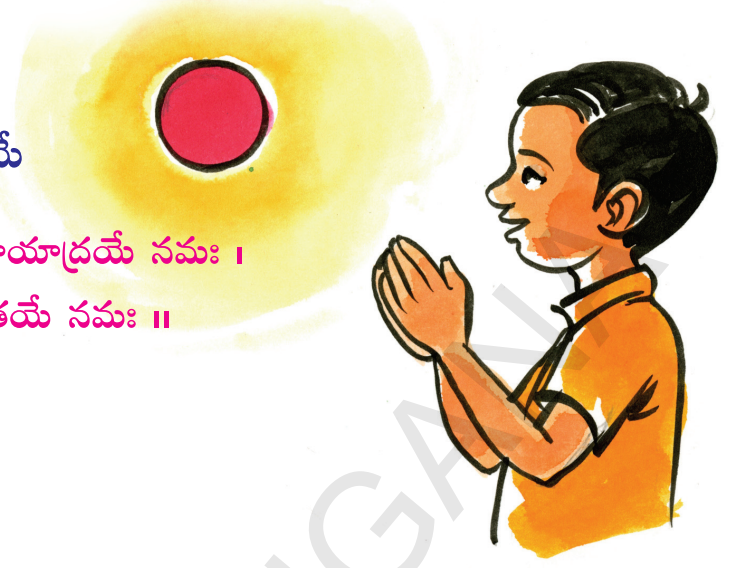
స్నానసమయే

2. గంగే చ యమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి ।
నర్మదే సింధు కావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు ॥

సూర్యదర్శనసమయే

3. నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమాయాద్రయే నమః ।
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః ॥

గురుధ్యానసమయే

4. గురవే సర్వలోకానాం భిషజే భవరోగిణామ్ ।
నిధయే సర్వవిద్యానాం దక్షిణామూర్తయే నమః ॥

సంధ్యాదీపదర్శనసమయే

5. దీపజ్యోతిః పరం బ్రహ్మ దీపః సర్వతమోపహః ।
దీపేన సాధ్యతే సర్వం సంధ్యాదీప! నమోస్తుతే ॥

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలా: కిం కిం కుర్వంతి?
2. బాలా: కాన్ కాన్ నమస్కర్వంతి?
3. భవాన్ ప్రతిదినం కాన్ నమస్కరోతి? కిమర్థమ్?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. శ్లోకానాం భావాన్ పఠంతు.

(శ్లోకాల భావాలను చదవండి.)

అరచేతి ముందుభాగంలో లక్ష్మి, అరచేతి మధ్యభాగంలో సరస్వతి, అరచేతి చివరలో పార్వతి నివసిస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి ఉదయాన నిద్రలేచి అరచేతిని చూడాలి.

ఓ గంగా, యమునా, కృష్ణా, గోదావరీ, సరస్వతీ, నర్మదా, సింధు, కావేరీ నదులారా! ఈ స్నానజలంలో ప్రవేశించండి.

ఉదయించే వేళ తూర్పుకొండలాంటివాడు, అస్తమించే వేళ పడమటికొండలాంటి వాడు, గ్రహనక్షత్రాలకు అధిపతి, దినమునకు అధిపతి అయిన సూర్యునకు నా నమస్కారము.

సర్వలోకాలకు గురువైనవాడు, అన్ని రోగాలకు ఔషధం లాంటి వాడు, అన్ని విద్యలకు నిధి లాంటి వాడు అయిన దక్షిణామూర్తికి నమస్కారము.

ఓ సంధ్యాదీపమా! నీవు పరబ్రహ్మస్వరూపానివి, అన్ని అంధకారాలను తొలగించుదానివి, అన్ని కార్యాలను సిద్ధింపజేయగలవు. అలాంటి నీకు నా నమస్సులు.

2. శ్లోకాన్ సృష్టతయా పఠంతు.

(శ్లోకాలను సృష్టంగా చదవండి.)

3. అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

ప్రభాతే సన్నిధిం నిధయే జలే గిరయే
దినాధిపతయే భిషజే భవరోగిణామ్ జ్యోతిః సర్వం

ఉపరితనపదాని పాలే అన్విష్య తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

4. శ్లోకాంశాన్ మేలయంతు.

(శ్లోకభాగాలను కలపండి.)

1. కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీః	అ) జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు.
2. నర్మదే సింధు కావేరి	ఆ) దక్షిణామూర్తయే నమః.
3. నిధయే సర్వవిద్యానాం	ఇ) కరమధ్యే సరస్వతీ

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

1. పాఠం పఠిత్వా నదీనాం నామాని లిఖంతు.
2. కరే కాః కాః దేవతాః వసంతి?
3. జనాః దీపం కిమర్థం నమస్కర్వంతి?

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

1. కిం కిం కార్యం సదాచారః భవతి?
2. ప్రాతః ఉత్థాయ భవాన్ / భవతీ కిం కరోతి?
3. విరామదినేషు కాని ఉత్తమకార్యాణి కరోతి?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. ద్వితీయశ్లోకస్య ఆధారేణ పదాని అభిజానంతు.

(రెండవ శ్లోకం ఆధారంగా పదములను గుర్తించండి.)

య	న	గం	గా	వే	న	బ్ర	పు
సిం	గా	గా	ర	హై	బా	నా	ద్
గో	క	వి	కా	కు	ము	ల	వ
సి	దా	క	వే	య	న	ర్మ	దా
గో	దా	వ	రీ	మా	ల	న	కు
య	స	ర	స్వ	తీ	బ	స	క్ర
డ	క	ము	న	చ	సిం	వ	ష్టా
గ	ని	స	ప	భ	ధు	క్ష	ణ

ఉ. వ్యాకరణాంశా:

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. అత్ర రేఖాంకితాని పదాని స్త్రీలింగే సంబోధకాని. రేఖాంకితసమానాని పదాని పాతే సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

(ఇక్కడ కింద గీత గీయబడ్డ పదాలు స్త్రీలింగంలో సంబోధకాలు. ఇలాంటి పదాలు పాఠంలో వెతికి రాయండి.)

లతా - హే రాధే! సుప్రభాతమ్.

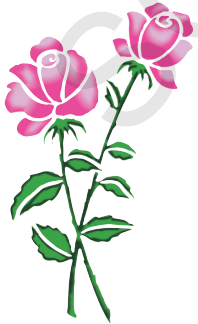
గౌరీ - హే కిరణ్మయి! శుభసాయమ్.

రాధా - హే లతే! సుప్రభాతమ్.

కిరణ్మయి - హే గౌరీ! శుభసాయమ్.

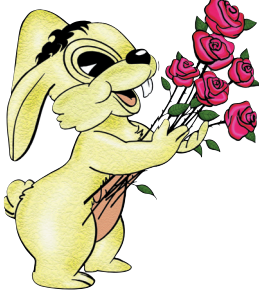
.....

.....

2. ఉదాహరణనుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

నామవాచకం	సంబోధకం
గంగా	హే గంగే!
శిరీషా	
విద్యా	
మనీషా	
సరస్వతీ	హే సరస్వతి!
కావేరీ	
చిన్నయీ	
వాణీ	
అంబా	హే అంబ!

3. అత్ర రేఖాంకితాని పదాని పుంలింగే సంబోధకాని.

(ఇక్కడ ఇవ్వబడ్డ కింద గీత గీసిన పదాలు పుంలింగంలో సంబోధకాలు.)

ఉదా -	కృష్ణః	-	హే రామ! సుప్రభాతమ్
	రామః	-	హే కృష్ణ! సుప్రభాతమ్

4. ఉదాహరణం దృష్ట్వా అధః దత్తాని రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను చూసి కింది ఖాళీలను పూరించండి.)

నామవాచకం	సంబోధకం
రమేశః	హే రమేశ!
గణేశః	
శివప్రసాదః	

5. అధః దత్తాని సంభాషణార్థమ్ ఉపయుక్తాని పదాని. తాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(కింద మాట్లాడటానికి ఉపయోగించే పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చదవండి.

అర్థం చేసుకోండి.)

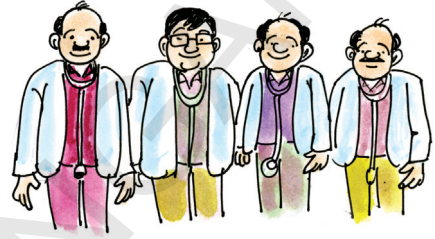
భవాన్ అధ్యాపకః.

భవంతః అధ్యాపకాః.

భవాన్ వైద్యః.

భవంతః వైద్యాః.

భవతీ మహిలా.

భవత్యః మహిలాః.

భవతీ వైద్యా.

భవత్యః వైద్యాః.

భవతీ గృహిణీ.

భవత్యః గృహిణ్యాః.

(నీవు, మీరు అనే అర్థాన్నిచ్చే త్వం, యూయం అనే శబ్దాల కంటే భవాన్, భవంతః(పుం) భవతీ, భవత్యః(స్త్రీ) అనే శబ్దాలు ప్రయోగానికి సులువుగా ఉంటాయి.)

6. ఉదాహరణనుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

ఉదా - భవాన్ వృద్ధః.

భవంతః వృద్ధాః.

..... అరక్షకః.

..... అరక్షకాః.

..... అర్చకః.

..... అర్చకాః.

ఉదా - భవతీ అధ్యాపికా.

భవత్యః అధ్యాపికాః.

..... వృద్ధా.

..... వృద్ధాః.

..... దేవీ.

..... దేవ్యః.

ఉ: సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. ఉత్తమబాలకః / ఉత్తమబాలికా భవతుం భవాన్ / భవతీ కిం కిం కరిష్యతి?

(మంచి బాలుడు / మంచి బాలిక అవడానికి మీరు ఏమేమి చేస్తారు?)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. ఉత్తమాభ్యాససూచకాని చిత్రాణి సంకలయంతు. భిత్తిపత్రే లేపయంతు .

(మంచి అలవాట్లను చూపించే చిత్రాలను సేకరించి గోడపత్రికలో అతికించండి)

ఏ. ప్రశంసా

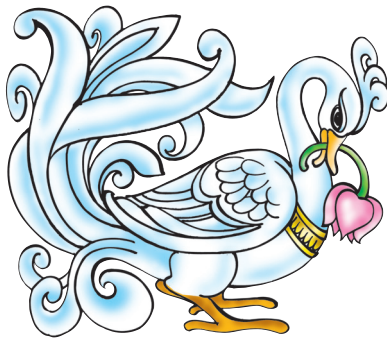
- అధ్యాపికా - హే ఉమే! రేవతి! మాధవి! కిమర్థం విలంబేన ఆగతవత్యః?
- రేవతీ - మార్గే మాధవీ భూమౌ పతితవతీ. వ్రణః అభవత్. అతః తయా సహ శనైః శనైః ఆగతవత్యః.
- అధ్యాపికా - ఉత్తమసాహాయ్యం కృతవత్యః. మాధవి! తిష్ఠతు. ఆఘాతస్య ప్రథమచికిత్సాం కరోమి.
- (ఏవం భవతి చేత్ భవంతః కిం కుర్వంతి?)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. అహం ఏతాన్ శ్లోకాన్ పఠితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. శ్లోకానాం భావమ్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.	☐	☐	☐
3. దశనదీనాం నామాని లేఖితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

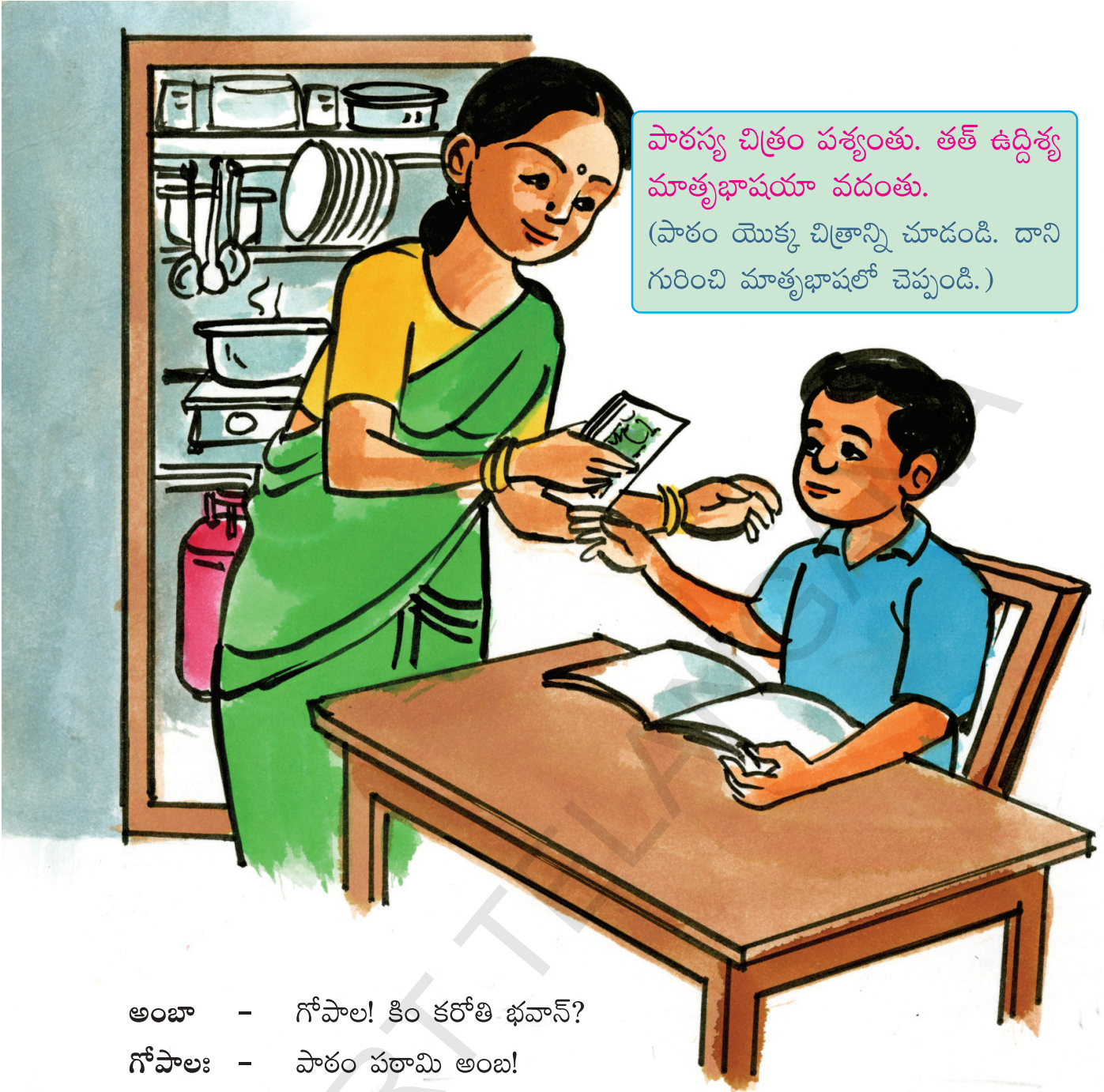
ద్వితీయభాగ:

తృతీయపాఠ: 3. ఋజువర్తనమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కిమ్ అస్తి?
2. బాలకః కిం కరోతి?
3. బాలకం కిమర్థమ్ అహ్వయతి?
4. అనేన చిత్రేణ కిం జానాతి?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య
మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని
గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

అంబా - గోపాల! కిం కరోతి భవాన్?

గోపాలః - పాఠం పఠామి అంబ!

అంబా - వత్స! ఆపణం గచ్ఛతు. లవణం, శర్కరాం చ ఆనయతు.

గోపాలః - అహం గృహపాఠం లిఖిత్వా గచ్ఛామి అంబ!

అంబా - లవణమ్ ఇదానీమ్ అత్యావశ్యకమ్. శీఘ్రమ్ ఆనయతు.

గోపాలః - తథైవ అంబ! స్యూతం ధనం చ దదాతు. శీఘ్రమ్ ఆగచ్ఛామి.

(గోపాలః ఆపణం గచ్ఛతి. దశనిమేషేషు లవణం, శర్కరామ్, అవశిష్టం
ధనం చ ఆనయతి. అంబాయాః కృతే యచ్ఛతి. అంబా రూప్యకాణి గణయతి.)

అంబా - గోపాల! పునః ఆపణం గచ్ఛతు!

గోపాలః - కిమర్థమ్ అంబ!

అంబా - ఆపణిక: రూప్యకద్వయమ్ అధికం దత్తవాన్. “పరధనం సర్పసమానమ్” ఇతి జ్యేష్ఠా: వదంతి. శీఘ్రం గచ్ఛతు. “భవాన్ అధికం ధనం దత్తవాన్” ఇతి ఉక్త్వా ఆపణికాయ ధనం ప్రత్యర్పయతు.

(గోపాల: దత్త్వా ఆగచ్ఛతి.)

గోపాల: - అంబ! స: ఆపణిక: బహుసంతోషం ప్రకటితవాన్. ‘ఉత్తమబాలక:’ ఇతి ప్రశంసితవాన్. భవత: అంబా ఉత్తమసంస్కారాన్ బోధయతి ఇతి భవతీమ్ అపి ప్రశంసితవాన్. “ఇత: పరం కదాపి పరధనం న స్వీకరోమి” ఇతి అహం నిశ్చయం కరోమి.

అంబా - ఉత్తమ: నిర్ణయ: భవాన్ శాలాం గంతుం సిద్ధ: భవతు!

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. అంబా గోపాలమ్ ఆపణం కిమర్థం ప్రేషయతి?
2. ఆపణికః గోపాలం కిమర్థం ప్రశంసతి?
3. భవంతః కిమపి ఉత్తమకార్యం కృతవంతః చేత్ వదంతు?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. భవత్సు ఏకా బాలికా అంబా ఇవ, ఏకః గోపాలః ఇవ తయోః వాక్యాని స్పష్టతయా పఠంతు.

(మీలో ఒక అమ్మాయి అమ్మగా, ఒక అబ్బాయి గోపాలునిగా వారి వాక్యాలను స్పష్టంగా చదవండి.)

2. పాఠాంతే గోపాలేన అంబాం ప్రతి ఉక్తాని వాక్యాని పఠంతు. తేషాం భావం స్వీయవాక్యైః వదంతు.

(పాఠంలోని చివర గోపాలుడు తన తల్లితో అన్న మాటలను చదవండి. వాటి భావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో చెప్పండి.)

3. అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

గచ్ఛతు	జ్యేష్ఠాః	శీఘ్రం	స్వూతం
అధికం	ప్రత్యర్థయతు	ఆనయతు	ఆపణికః

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంతరచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి- రాయండి.)

అ. అధః వాక్యాని దత్తాని సంతి. తాని కః/కా వదతి ఇతి పేటికాయాం లిఖంతు.
(కింద వాక్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని ఎవరు చెప్పారో పెట్టెలో రాయండి.)

అంబా

1. కిం కరోతి భవాన్?
2. గృహపాఠం లిఖామి.
3. శీఘ్రమ్ ఆనయతు.
4. రూప్యకద్వయమ్ అధికం దత్తవాన్.
5. బహుసంతోషం ప్రకటితవాన్.
6. అహం నిశ్చయం కరోమి.

గోపాలః

ఆ. ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

(ప్రశ్నలకు సమాధానాలను రాయండి.)

1. గోపాలః ప్రథమవారమ్ ఆపణం కిమర్థం గతవాన్?
2. గోపాలః ద్వితీయవారమ్ ఆపణం కిమర్థం గతవాన్?
3. ఆపణికః గోపాలం కిమితి ప్రశంసితవాన్?

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ. భవంతః విద్యాలయం గచ్ఛంతి. మార్గే దశరూప్యకపత్రం అస్తి. తదా కిం కుర్వంతి? మాతృభాషయా లిఖంతు.

(మీరు బడికి వెళ్లే మార్గంలో పదిరూపాయల నోటు ఉంది. అప్పుడు మీరు ఏం చేస్తారో మీ మాతృభాషలో రాయండి.)

ఆ. పాఠం పఠిత్వా భవంతః కిం జ్ఞాతవంతః?

(పాఠం చదివి మీరు ఏం తెలుసుకున్నారు?)

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

బు	జు	వ	ర్ర	న	మ్
1	2	3	4	5	6

1. సూచితసంఖ్యామ్ అక్షరైః సంయోజ్య పఠంతు, లిఖంతు.

(సూచించిన సంఖ్యలు గల అక్షరాలను కలిపి చదవండి. రాయండి.)

ఉదా - 3,4,5,6,

వర్తనమ్

3,5,6

.....

1,2

.....

5,4,5,6

.....

5,3,6

.....

2. పట్టికాయాం కానిచన పదాని వ్యస్తరూపేణ సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

(ఈ పట్టికలో పాఠంలో వచ్చిన కొన్ని పదాలు తికమకగా ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.)

ఉదా -

1. ఆపణం

అం	ఆ	ణం
ణి	ల	వ
ప	కః	బా

2.

4.

3.

5.

ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణి పశ్యంతు. వాక్యాని ఉచ్చైః పఠంతు. ఏకవచన-బహువచనభేదం జానంతు.

(బొమ్మలను చూడండి. వాక్యాలను గట్టిగా చదవండి. వచనభేదాన్ని గుర్తించండి)

1. బాలకః కిం కరోతి?

బాలకః పఠతి.

2. బాలకాః కిం కుర్వంతి?

బాలకాః పఠంతి.

3. బాలికా కిం కరోతి?

బాలికా లిఖితి.

4. బాలికా: కిం కుర్వంతి?

బాలికా: లిఖంతి.

5. బాలక: కిం కరోతి?

బాలక: పిబితి.

6. బాలకా: కిం కుర్వంతి?

బాలకా: పిబింతి.

2. ఉదాహరణను సారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనమ్

బహువచనమ్

ఉదా - పఠతి

పఠంతి

లిఖితి

.....

.....

వదంతి

ఖాదతి

.....

పిబితి

.....

.....

గచ్ఛంతి

.....

ఆగచ్ఛంతి

3. అధ: దత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(కింద ఇవ్వబడ్డ వాక్యాల ఆధారంతో ప్రశ్నలను అడగండి.)

వాక్యం

ప్రశ్న:

ఉదా - బాలక: పశ్యతి.

క: పశ్యతి?

1. బాలక: వదతి.

..... వదతి?

2. ఛాత్ర: లిఖితి.

..... లిఖితి?

ఉదా - బాలకా: పశ్యంతి.

కే పశ్యంతి?

1. బాలకా: వదంతి.

..... వదంతి?

2. ఛాత్రా: లిఖంతి.

..... లిఖంతి?

ఉదా - బాలికా పఠతి.

కా పఠతి?

1. బాలికా పిబతి.

..... పిబతి?

2. మహిలా కరోతి.

..... కరోతి?

ఉదా - బాలికా: పఠంతి.

కా: పఠంతి?

1. బాలికా: పిబంతి.

..... పిబంతి?

2. మహిలా: కుర్వంతి.

..... కుర్వంతి?

బాలా! ఉపరి దత్తాని క్రియాపదాని కాని ఇతి జానంతి వా! తాని లట్ లకారే ప్రథమపురుషస్య ఏకవచన - బహువచనరూపాణి.

(బాలలూ! పైన ఇవ్వబడిన క్రియాపదాలు ఏవో తెలుసా! అవి లట్ లకారం ప్రథమపురుషయొక్క ఏకవచన - బహువచనరూపాలు.)

4. ఏకవచన - బహువచనభేదం జానంతు, ఉచ్చై: పఠంతు.

(వచనభేదాన్ని గమనించండి, గట్టిగా చదవండి.)

అహం పఠామి.

వయం పఠామః.

అహం లిఖామి.

వయం లిఖామః.

5. అభ్యాసం కుర్వంతు.

(అభ్యాసం చేయండి.)

<u>ఏకవచనమ్</u>	-	<u>బహువచనమ్</u>
పరామి	-	పరామః
.....	-	లిఖామః
.....	-	వదామః
ధావామి	-	
.....	-	పిబామః
.....	-	చలామః

బాలాః! ఉపరి దత్తాని క్రియాపదాని కాని ఇతి జానంతి వా? ఏతాని లట్ లకారే ఉత్తమపురుషస్య ఏకవచన - బహువచనరూపాణి.

(బాలలూ! పైన ఇవ్వబడ్డ క్రియాపదాలు ఏవో తెలుసా? ఇవి లట్ లకారంలోని ఉత్తమపురుష యొక్క ఏకవచన - బహువచనరూపాలు.)

6. అధః దత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(కింద ఇవ్వబడ్డ వాక్యాల ఆధారంతో ప్రశ్నలను అడగండి.)

<u>వాక్యం</u>	<u>ప్రశ్నః</u>
ఉదా - అహం పరామి.	కః పఠతి?
అహం లిఖామి.	
అహం వదామి.	
అహం పిబామి.	
ఉదా - వయం పరామః.	కే పఠంతి?
వయం లిఖామః.	
వయం వదామః.	
వయం పిబామః.	

7. చిత్రాణి దృష్ట్యా శీఘ్రమ్, అధికం ఇతి అవ్యయానామ్ అర్థం జానంతు, పఠంతు.
(శీఘ్రమ్, అధికం అనే అవ్యయపదముల అర్థాలను చిత్రాల ద్వారా తెలుసుకోండి,
చదవండి.)

శశః శీఘ్రం గచ్ఛతి.

కూర్మః మందం గచ్ఛతి.

అశ్వః ధావతి.

వరాహః ధావతి.

అధికం జలమ్.

అల్పం జలమ్.

8. ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

అధికం ధనం.

అల్పం ధనం.

..... అన్నమ్.

..... అన్నమ్.

..... క్షీరమ్.

..... క్షీరమ్.

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. పాఠ్యాంశం కథారూపేణ వదంతు.

(పాఠ్యాంశాన్ని కథగా చెప్పండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. ఆత్మనః ఋజువర్తనేన ప్రసిద్ధానాం గాంధీసదృశానాం చిత్రాణి సంకలయంతు. భిత్తిపత్రేషు లేపయంతు.

(తమ నిప్పుపటమైన నడవడికతో ప్రసిద్ధులైన గాంధీజీ లాంటి వారి బొమ్మలను సేకరించి గోడపత్రికలో అతికించండి.)

ఏ. ప్రశంసా

లతా

- మహోదయ! అద్య క్రీడాంగణే ఏకం సువర్ణాంగులీయకం లబ్ధమ్. స్వీకరోతు. కృపయా ఘోషణం కృత్వా తస్య స్వామినః కృతే దదతు.

ప్రధానాధ్యాపకః

- ఉత్తమం కార్యం కృతవతీ.

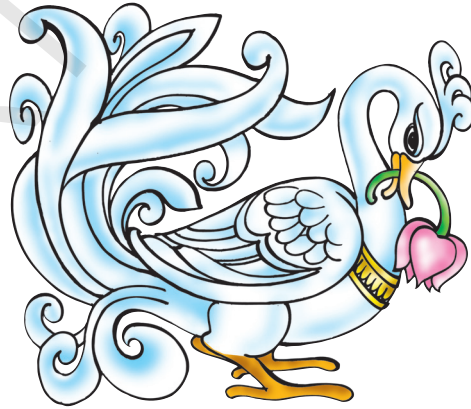
(బాలా! ఏవమేవ మార్గే కిమపి పశ్యంతి చేత్ భవంతః కిం కుర్వంతి?)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. పాఠం సమ్మక్ అవగతవాన్/అవగతవతీ.	☐	☐	☐
2. లఘుపదాని లేఖితం శక్నోమి.	☐	☐	☐
3. పాఠం పఠితం శక్నోమి.	☐	☐	☐
4. పాఠస్య నీతిం వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

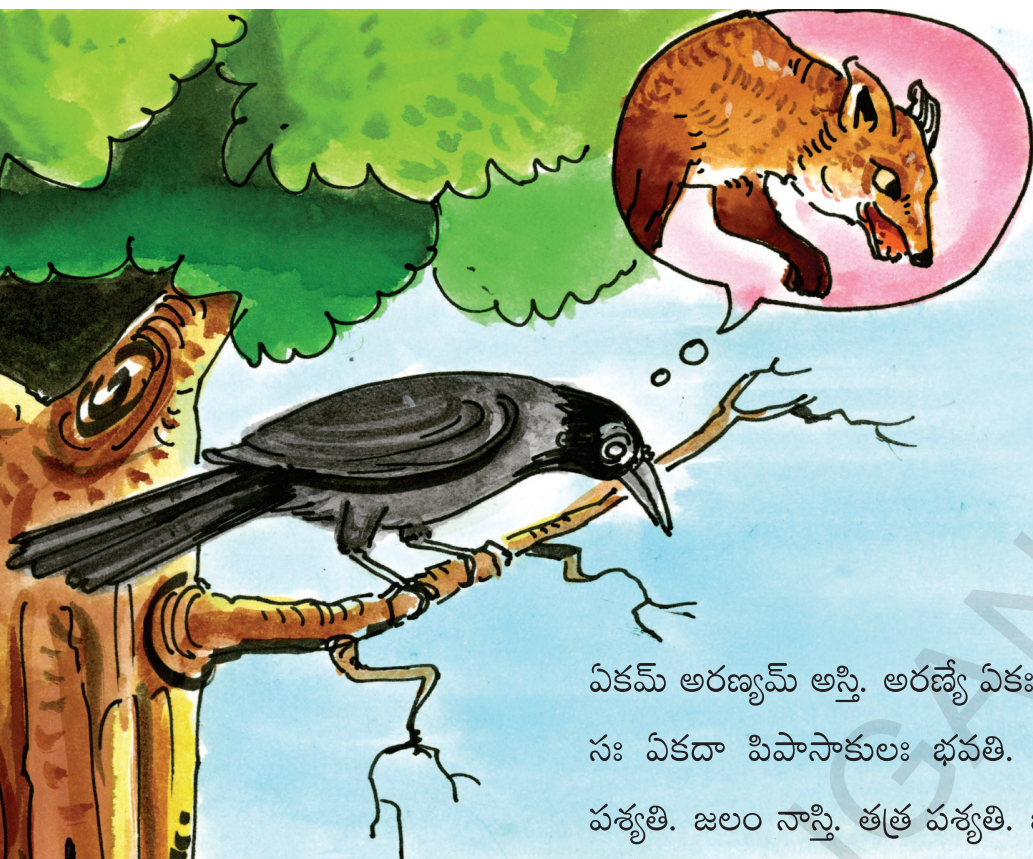
శీలం పఠం భూషణమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే బాలకః కిం కరోతి?
2. చిత్రే బాలికా కిం కరోతి?
3. భవాన్ కదాపి ఏవం కృతవాన్ వా?

ఏకమ్ అరణ్యమ్ అస్తి. అరణ్యే ఏకః కాకః అస్తి.
సః ఏకదా పిపాసాకులః భవతి. కాకః అత్ర
పశ్యతి. జలం నాస్తి. తత్ర పశ్యతి. జలం నాస్తి.
సర్వత్ర పశ్యతి. జలం నాస్తి. కాకః ఏకస్మిన్
స్థలే ఘటం పశ్యతి. కాకః ఘటస్య సమీపం
గచ్ఛతి. ఘటే కించిత్ జలమ్ అస్తి. కాకః
జలపానస్య ఉపాయం న జానాతి.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

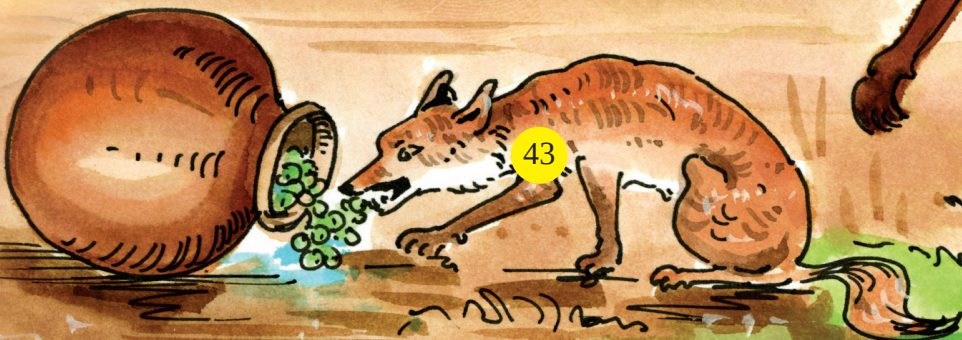
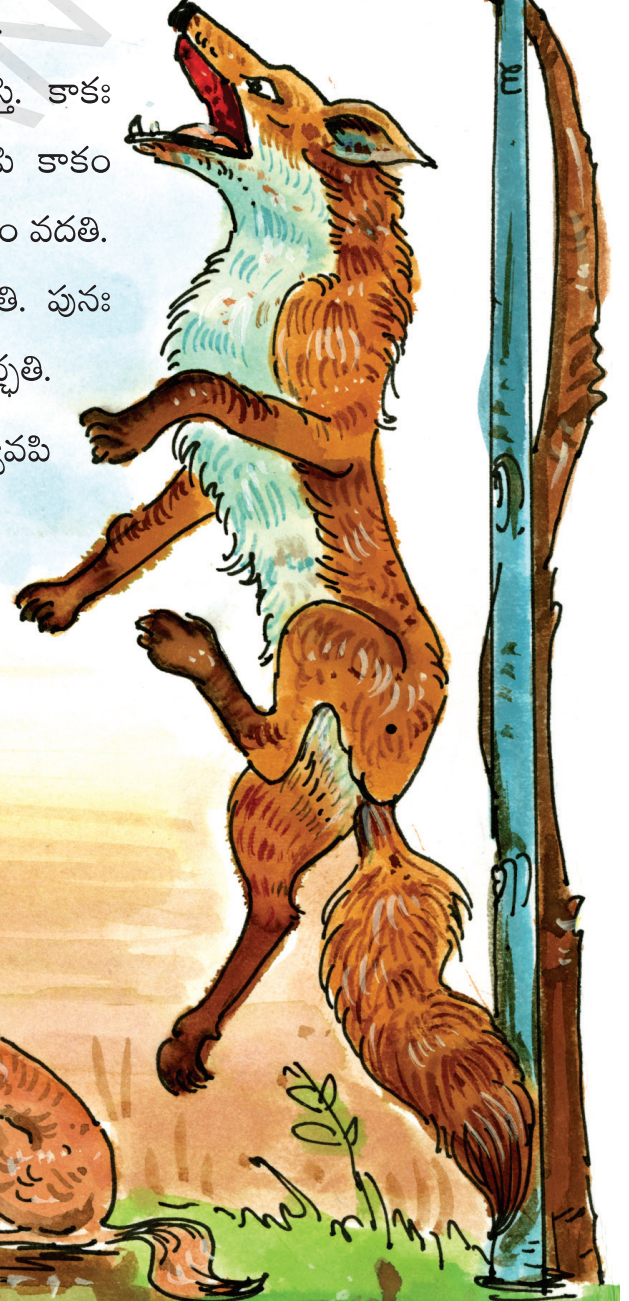
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

తత్ర ఏకః శృగాలః ఆగచ్ఛతి. శృగాలః బుభుక్షాకులః
అస్తి. సః ద్రాక్షాగుచ్ఛం పశ్యతి. శృగాలః ద్రాక్షాగుచ్ఛాయ కూర్దతి.
సః శృగాలః పునః పునః కూర్దతి. గుచ్ఛం న ప్రాప్నోతి.

కాకః శృగాలం పశ్యతి. శృగాలః చతురః అస్తి. కాకః
శృగాలం జలపానస్య విషయం వదతి. శృగాలః అపి కాకం
ద్రాక్షాగుచ్ఛస్య విషయం వదతి. శృగాలః కాకమ్ ఉపాయం వదతి.
కాకః ఏకైకం ద్రాక్షాగుచ్ఛమ్ ఆనయతి. ఘటే స్థాపయతి. పునః
పునః ఆనయతి. ఘటే స్థాపయతి. జలమ్ ఉపరి ఆగచ్ఛతి.
కాకః జలం పిబతి. శృగాలః ద్రాక్షాఫలాని ఖాదతి. ద్వావపి
ఆనందేన గచ్ఛతః.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. కాక: శృగాలః ఇవ భవాన్ భవతః సుహృదః పరస్పరం సహకారం కృతవంతః చేత్ తాం ఘటనాం వదంతు.
2. వయం సామాన్యతః కేషాం కృతే సహకారం కర్తుం శక్నుమః?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. పాఠం పఠంతు.
2. పాఠేన కిమ్ అవగచ్ఛంతి? స్వీయవాక్యైః వదంతు.
3. అత్ర, తత్ర, అన్యత్ర, నాస్తి, పునః - ఏతాని పదాని యేషు వాక్యేషు సంతి తాని వాక్యాని ఉచ్చైః పఠంతు.
4. గచ్ఛతి, భవతి, ఖాదతి, పిబతి, పశ్యతి - ఇతి క్రియాపదాని పాఠే రేఖాంకితాని కుర్వంతు, పఠంతు.
5. అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠే అన్విష్య రేఖాంకితాని కుర్వంతు.
 1. కుండలో కొంచెం నీరు ఉంది.
 2. నక్క మళ్ళీ మళ్ళీ ఎగిరింది.
 3. నీరు పైకి వచ్చింది.

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

 1. కః పిపాసాకులః?
 2. కః బుభక్షాకులః?
 3. కాకః కిమర్థమ్ అత్ర తత్ర పశ్యతి?
 4. కః చతురః అస్తి?
 5. కాకః జలం కథం పిబతి?

2. చింతయంతు - లిఖింతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

1. శృగాలః కిమర్థం చతురః?
2. భవాన్ మిత్రాణాం కృతే కీదృశం సహకారం కరోతి?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. వ్యస్తక్రమే దత్తానాం పదానాం చిత్రాణాం చ ఆధారేణ కోష్ఠకేషు జంతూనాం నామాని లిఖింతు.

(తికమకగా ఉన్న పదాలు మరియు బొమ్మల ఆధారంగా గళ్ళలో జంతువుల పేర్లు రాయండి.)

న కః శు

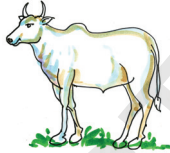
ః ను ధే

ర్జా లః మా

ః శ శ

ష భ వ్యః

హః ం సి

2. తుర్ బుర్ క్రీడా

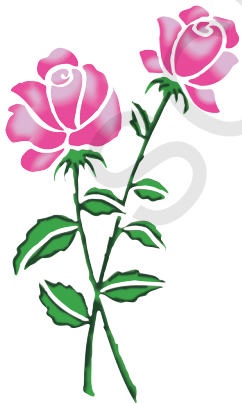
నియమాః - 1. అధ్యాపకః యదా పక్షిణః నామ వదతి తదా ఛాత్రాః 'తుర్' ఇతి ఉక్త్వా హస్తమ్ ఉపరి కుర్వంతి.

2. అధ్యాపకః యదా పశోః నామ వదతి తదా ఛాత్రాః 'బుర్' ఇతి ఉక్త్వా హస్తమ్ అధః కుర్వంతి.

3. యః అన్యథా కరోతి సః బాహ్యః భవతి.

జంతవః - బిడాలః, మూషికః, శునకః, అశ్వః, వరాహః, గజః, సింహః, వ్యాఘ్రః.

పక్షిణః - శుకః, మయూరః, హంసః, బకః, చటకః, కపోతః, గరుడః, కుక్కుటః, ఉలూకః.

ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణి పశ్యంతు. ఉచ్చైః పఠంతు. భేదం జానంతు.

(బొమ్మలను చూడండి. గట్టిగా చదవండి. భేదాన్ని గుర్తించండి)

1. ఏషః శృగాలః

2. సః కాకః

3. ఏషః ఛాత్రః

4. సః బాలకః

5. ఏషః విద్యాలయః

6. సః గ్రంథాలయః

7. ఏషా ఛాత్రా

8. సా బాలికా

9. ఏషా లేఖనీ

10. సా అంకనీ

11. ఏతత్ కందుకమ్

12. తత్ పుస్తకమ్

13. ఏతత్ గృహమ్

14. తత్ భవనమ్

బాలాః! ఉపరి రేఖాంకితాని పదాని పశ్యంతు. ఏతాని సర్వనామాని.

(పిల్లలూ! పైన గీత గీసిన పదాలను చూడండి. వీటిని 'సర్వనామాలు' అంటారు.)

2. ఉదాహరణనుసారం చిత్రాణామ్ ఆధారేణ ఉపర్యుక్తాని సర్వనామాని రిక్తస్థానేషు లిఖింతు.

(ఉదాహరణనుగుణంగా బొమ్మల ఆధారంతో పైన చెప్పిన సర్వనామపదాలను ఖాళీలలో రాయండి.)

1. ఏషః బాలకః

2. సః ఛాత్రః

3. గజః

4. వృక్షః

5. బాలికా

6. ఛాత్రా

7. మహిలా

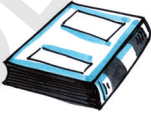
8. పాఠశాలా

9. ఘటి

10. జలకూపీ

11. పుస్తకమ్

12. ఫలమ్

13. కందుకమ్

14. పుష్పమ్

3. అథః దత్తైః పదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలతో ఖాళీలను పూరించండి.)

జలం, శృగాలం, ఉపాయం, ద్రాక్షాగుచ్ఛం.

1. శృగాలః ఖాదతి.

2. కాకః పృచ్ఛతి.

3. శృగాలః వదతి.

4. కాకః పిబతి.

డి. సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. చిత్రం దృష్ట్వా కథాం మాతృభాషయా లిఖంతు.

(చిత్రాన్ని చూసి కథను మాతృభాషలో రాయండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. జంతునాం చిత్రాణి సంకలయంతు. తేషాం స్వభావం లిఖంతు, భిత్తిపత్రే ప్రదర్శయంతు.

(జంతువుల చిత్రాలను సేకరించండి. వాటి స్వభావం గురించి రాయండి. గోడపత్రికలో ప్రదర్శించండి.)

2. జంతునాం, పక్షిణాం చ విషయే జ్ఞాత్వా పట్టికాయాం లిఖంతు, ప్రదర్శయంతు.

(జంతువులు మరియు పక్షుల సమాచారాన్ని సేకరించి పట్టికలో రాయండి, ప్రదర్శించండి.)

క్ర.సం	జంతు/పక్షి	వర్ణం	ఆహారం	నివాసం	ధ్వని:

ఏ. ప్రశంసా

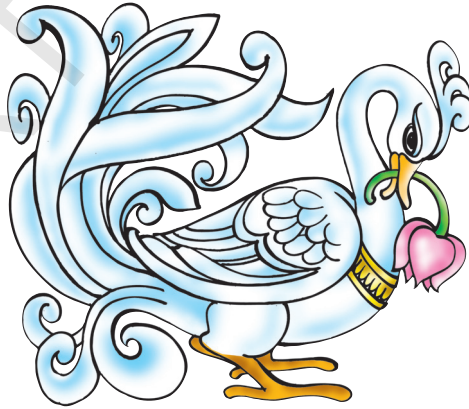
- సురేశ: - గణేశ! గతదినే అహం పాఠశాలాం న ఆగతవాన్ ఖలు! ఏకవారం గృహపాఠం దర్శయతు భవాన్. దృష్ట్వా లిఖామి.
- గణేశ: - స్వీకరోతు భవాన్.
- సురేశ: - ధన్యవాదః. భవతః లేఖనం బహు సుందరం భవతి.
(సుందరతయా లిఖంతం భవతః మిత్రం కథం ప్రశంసతి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

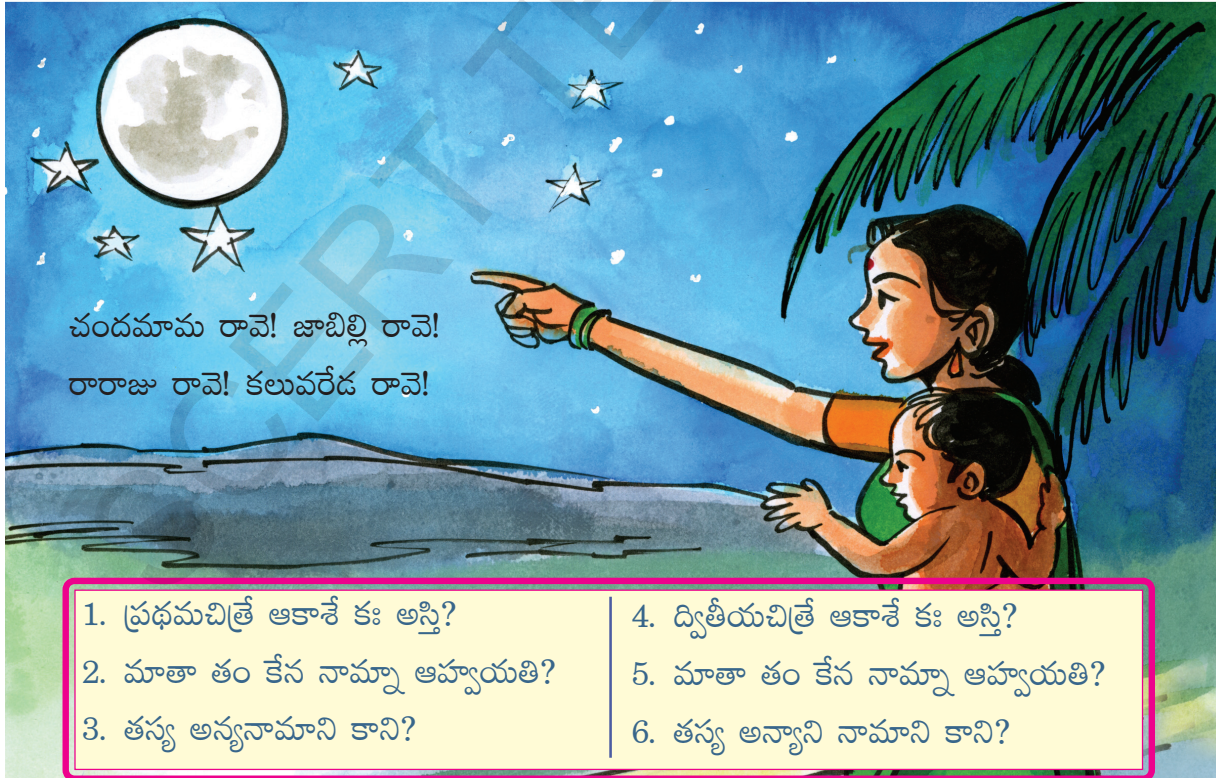
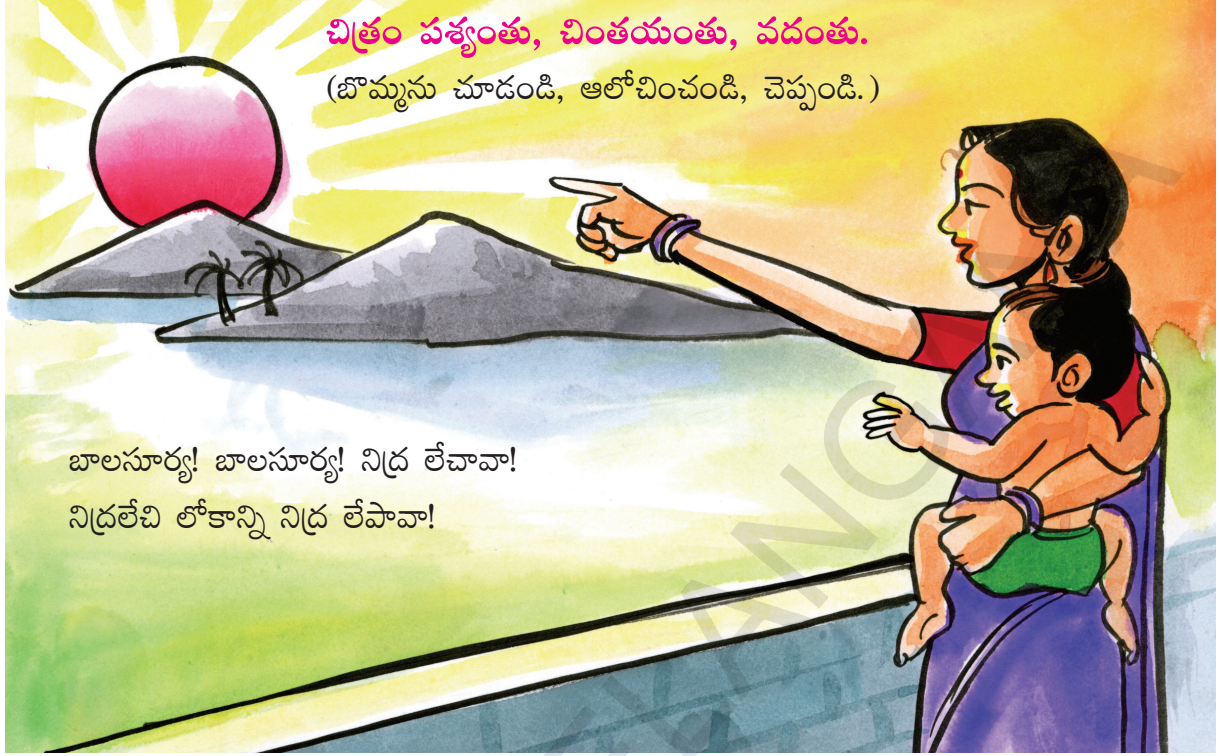

	ఆమ్	న	కించిత్
1. అహం పాఠమ్ అవగచ్ఛామి.	☐	☐	☐
2. పదానామ్ అర్థం జానామి.	☐	☐	☐
3. పదకోశమ్ ఉపయోక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
4. పాఠస్య నీతిం వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

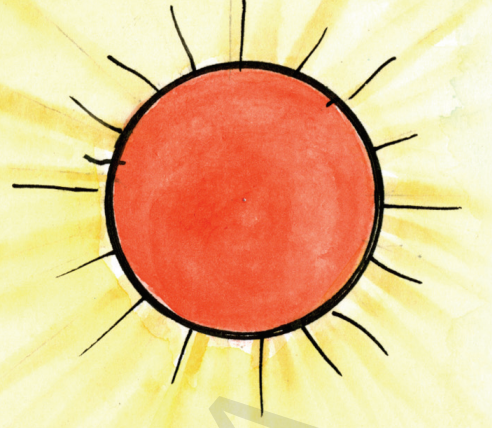
పరోపకారార్థమ్ ఇదం శరీరమ్

పంచమపాఠం
5. సూర్యః చంద్రః చ

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య
మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని
గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

సూర్యనామాని

1. సూరసూర్యార్యమాదిత్యద్వాదశాత్మదివాకరాః ।
భాస్కరాహస్కరబ్రధ్నప్రభాకరవిభాకరాః ॥
2. భాస్వద్వివస్వత్ప్రాశ్వాహరిదశోష్ణరశ్మయః ।
వికర్తనార్కమార్తాండమిహిరారుణపూషణః ॥
3. ద్యుమణిస్తరణిర్మిత్రశ్చిత్రభానుర్విరోచనః ।
విభావసుర్గ్రహపతిస్త్విషాంపతిరహర్పతిః ॥
4. భానుర్హస్తానసహస్రాంశుస్తపనః సవితా రవిః ।
కర్మసాక్షీ జగచ్ఛక్తురంశుమాలీ త్రయీతనుః ॥
5. ప్రద్యోతనో దినమణిః ఖద్యోతో లోకబాంధవః ।
సురోత్తమో దామనిధిః పద్మినీవల్లభో హరిః ॥

చంద్రనామాని

1. హిమాంశుశ్చంద్రమాశ్చంద్ర ఇందుః కుముదబాంధవః ।
విధుస్సుధాంశుశ్చుభ్రాంశురోషధీశో నిశాపతిః ॥
2. అబ్జో జైవాత్మకస్సోమో గౌర్మగాంకః కలానిధిః ।
ద్విజరాజశ్చశధరో నక్షత్రేశః క్షపాకరః ॥

సూర్యనామాని

సూరః, సూర్యః, అర్యమా, ఆదిత్యః, ద్వాదశాత్మా, దివాకరః, భాస్కరః, అహస్కరః, బ్రధ్నుః, ప్రభాకరః, విభాకరః, భాస్వాన్, వివస్వాన్, సప్తాశ్వః, హరిదశ్వః, ఉష్ణరశ్మిః, వికర్తనః, అర్కః, మార్తాండః, మిహిరః, అరుణః, పూషా, ద్యుమణిః, తరణిః, మిత్రః, చిత్రభానుః, విరోచనః, విభావసుః, గ్రహపతిః, త్విషాంపతిః, అహర్పతిః, భానుః, హంసః, సహస్రాంశుః, తపనః, సవితా, రవిః, కర్మసాక్షీ, జగచ్చక్షుః, అంశుమాలీ, త్రయీతనుః, ప్రద్యోతనః, దినమణిః, ఖద్యోతః, లోకబాంధవః, సురోత్తమః, దామనిధిః, పద్మినీవల్లభః, హరిః.

చంద్రనామాని

హిమాంశుః, చంద్రమా, చంద్రః, ఇందుః, కుముదబాంధవః, విధుః, సుధాంశుః, శుభ్రాంశుః, ఓషధీశః, నిశాపతిః, అబ్జః, జైవాత్మకః, సోమః, గ్లోః, మృగాంకః, కలానిధిః, ద్విజరాజః, శశధరః, నక్షత్రేశః, క్షపాకరః.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. పాఠ్యాంశస్య చిత్రే భవంతః కిం కిం పశ్యంతి?
2. సూర్యస్య నామాని మాతృభాషయా వదంతు?
3. సూర్యస్య చంద్రస్య చ మధ్యే కః భేదః?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. పాఠే 'క' ఇతి అక్షరం కుత్ర కుత్ర అస్తి పశ్యంతు. తాని పదాని పఠంతు.
(పాఠంలో 'క' అనే అక్షరం ఎక్కడెక్కడ ఉందో చూడండి. ఆ పదాలు చదవండి.)

2. పాఠస్థాని సరలాని పదాని చిత్వా రేఖయా అంకయంతు.
(పాఠంలోని సరళపదాలను వెతికి కింద గీత గీయండి.)

ఉదా - రవిః, హంసః

3. అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పాఠే వర్తులేన (○) అంకయంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పాఠంలో ఆ పదాల చుట్టూ గుండ్రంగా (○) గీయండి.)

ద్యుమణిః	ప్రభాకరః	జగచ్చక్షుః	నక్షత్రేశః
కర్మసాక్షీ	మార్తాండః	భాస్కరః	ఆదిత్యః
పద్మినీవల్లభః	మృగాంకః	చంద్రమాః	ఓషధీశః

4. శ్లోకాన్ స్పష్టతయా పఠంతు.

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

- అ. పాఠే కస్య కస్య నామాని సంతి?
- ఆ. సూర్యస్య నామాని లిఖంతు.

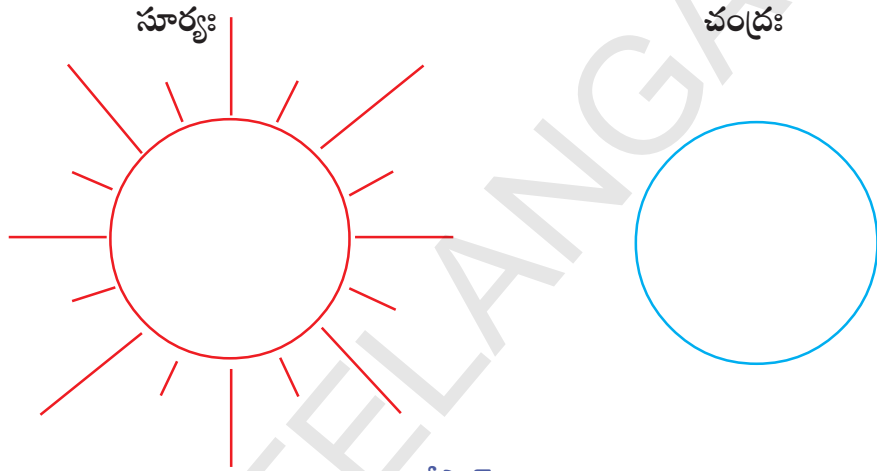
2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ. అధః నామాని దత్తాని సంతి. సూర్యస్య నామాని సూర్యస్య చిత్రే, చంద్రస్య నామాని చంద్రస్య చిత్రే లిఖంతు.

(కింద పేర్లు ఇవ్వబడ్డాయి. సూర్యుని పేర్లు సూర్యుని బొమ్మలో, చంద్రుని పేర్లు చంద్రుని బొమ్మలో రాయండి.)

దివాకరః, ఇందుః, విభాకరః, సుధాంశుః,
మూర్తాండః, చిత్రభానుః, సోమః, క్షపాకరః.

3. అధః పదాని దత్తాని సంతి. తేషామ్ అన్యనామాని లిఖంతు.

(కింద పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటి ఇతరపేర్లను రాయండి.)

- అ. దేవాలయః -
ఆ. పాఠశాల -
ఇ. ఉపాధ్యాయః -

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. ఛాత్రాః వృత్తాకారేణ ఉపవిశేయుః. తేషు ఏకః సూర్యస్య నామ వదేత్. తస్య సమీపే ఉపవిష్టః అన్యః ఛాత్రః చంద్రస్య నామ వదేత్. ఏవం ఛాత్రాః క్రమశః సూర్యచంద్రయోః సర్వాణి నామాని వదేయుః .

(విద్యార్థులు వలయాకారంలో కూర్చోవాలి. వారిలో ఒకడు సూర్యుని పేరు, అతని ప్రక్కన కూర్చున్న విద్యార్థి చంద్రుని పేరు చెప్పాలి. ఇలా క్రమంగా విద్యార్థులందరూ సూర్యచంద్రుల పేర్లన్నీ చెప్పాలి.)

2. ప్రకాశకానాం వస్తునాం నామాని జానంతు.

(వెలుగునిచ్చే వస్తువుల పేర్లను తెలుసుకోండి.)

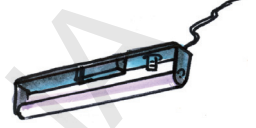
అ. దీపః ప్రకాశం దదాతి.

దీపః

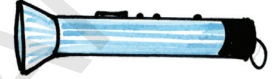
ఆ. ప్రకాశం దదాతి.

దండదీపః

ఇ. ప్రకాశం దదాతి.

కరదీపః

ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. అధః దత్తాని వాక్యాని పశ్యంతు. సూర్యః ఇతి స్థానే సూర్యస్య అన్యాని నామాని రిక్తస్థానేషు లిఖిత్వా వాక్యాని పఠంతు. ఏవమేవ చంద్రస్య నామాని లిఖిత్వా పఠంతు.

(కింది వాక్యాలను చూడండి. సూర్యః అనే చోట సూర్యుని ఇతర పేర్లను ఖాళీస్థానాల్లో రాసి వాక్యాలను చదవండి. అలాగే చంద్రుని పేర్లను రాసి వాక్యాలను చదవండి.)

ఉదా - 1. సూర్యః ప్రాతఃకాలే ఉదేతి.

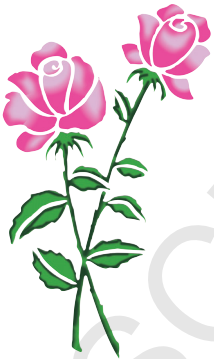
..... ప్రాతఃకాలే ఉదేతి.

..... ప్రాతఃకాలే ఉదేతి.

ఉదా - 2. చంద్రః రాత్రిసమయే ఉదేతి.

..... రాత్రిసమయే ఉదేతి.

..... రాత్రిసమయే ఉదేతి.

సూర్యస్య సూరః, ఆదిత్యః ఇత్యాది నామాని సంతి. ఏవమేవ చంద్రస్య ఇందుః, విధుః ఇత్యాది నామాని సంతి. ఏవం సమానార్థకాని భిన్నపదాని “పర్యాయపదాని” భవంతి.

(బాలలూ! సూర్యునికి సూరః, ఆదిత్యః లాంటి పేర్లున్నాయి. అలాగే చంద్రునికి ఇందుః, విధుః మొదలగు పేర్లున్నాయి. ఈ విధంగా సమానమైన అర్థముండి భిన్నంగా ఉండే పదాలను ‘పర్యాయపదాలు’ అంటారు.)

2. ఏతాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితేషు పదేషు సమానతామ్ అవగచ్ఛంతు. ఏషా ద్వితీయా విభక్తిః.

(ఈ వాక్యాలను చదవండి. కింద గీత గీసిన పదాలలో ఉన్న సమానతను అర్థం చేసుకోండి . దీన్ని ద్వితీయా విభక్తి అంటారు.)

1. అహం సూర్యం నమామి. (నేను సూర్యుని నమస్కరిస్తున్నాను.)

2. అహం చంద్రం పశ్యామి. (నేను చంద్రుడిని చూస్తున్నాను.)

3. సః దివాకరం పశ్యతి.

4. సా చంద్రం నమతి.

5. ఏషః భాస్కరం పశ్యతి.

6. ఏషా ప్రభాకరం నమతి.

7. రవిః సీతాం పశ్యతి.

8. రమేశః పద్మాం జానాతి.

9. మోహనః లేఖినీం స్వీకరోతి.

10. ప్రసాదః అంకనీం యచ్ఛతి.

3. ఆవరణే స్థితానాం శబ్దానామ్ ఉచితరూపాణి రిక్తస్థానేషు లిఖంతు.

(బ్రాకెట్లో ఉన్న పదాలను తగు విధంగా మార్చి ఖాళీల్లో రాయండి.)

1. రమేశః (దేవః) నమతి.

2. సీతా (గ్రంథః) పఠతి.

3. రామః (విద్యాలయః) గచ్ఛతి.

4. చిన్మయః (అనుజా) పశ్యతి.

5. బాలకః (బాలికా) జానాతి.

6. గణేశ: (లేఖనీ) యచ్చతి.

7. శశాంక: (పుష్పం) పృచ్ఛతి.

8. ప్రభాకర: (జలం) పిబతి.

4. ఉపరి దత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నానామ్ ఉచితసమాధానాని లిఖంతు.

(పై వాక్యాలను ఆధారంగా చేసుకొని ఈ కింది ప్రశ్నలకు తగినసమాధానాలు రాయండి.)

1. రమేశ: కం నమతి?

2. సీతా కం పఠతి?

3. చిన్మయ: కాం పశ్యతి?

4. గణేశ: కాం యచ్చతి?

5. శశాంక: కిం పశ్యతి?

6. ప్రభాకర: కిం పిబతి?

5. అధ: దత్తానాం వాక్యానాం ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రశ్నలను అడగండి.)

వాక్యాని

ప్రశ్నా:

1. రామచంద్ర: గ్రంథం పశ్యతి.

2. గౌరీ రేఖాం లిఖతి.

3. లతా లేఖనీం యచ్చతి.

4. బాలక: క్షీరం పిబతి.

5. బాలికా పుస్తకం పఠతి.

6. ఏతత్ గీతం గాయంతు. అత్ర ద్వితీయావిభక్తేః పదాని పరిశీలయంతు.

(ఈ గీతాన్ని పాడండి. దీనిలోని ద్వితీయావిభక్తి పదాలను పరిశీలించండి.)

అహం నమామి మాతరమ్
గురుం నమామి సాదరమ్
హితం కరోమి సర్వదా
శుభం కరోమి సర్వదా
ప్రభుం జపామి సాదరమ్
అహం నమామి మాతరమ్.

ఊ. సర్వనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. సూర్యచంద్రనామాని ఉపయజ్య మాతృభాషయా గీతం లిఖంతు.
అభినయపూర్వకం గాయంతు.

(సూర్యచంద్రుల పేర్లతో, మాతృభాషలో (చందమామ రావే లాగా) గేయం రాయండి. అభినయం చేస్తూ పాడండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. సూర్యస్య చంద్రస్య చ చిత్రాణి చిత్రయంతు.

(సూర్యచంద్రుల బొమ్మలను గీయండి.)

A large empty rectangular box with a blue border, intended for drawing the sun and moon.

ఏ. ప్రశంసా

- అతుల: - శంకర! అహం చంద్రస్య సర్వాణి పర్యాయపదాని జానామి.
- శంకర: - ఉత్తమమ్. అహం సూర్యస్య పర్యాయపదాని సర్వాణి ఏకశ్వాసేన వదామి.
- అతుల: - బహు ఉత్తమమ్.

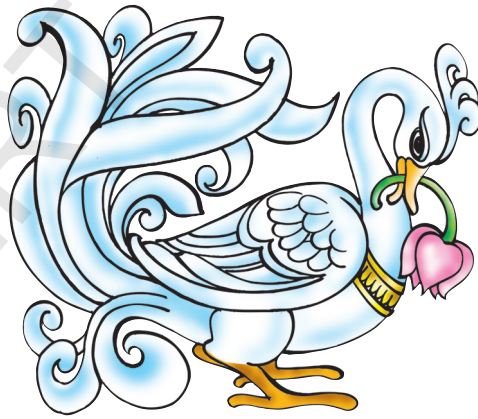
(ఏవమ్ వదంతం నిపుణం బాలకం భవాన్ కథం అభినందతి.)

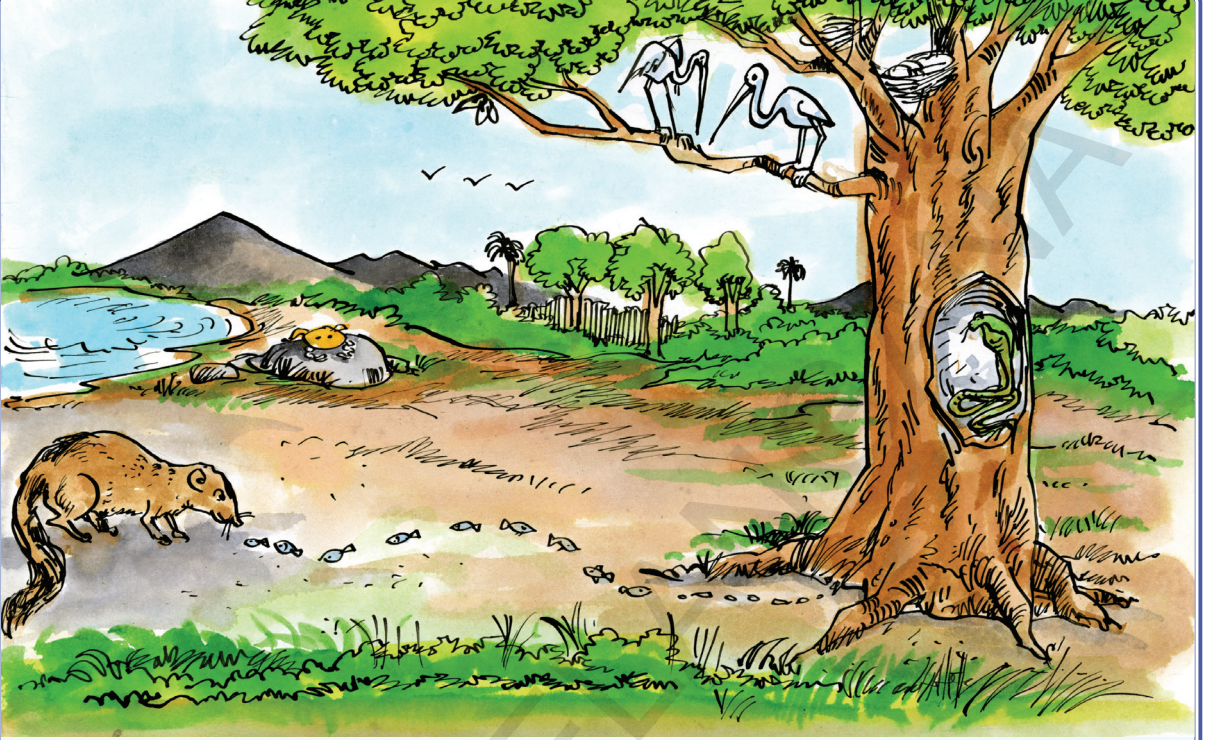

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. పాఠం స్పష్టోచ్ఛారణేన పఠితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. పర్యాయపదం నామ కిమితి జానామి.	☐	☐	☐
3. సూర్యస్య పర్యాయపదాని వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
4. చంద్రస్య పర్యాయపదాని లేఖితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

ఏకస్మిన్ వనే కశ్చన వటవృక్ష: ఆసీత్. తస్మిన్ వృక్షే బహవ: బకా: వసంతి స్మ. వృక్షస్య కోటరే ఏక: కృష్ణసర్ప: అపి వసతి స్మ.

ఏకదా కృష్ణసర్ప: ఏకస్య బకస్య అండాని ఖాదితవాన్. తదా స: బక: అత్యంతం దు:ఖిత: అభవత్. స: ఏకస్య సరోవరస్య తీరమ్ ఆగత్య అశ్రూణి ముంచన్ స్థితవాన్. తత్రైవ కర్మటకస్య నివాసస్థానమ్ అస్తి. తదా కర్మటక: తం పుష్టవాన్ - 'భో:, కిమర్థం త్వం రోదనం కరోషి' ఇతి.

తదా బక: ఉక్తవాన్ - 'కృష్ణసర్ప: మమ అండాని ఖాదితవాన్. అత: అహం రోదనం కరోమి. తస్య దుష్టసర్పస్య మారణార్థం భవాన్ ఏకమ్ ఉపాయం వదతు' ఇతి.

తదా కర్మటక: చింతితవాన్ - 'వస్తుత: బక: అస్మాకం జన్మవైరీ. తథాపి స: మమ గృహమ్ ఆగత్య మమ సాహాయ్యం ప్రార్థితవాన్. అత: శత్రో: అపి తస్య సాహాయ్యకరణం మమ ధర్మ: అహం కృష్ణసర్పం మరయితుమ్ ఏకమ్ ఉపాయం వదామి, ఇతి.

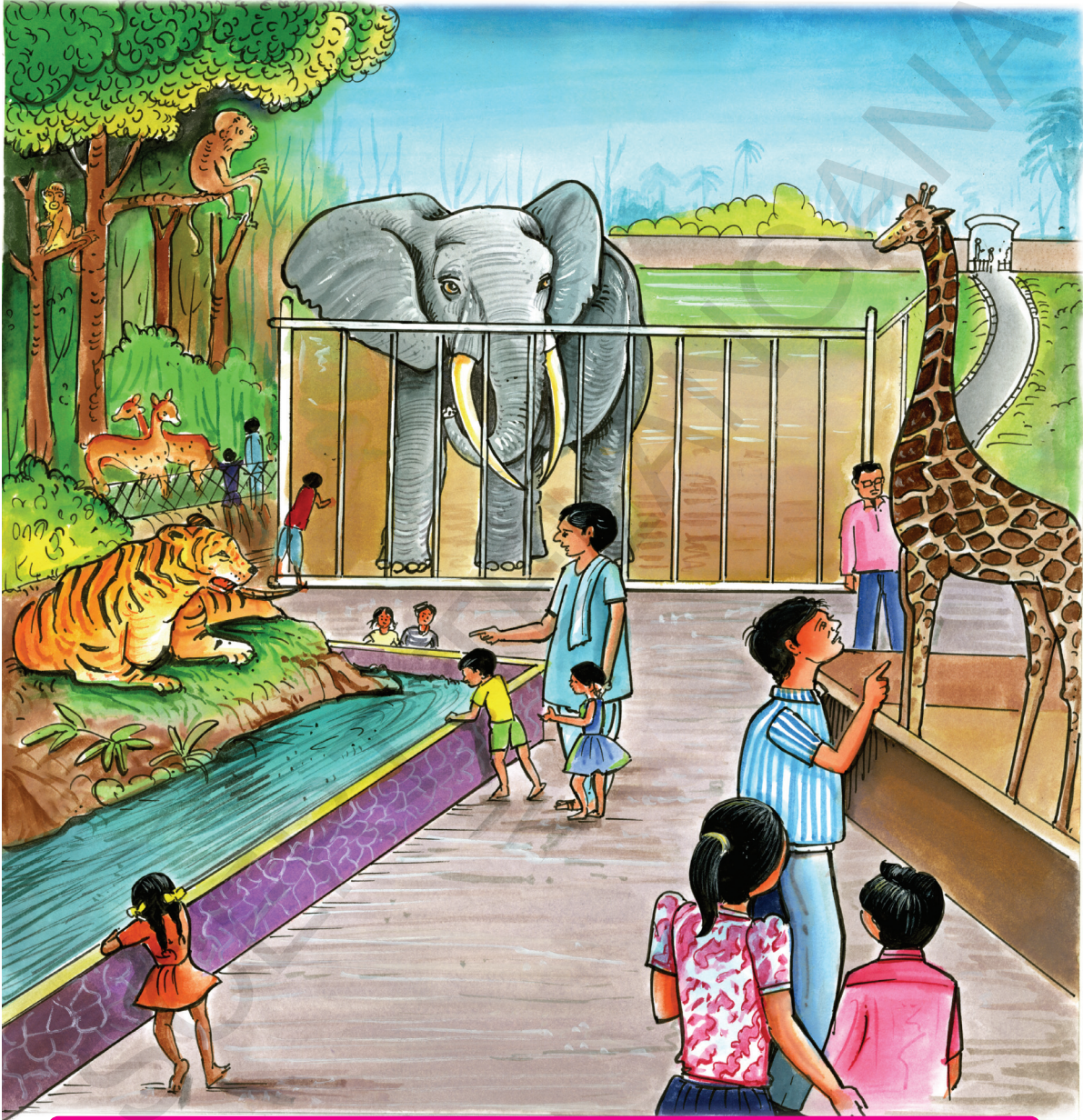
అనంతరం స: ఉక్తవాన్ - 'భో:, భవాన్ ఏతస్య నకులస్య బిలద్వారత: కృష్ణసర్పస్య కోటరపర్యంతం మత్స్యఖండాన్ నిక్షిపతు. నకుల: తేన ఏవ మార్గేణ ఆగత్య కృష్ణసర్పం మరయిష్యతి' ఇతి.

బక: తథా కృతవాన్. నకుల: మత్స్యఖండాన్ భుక్త్వా అగ్రే ఆగత్య కృష్ణసర్పస్య కోటరం దృష్టవాన్, కృష్ణసర్పం మారితవాన్ చ. తేన బకానాం మహాన్ సంతోష: అభవత్.

శరణాగతస్య శత్రో: అపి సాహాయ్యం కరణీయమ్.

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. అస్మిన్ చిత్రే కిమ్ అస్తి?
2. ఏతం ప్రదేశం ప్రతి భవాన్ కదాపి గతవాన్ వా?
3. అస్మిన్ చిత్రే మహాకాయాః జంతవః కే?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

హస్తీ హస్తీ హస్తీ
దివ్యా దైవీ సృష్టిః ॥

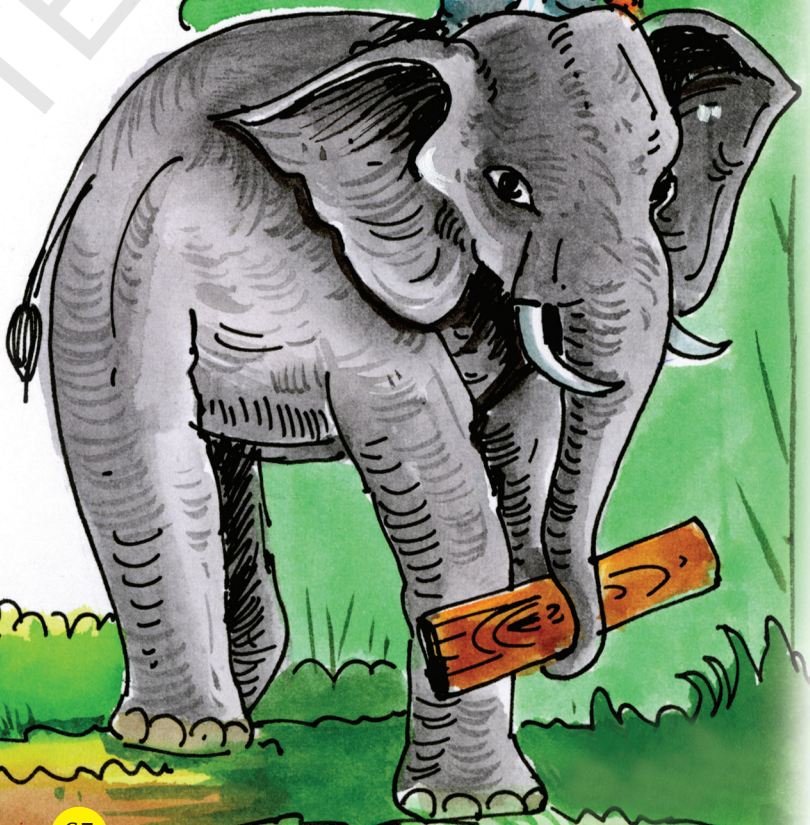
కదలీసదృశీ శుణ్డా
స్తంభసమానాః పాదాః
శూర్పాకారౌ కర్ణౌ
ధవలౌ దీర్ఘౌ దంతౌ ॥ హస్తీ ॥

ఉదరం భాండాకారమ్
ఉన్నతబృహచ్చరీరమ్
అల్పం తుచ్ఛం పుచ్ఛమ్
అహో! అహో విచిత్రమ్

॥ హస్తీ ॥

పర్వతసదృశే గాత్రే
సర్వప-సన్నిభ-నేత్రే
కథమతిబలవాన్ ఏషః
అంకుశమాత్రాద్ భీతః ॥ హస్తీ ॥

- శ్రీ జనార్దన హెగ్డే

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. ఏతం జంతుం భవాన్ కుత్ర దృష్టవాన్?
2. భవాన్ కాన్ కాన్ జంతూన్ జానాతి?
3. తేషు గజస్య విశేషాః కే?
4. భవతః ప్రీతికరజంతుః కః? కిమర్థమ్?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. గీతం గాయంతు.

(గీతాన్ని పాడండి.)

2. గీతస్య భావం పఠంతు.

(గీతం యొక్క భావాన్ని చదవండి.)

ఏనుగు దేవుడు సృష్టించిన విశిష్టమైన జంతువు.

అరటిబోదె వంటి తొండం, స్తంభాల వంటి పాదాలు, చేటల వంటి చెవులు, తెల్లని పొడుగైన దంతాలు, పెద్ద కుండ వంటి పొట్ట, ఎత్తైన పెద్దశరీరం, చాలా చిన్నదైన తోక, ఆహా! ఎంత విచిత్రం?

పర్వతం వంటి పెద్ద శరీరంలో ఆవాల వంటి రెండు చిన్న కళ్ళు. ఎంతో బలం గల ఏనుగు చిన్న అంకుశానికి భయపడుతుంది? ఎంత విచిత్రం?

3. అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

హస్తీ	సృష్టిః	కదలీ	పాదాః	ధవలౌ	అల్పం
ఉదరం	విచిత్రం	సదృశే	అంకుశః	భీతః	

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

4. వస్త్రాని గజస్య అంగైః సహ మేలయన్తు.

(వస్త్రపులను ఏనుగు అవయవాలతో కలపండి.)

సర్వపః

కర్ణౌ

శూర్పః

పాదః

స్తంభః

ఉదరం

కదలీ

నేత్రే

భాండం

శుణ్ణౌ

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి- రాయండి.)

అ) గజస్య ఆకారం వర్ణయంతు.

ఆ) గజస్య కతి పాదాః సంతి?

ఇ) గజస్య ఉదరం కీదృశం?

ఈ) గజః కస్మాత్ భీతః భవతి?

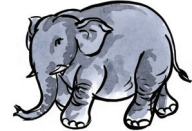
2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ) బిడాలస్య ఆకారం స్వవాక్యైః వర్ణయంతు. (పిల్లి ఆకారాన్ని మీ మాటల్లో వర్ణించండి.)

ఆ) చిత్రం దృష్ట్వా రిక్తస్థానాని పూరయన్తు. (బొమ్మను చూసి ఖాళీలను పూరించండి.)

హస్తీ హస్తీ హస్తీ దివ్యా దైవీ సృష్టిః

(కపిః)

.....

దివ్యా దైవీ సృష్టిః

(శునకః)

.....

దివ్యా దైవీ సృష్టిః

(శుకః)

.....

దివ్యా దైవీ సృష్టిః

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. జంతూనాం నామాని జ్ఞాత్వా అంకయంతు.

(జంతువుల పేర్లను పెన్సిలుతో గీయండి.)

ధేను:

ఉష్ట్ర:

వానర:

బిడాల:

శునక:

త	వ్యా	జి	గ	ట	మ	వ	బి	జ
అ	జ	ప్రు:	ఎ	క	భ	క	డా	ట
ఖ	చ	ఆ	మ	ల్లా	గ	ఋ	ల:	మ
ర	ధే	గ	క:	ఇ	చ	వా	ఘ	య
ఒ	ర	ను:	ఈ	ఇ	క	న	ణ	త
సిం	హ:	ఐ	భ	ధ	ర	ర:	బ	ఖ
ప	త	ర	ట	ప్రు:	ల	శు	ఎ	ధ
చ	ట	గ	య	ఉ	త	భ	న	మ
న	జ:	ల	భ	ట	అ	శ్వ:	ర	క:

సింహ:

వ్యాఘ్ర:

అశ్వ:

భల్లూక:

గజ:

ఉ. వ్యాకరణాంశా:

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ అధః దత్తాని వాక్యాని, తేషు చ రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు, ఆవరణస్థానాం ప్రశ్నవాచకానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛంతు.

(చిత్రాల ఆధారంగా కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను, వాటిలో గీత గీసిన పదాలను అర్థం చేసుకోండి, బ్రాకెట్‌లో ఇచ్చిన ప్రశ్నవాచకాల ఆధారంగా ప్రశ్నలను అడగండి.)

అ. బాలకః పాఠశాలాం గచ్ఛతి.

ఆ. బాలకాః పాఠశాలాం గచ్ఛంతి.

ఇ. బాలికా మందిరం గచ్చతి.

ఈ. బాలికా: మందిరం గచ్చంతి.

ఉ. బస్యానం గ్రామం గచ్చతి.

ఊ. బస్యానాని గ్రామం గచ్చంతి.

ఉదా - క: పాఠశాలం గచ్చతి?

బాలక: పాఠశాలం గచ్చతి.

బాలక: కుత్ర గచ్చతి?

బాలక: పాఠశాలం గచ్చతి.

1) పాఠశాలం గచ్చంతి?

(క:, కే)

బాలకా: గచ్చంతి?

(కుత్ర, కిమ్)

2) మందిరం గచ్చంతి?

(క:, కా:)

బాలికా:గచ్చంతి?

(కుత్ర, కిమ్)

3) గ్రామం గచ్చంతి?

(కే, కాని)

బస్యానాని గచ్చంతి?

(కుత్ర, కిమ్)

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తికరణం)

1) అధ: దత్తే సమూహే భిన్నం పదమ్ అన్విష్య అంకయంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలలో తేడాగా ఉన్న పదాన్ని గుర్తించి, దాని కింద గీత గీయండి.)

సింహ: వ్యాఘ్ర: మకర: ధేను:

అజ: శునక: వానర: కాక:

2) గీతస్య అభినయం కుర్వంతు.

(గీతాన్ని అభినయం చేయండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1) గీతద్వయస్య అభ్యాసం కుర్వంతు.

(ఈ రెండుపాటలను నేర్చుకోండి.)

(ఉడుత ఉడుత ఊచ్)

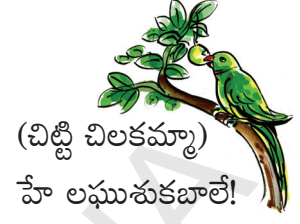
చిక్రోడ! చిక్రోడ! ఊచ్

కుత్ర గచ్చసి రే?

శాఖాస్తం బహుబీజమ్

ఆనయతి వా?

మహ్యం దదాతి వా?

(చిట్టి చిలకమ్మా)

హే లఘుశుకబాలే!

మాత్రా తాడితా వా?

వాటికాం యాతా వా?

ఫలమానీతం వా?

నీడే స్థాపితం వా?

గుటుక్ గిలితం వా?

2) ఏతాదృశగీతాని సంకలయంతు.

(ఇటువంటి గీతాలను సేకరించండి.)

ఏ. ప్రశంసా

ప్రవీణ: - పవన! ఏకం గీతం గాయతు.

పవన: - బాలశునక! బాలశునక! కిం కరోషి రే?

బాలశునక! కిం కరోషి చోర ఆగతే?

ప్రవీణ: - ఉత్తమమ్.

(భవతాం పరిచితాని గీతాని గాయంతు.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

1. గీతం స్వయం గాతుం శక్నోమి.
2. గజస్య స్వరూపం జానామి.
3. వివిధజంతూనాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.
4. సంస్కృతేన త్రీణి వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి .
5. గజస్య అవయవానాం నామాని జానామి.

ఆమ్ న కించిత్

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రం పశ్యంతు - కథాం వదంతు.
2. భవంతః సంభూయ కదాపి కిమపి కార్యం కృతవంతః చేత్ వదంతు.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

అస్మాకం దేశః భారతదేశః. అయం ప్రాచీనదేశః. ఏతస్మిన్ దేశే భిన్నభాషాః, భిన్నధర్మాః, భిన్నసంస్కృతయః చ సంతి. అస్మాకం దేశే సంస్కృతం, తెలుగు, తమిళం, మరాఠీ, కన్నడ, హిందీ, గుజరాతీ ఇత్యాదిభాషాః అనేకాః సంతి. ఏతాసాం భాషాణాం భాషిణః అనేకజనాః అత్ర స్నేహేన నివసంతి. ఏతాసు భాషాసు సంస్కృతభాషాయాః ప్రభావః విశేషతయా అస్తి.

హిందు, ఇస్లాం, క్రైస్తవ, జైన, బౌద్ధ, పారశీ, సిఖ్ ఇత్యాదయః అనేకధర్మాః అత్ర సంతి. తేషామ్ అవలంబినః అత్ర స్నేహేన వసంతి.

అస్మాకం దేశే జనాః భిన్నసంస్కృతీః అవలంబంతే. తేషాం భోజనశైలీ, వేషధారణశైలీ, ఆచరణశైలీ చ ప్రాంతస్య, ధర్మస్య అనుసారం భిన్నా అస్తి. తథాపి సర్వే అన్యస్య సంస్కృతిం గౌరవేణ పశ్యంతి. ఏవమ్ అస్మాకం దేశస్య ఏకతా సిద్ధ్యతి.

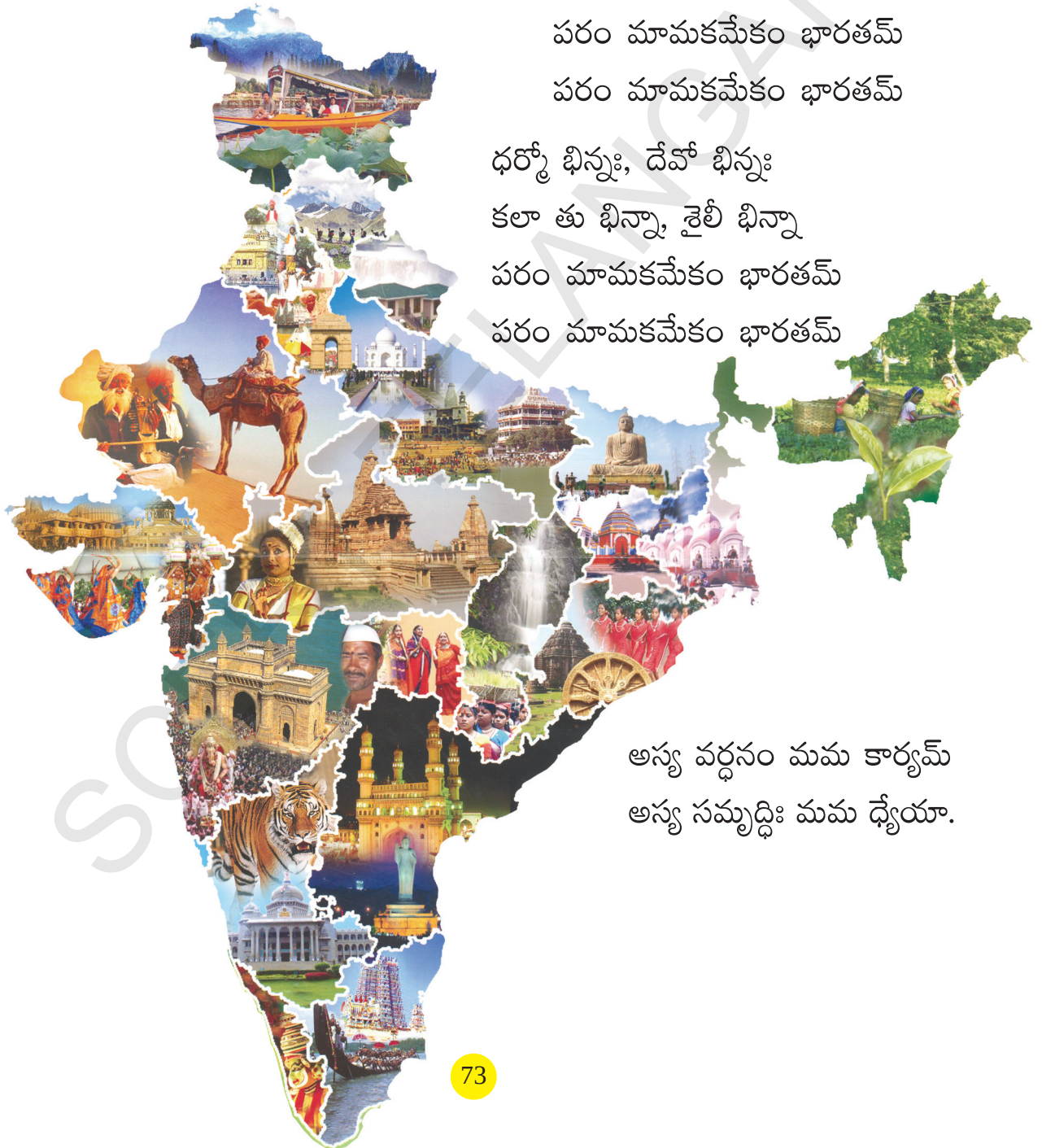
జనానామ్ ఏకతయా ఏవ దేశః సుదృఢః, సమృద్ధః చ భవతి. అతః భాషయా, ప్రాంతేన, ధర్మేణ, సంస్కృత్యా వా భిన్నాః అపి వయం మిలిత్వా అస్మాకం దేశస్య వికాసాయ కార్యం కుర్మః. దేశస్య సర్వసమృద్ధిం చ సంపాదయామః.

మామకమేకం భారతమ్

వ్యక్తి: భిన్నా, జాతి: భిన్నా
భాషా: భిన్నా, వేషో: భిన్నః
పరం మామకమేకం భారతమ్
పరం మామకమేకం భారతమ్

ధర్మో భిన్నః, దేవో భిన్నః
కలా తు భిన్నా, శైలీ భిన్నా
పరం మామకమేకం భారతమ్
పరం మామకమేకం భారతమ్

అస్య వర్ధనం మమ కార్యమ్
అస్య సమృద్ధిః మమ ధ్యేయా.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. భారతే కాః కాః భాషాః సంతి?
2. భారతే కే కే ధర్మాః సంతి?
3. భవతః గ్రామే/నగరే కాని కాని మందిరాణి సంతి?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. పాఠస్య ' భారతమేకమ్ ' ఇతి నామ కిమర్థమ్ అస్తి? కారణాని సూచయంతు.
2. చిత్రం దృష్ట్వా కస్మిన్ రాజ్యే కిం అస్తీతి వదంతు.
3. అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

సుదృఢః సర్వసమ్బద్ధిం అవలంబినః మిలిత్వా సమ్బద్ధః

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

- అ) కేషు విషయేషు శైలీ భిన్నా అస్తి?
- ఆ) దేశః కదా సమ్బద్ధః భవతి?
- ఇ) అస్మాకం దేశే కైః కారణైః వయం భిన్నాః?

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

- అ) భవతః పరిచితానాం రాజ్యానాం నామాని లిఖంతు.
- ఆ) అస్మాకం దేశే సర్వసమ్బద్ధిం సంపాదయితుం భవంతః కిం కిం కర్తుమ్ ఇచ్ఛంతి?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. ప్రదేశం భాషయా సహ యోజయంతు.
(ప్రదేశాన్ని ఆయా భాషతో జోడించండి.)

అ	ఆ
1. ఆంధ్రప్రదేశ్:	మరాఠీ
2. పంజాబ్	తమిళం
3. కేరళం	గుజరాతీ
4. తమిళనాడు	కన్నడ
5. మహారాష్ట్రమ్	తెలుగు
6. గుజరాత్	మళయాళం
7. కర్ణాటక	పంజాబీ

2. అధః దత్తాయాం పట్టికాయాం భాషాణాం నామాని వర్తులేన అంకయంతు.

(కింది పట్టికలో ఉన్న భాషల పేర్ల చుట్టూ గీత గీయండి.)

సం	హిం	ది	తె	త	క
మ	స్క	సిం	లు	మి	న్న
ళ	ఆం	త	గు	ళ	డ
యా	ళం	గ్లం	మ్	ం	ం

ఉ. వ్యాకరణాంశా:

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ అధః దత్తాని వాక్యాని, తేషు చ రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.
(చిత్రాల ఆధారంగా కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను, వాటిలో గీత గీసిన పదాలను అర్థం చేసుకోండి.)

సః బాలకః.

తే బాలకాః.

ఏషః బాలకః.

ఏతే బాలకాః.

2. అభినయం కృత్వా వదంతు.

(దూరాన్ని చూపిస్తూ 'తే' అని, దగ్గరను చూపిస్తూ 'ఏతే' అని కింది విధంగా పలకండి.)

1. తే వృక్షాః.
2. తే పర్వతాః.
3. తే గ్రంథాః.

1. ఏతే వృక్షాః.
1. ఏతే పర్వతాః.
1. ఏతే గ్రంథాః.

3. అభినయం కుర్వంతః వదంతు.

(అవి అన్నీ, ఇవి అన్నీ అని అర్థం వచ్చేలాగా అభినయం చేస్తూ క్రింది పదాలను పలకండి.)

1. తే సర్వే వృక్షాః.	ఏతే సర్వే వృక్షాః.
2. తే సర్వే పర్వతాః.	ఏతే సర్వే పర్వతాః.

ఊ. సర్వనాట్యవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాట్యవ్యక్తీకరణం)

1. ఐకమత్యస్య విషయే లఘుకథాం వదంతు.

(ఐకమత్యానికి సంబంధించిన చిన్నకథను చెప్పండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. భారతీయానాం వివిధవేషధారిణాం చిత్రాణి సంకలయంతు. తాని భిత్తిపత్రే లేపయిత్వా తేషాం నామాని లిఖంతు.

(వివిధవేషధారులైన భారతీయులయొక్క చిత్రాలను సేకరించండి. వాటిని గోడపత్రికలో అతికించి వాటి పేర్లను రాయండి.)

ఏ. ప్రశంసా

శంకరః - రాఘవ! మాధవ! లతే! మమ మిత్రం రమేశః బాలకార్మికః అస్తి. తం పాఠశాలామ్ ఆనయామః. సాయం కృపయా మమ గృహమ్ ఆగచ్ఛంతు.

రాఘవః - సర్వే కిమర్థం? తం భవాన్ ఏవ ఆనయతు.

శంకరః - అహం తం బహువారం పాఠశాలామ్ ఆగంతుమ్ ఉక్తవాన్. పరంతు సః న శృణోతి. వయం సర్వే మిలిత్వా తస్య జనకేన సహ భాషణం కుర్మః.

లతా - ఉత్తమం చింతనమ్. సర్వే మిలామః చేత్ అవశ్యం రమేశం పాఠశాలామ్ ఆనయామః.

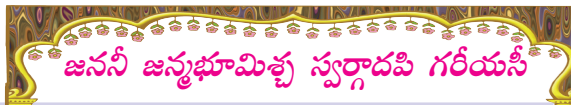
(ఏతాదృశమ్ ఉత్తమకార్యం కుర్వంతం శంకరం భవాన్ కథమ్ అభినందతి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

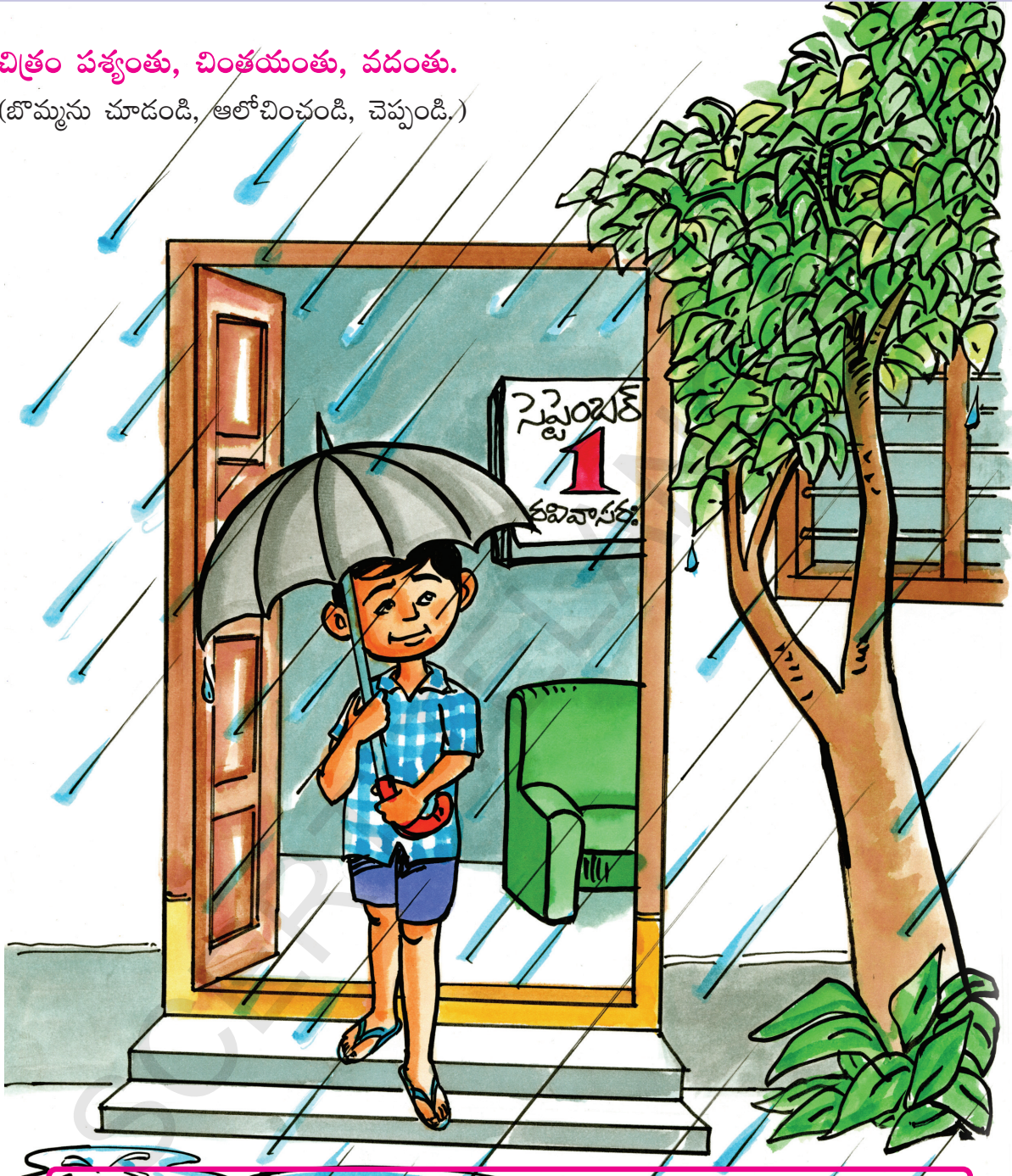

	అమ్	న	కించిత్
1. పాఠం ధారాలతయా పఠితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. భారతదేశస్య భాషాణాం నామాని లేఖితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
3. ఐకమత్యస్య విషయే లఘుకథాం వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి?
2. వృష్టిః కస్మిన్ మాసే భవతి?
3. సంవత్సరే కే కే కాలాః భవంతి?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

(రమేశస్య గృహే బాలసంస్కారకక్ష్యా ప్రచలతి. తత్ర మాతామహీ కాలపరిచయం కరోతి. రమేశః, శివః, రమణః, నరేశః, రాణీ, గౌరీ చ తత్ర సంతి.)

బాలాః సర్వే - మాతామహి! నమస్కారః.

మాతామహీ - ఆగచ్ఛంతు, ఆగచ్ఛంతు, వార్తాలాపం కుర్మః.

బాలాః సర్వే - మాతామహి! వయం సర్వే ఆసక్తాః.

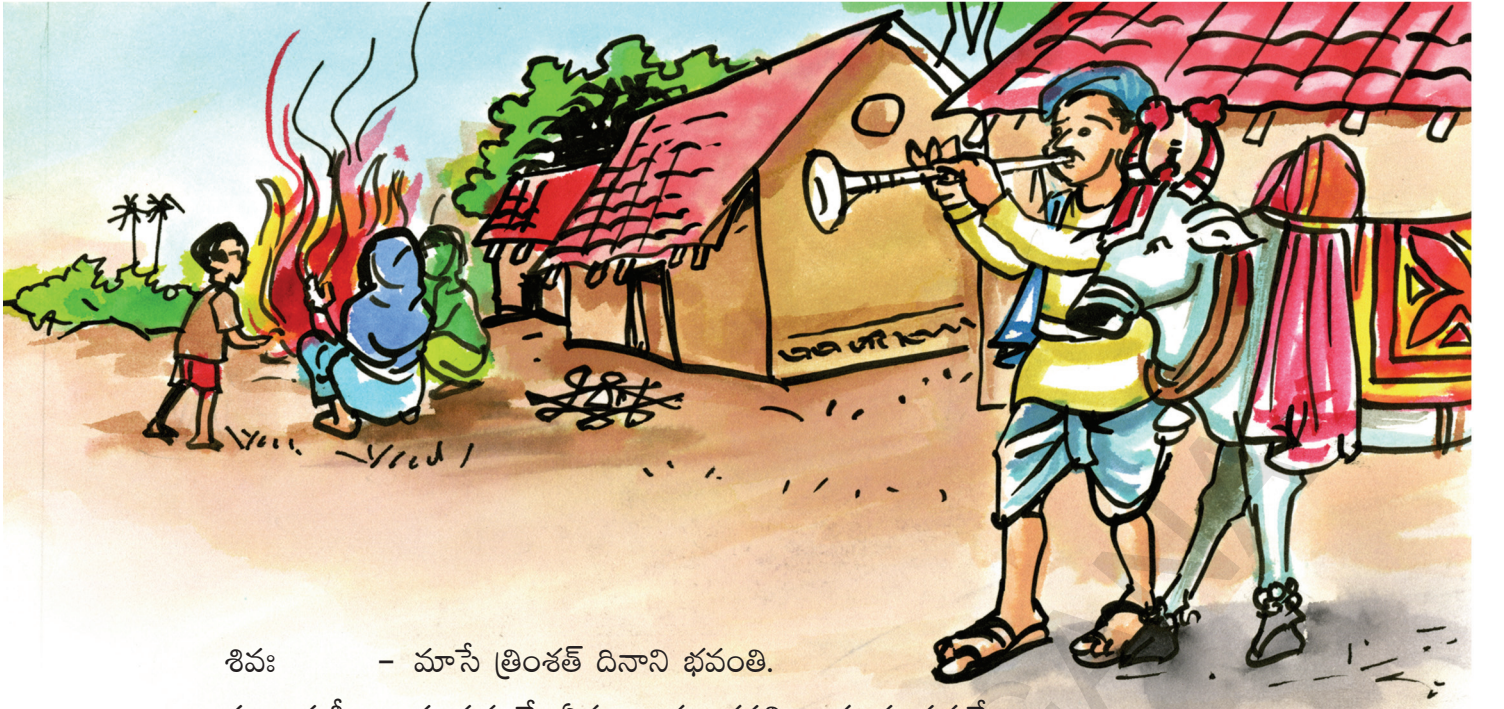
మాతామహీ - అస్తు, రమేశ! భవాన్ వదతు, సప్తాహే కతి దినాని సంతి?

రమేశః - సప్తాహే సప్తదినాని సంతి.

రాణీ - నామాని అహం వదామి. రవివాసరః, ఇందు(సోమ)వాసరః, భౌమ(మంగళ)వాసరః, బుధవాసరః, బృహస్పతి(గురు)వాసరః, భృగు(శుక్ర)వాసరః, మంద(శని)వాసరః.

మాతామహీ - ద్వాదశమాసానాం నామాని మయా సహ వదంతు. చైత్రః, వైశాఖః, జ్యేష్ఠః, ఆషాఢః, శ్రావణః, భాద్రపదః, ఆశ్వయుజః, కార్తికః, మార్గశీర్షః, పౌషః, మాఘః, ఫాల్గుణః . మాసే కతి దినాని సంతి ఇతి కః వదతి?

- శివ: - మాసే త్రింశత్ దినాని భవంతి.
- మాతామహీ - మాసద్వయే ఏకః ఋతుః భవతి. అతః సంవత్సరే కతి ఋతవః సంతి?
- నరేశః - షట్ ఋతవః సంతి.
- మాతామహీ - ఋతూనాం నామాని జానంతి వా?
- గౌరీ - (సర్వాన్ దృష్ట్వా) న జానీమః.
- మాతామహీ - అహం వదామి. భవంతః అనువదంతు. వసంతఋతుః, గ్రీష్మఋతుః, వర్షర్తుః, శరదృతుః హేమంతఋతుః, శిశిరఋతుః. (బాలాః నామాని వదంతి) ఉత్తమమ్. సమ్యక్ వదంతి.
- సర్వే బాలాః - మాతామహి! నూతనవిషయం పఠితుమ్ ఆగామి-రవివాసరే అవశ్యమ్ ఆగచ్ఛామః.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. సప్తాహే విద్యాలయస్య విరామః కదా?
2. గ్రీష్మవిరామాః కదా?
3. కః ఋతుః భవతామ్ ఇష్టః? కిమర్థమ్?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

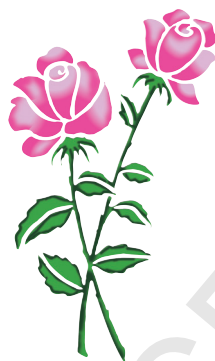

1. అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

సప్త	సంతి	వదతు	అహమ్	ఋతవః
ద్వాదశ	వదామి	నామాని	వాసరః	ఉత్తమమ్

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విప్య తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

2. అథః దత్తాని వాక్యాని కః కం ప్రతి వదతి?

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను ఎవరు ఎవరితో చెప్పారు?)

ఉదా || మాతామహి! నమస్కారః బాలకాః మాతామహీమ్.

- అ. వార్తాలాపం కుర్మః.
- ఆ. సప్తాహే సప్తదినాని సంతి.
- ఇ. మాసాః ద్వాదశ.
- ఈ. ఋతూనాం నామాని జానంతి వా?
- ఉ. రవివాసరే అవశ్యమ్ ఆగచ్ఛామః.

3. అథః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠే అన్విప్య రేఖాంకితాని కుర్వంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావయుక్తవాక్యాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

- అ. మాసాల సంఖ్య తెలిపే వాక్యం.
- ఆ. ఋతువుల గురించి ప్రశ్నించే వాక్యం.
- ఇ. నన్ననుసరించి చెప్పండి.

4. ద్వాదశమాసానాం నామాని వదంతు, రాగసహితం గాయంతు - శ్రేష్ఠానాం జననమాసం జానంతు.

(పన్నెండు నెలల పేర్లు చెప్పండి, రాగయుక్తంగా పాడండి, గొప్పవారు పుట్టిన నెలలను తెలుసుకోండి.)

చైత్రమాసే	-	శ్రీరామజననమ్
వైశాఖమాసే	-	బుద్ధజననమ్
జ్యేష్ఠమాసే	-	శ్రీకూర్మజననమ్
ఆషాఢే తు	-	వ్యాసజననమ్
శ్రావణమాసే	-	శ్రీకృష్ణజననమ్
భాద్రపదమాసే	-	గణేశజననమ్
ఆశ్వయుజే చ	-	దుర్గాజననమ్
కార్తికే చ	-	కుమారజననమ్
మార్గశీర్షే	-	శ్రీ దత్తజననమ్
పౌషే మాసే	-	వివేకజననమ్
మాఘమాసే	-	సరస్వతీ జననమ్
ఫాల్గునమాసే	-	ప్రభుచైతన్య జననమ్.

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి- రాయండి.)

అ) సప్తాహే బుధవాసరస్య అనంతరం కే కే వాసరాః ఆగచ్ఛంతి?

ఆ) ద్వాదశమాసేషు మధ్యే స్థితానాం షణ్మాసానాం నామాని లిఖంతు.

ఇ) శిశిరఋతోః అనంతరం కః ఋతుః?

ఈ) అధః మాసానాం నామాని వ్యస్తక్రమేణ దత్తాని. తాని క్రమేణ లిఖంతు.

(కింద నెలలపేర్లు తికమకగా ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని క్రమంలో రాయండి)

1. సః శ్ర మా చై
2. థ షా సః మా ఆ
3. ద్ర ప భా మా ద సః
4. ణ మా శ్రా సః వ
5. ఆ మా యు శ్వ సః జ
6. మా కా సః ర్తి క

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(అలోచించండి - రాయండి.)

అ. వసంతఋతుతో: ఆరభ్య భవతాం విద్యాలయ: అర్థదినం ప్రచలతి. కారణాని కాని?

(వసంతఋతువు మొదలుకొని మీ పాఠశాల సగంరోజు మాత్రమే ఉంటుంది. కారణమేమి?)

ఆ. గ్రీష్మఋతు కిమర్థం విద్యాలయస్య విరామ: భవతి?

(ఎండాకాలంలో పాఠశాలకు సెలవులు ఎందుకు ఉంటాయి?)

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి: భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. కార్తికమాసే వయం వనభోజనార్థం గచ్ఛామః.

(కార్తికమాసంలో మనం వనభోజనానికి వెళ్తాము.)

వ	న	భో	జ	న	మ్
1	2	3	4	5	6

‘వనభోజనమ్’ ఇతి పదే ప్రత్యేకమ్ అక్షరేణ సహ సూచితసంఖ్యాం సంయోజ్య పఠంతు, లిఖంతు.

(‘వనభోజనమ్’ అనే పదం లోని ప్రతి అక్షరంతో సూచించబడిన సంఖ్యలను కలిపి చదవండి, రాయండి.)

ఉదా	1 5 6	వనమ్
	4 5 6	
	3 4 5 6	
	3 4	
	4 2 5 6	

2. అధః దత్తాయాం పట్టికాయాం సంస్కృతమాసాః, ఆంగ్లమాసాః చ సంతి. తేషు కః మాసః నాస్తితి వదంతు.

(కింది పట్టికలో సంస్కృతనెలలు మరియు ఆంగ్లనెలలు ఉన్నాయి. వాటిలో ఏ నెల రాలేదో చెప్పండి)

జు	లై	ఆ	షా	ధ	భా	ద్ర	ప	ద
రా	శ్రా	శ్వ	ఏ	ప్రి	ల్	బై	గ	ఆ
మే	వ	యు	కా	ర్తి	క	ఈ	రు	సె
చై	ణ	జ	రి	వ	బ్ర	ఫి	బ	ప్టెం
త్ర	మా	ర్గ	శి	ర	జూ	న్	క్టో	బ
మి	ర్చి	మా	ఘ	ఫా	ల్గు	న	అ	రు
ష్టం	జ్యే	పు	ష్య	లు	రు	బ	వం	వ

ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణి దృష్ట్వా క్రియాపదస్య ఏకవచన - బహువచనరూపాణి అవగచ్ఛంతు, వదంతు.

(బొమ్మలను చూసి క్రియాపదం యొక్క ఏకవచన - బహువచన రూపాలను అర్థం చేసుకోండి. పలకండి)

బాలకః అస్తి.

బాలకాః సంతి.

బాలికా అస్తి.

బాలికాః సంతి.

బస్యానమ్ అస్తి.

బస్యానాని సంతి.

2. అధః దత్తాని పదాని దృష్ట్వా సముచితాని క్రియాపదాని లిఖంతు.

(కింది పదాలను చూసి తగిన క్రియాపదాలను రాయండి.)

అ. వృక్షః		ఈ. వృక్షాః	
ఆ. లతాః		ఉ. ఫలాని	
ఇ. దీపః		ఊ. అధ్యాపకః	

3. అధః దత్తానాం వాక్యానాం ప్రశ్నాన్ అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రశ్నలను తెలుసుకోండి.)

ఉదా -	వాక్యం	ప్రశ్న
	అ) బాలకః అస్తి	కః అస్తి?
	ఆ) బాలకాః సంతి	కే సంతి?
	ఇ) బాలికా అస్తి	కా అస్తి?
	ఈ) బాలికాః సంతి	కాః సంతి?
	ఉ) యానమ్ అస్తి	కిమ్ అస్తి?
	ఊ) యానాని సంతి	కాని సంతి?

4. అధః దత్తానాం వాక్యానాం ప్రశ్నాన్ కుర్వంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలకు ప్రశ్నలను వేయండి.)

వాక్యం	ప్రశ్న	వాక్యం	ప్రశ్న
అ) వృక్షః అస్తి.		ఈ) ఛాత్రా అస్తి.	
ఆ) వృక్షాః సంతి.		ఉ) పద్మాని సంతి.	
ఇ) ఛాత్రాః సంతి.		ఊ) పద్మమ్ అస్తి.	

5. ఉదాహరణమ్ అనుసృత్య అధః దత్తమ్ అభ్యాసం కుర్వంతు. పఠంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి కింది అభ్యాసాన్ని చేయండి. చదవండి.)

ఉదా -	దీపః అస్తి.	దీపః నాస్తి.
అ. లేఖనీ అస్తి.		ఆ. అధ్యాపకః అస్తి.
ఉదా -	బాలికాః సంతి.	బాలికాః న సంతి.
అ. యానాని సంతి.		ఆ. సూతాః సంతి.

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తికరణం)

1. అధః ఏకా పట్టికా అస్తి. తామసుస్సత్వ వాక్యద్వయేషు భవతామ్ అభిప్రాయాన్ లిఖంతు.

(కింద ఒక పట్టిక ఉంది. దానిననుసరించి రెండు వాక్యాలలో మీయొక్క అభిప్రాయాలను రాయండి.)

ఋతు:	ప్రకృతే పరిణామ:	అస్మాకం వేష:
వర్షర్తు:		
శరదృతు:		
గ్రీష్మఋతు:		

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. చైత్రాదిమాసేషు కాని కాని పర్వదినాని భవంతి? తేషు భవంతః కిం కిం కుర్వంతీతి సూచీం లిఖంతు.

(చైత్రం మొదలగు నెలల్లో ఏ ఏ పండుగలు వస్తాయి? ఆ యా పండుగల్లో మీరు ఏమేం చేస్తారో ఒక పట్టికగా రాయండి)

ఏ. ప్రశంసా

- ఉపాధ్యాయ: - ప్రసాద! గ్రీష్మవిరామేషు భవాన్ కిం కరోతి?
- ప్రసాద: - అహం సంపూర్ణవర్షే కాని కాని పర్వదినాని భవంతి, తేషు జనా: కిం కిం కుర్వంతి ఇతి జ్ఞాత్వా చిత్రై: సహ అభిలేఖం(రికార్డు) లిఖామి.
- ఉపాధ్యాయ: - రమేశ! ప్రసాదస్య ఏతత్ కార్యం కీదృశమ్?
- రమేశ: - శ్రీమన్! బహు ఉత్తమం కార్యమ్. అహమపి గ్రీష్మవిరామేషు ఏతాదృశం కార్యమ్ అవశ్యం కరోమి.

(భవంతః కక్షాయాం స్థితం సుందరచిత్రలేఖకం ఛాత్రం ప్రశంసంతు.)

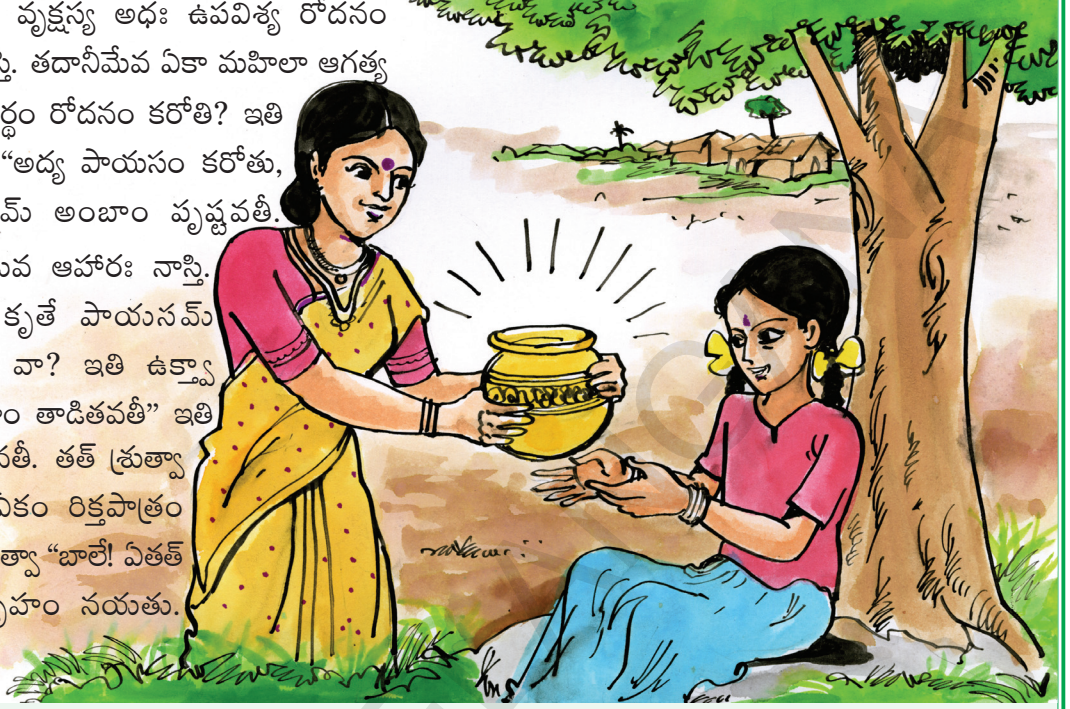
స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. వాసరాణాం నామాని జానామి.	☐	☐	☐
2. ద్వాదశమాసానాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
3. షడ్ఋతునాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

పితృదేవో భవ

దివ్యా వృక్షస్య అధః ఉపవిశ్య రోదనం కుర్వతీ అస్తి. తదానీమేవ ఏకా మహిలా ఆగత్య 'బాలే' కిమర్థం రోదనం కరోతి? ఇతి పృష్టవతీ? "అద్య పాయసం కరోతు, ఇతి అహమ్ అంబాం పృష్టవతీ. భోజనార్థమేవ ఆహారః నాస్తి. భవత్యాః కృతే పాయసమ్ అపేక్ష్యతే వా? ఇతి ఉక్త్వా అంబా మాం తాడితవతీ" ఇతి దివ్యా ఉక్తవతీ. తత్ శ్రుత్వా మహిలా ఏకం రిక్తపాత్రం దివ్యాయై దత్వా "బాలే! ఏతత్ పాత్రం గృహం నయతు. యదా

పాయసం పాతుమ్ ఇచ్ఛతి తదా పాత్రం స్ఫుష్ట్యా 'దదాతు దదాతు పాయసమ్' ఇతి వదతు. పాత్రతః యథేచ్ఛం పాయసం ప్రవహతి. యదా పాయసం పర్యాప్తం తదా పునః పాత్రం స్ఫుష్ట్యా 'పర్యాప్తం పర్యాప్తం పాయసమ్' ఇతి వదతు. పాయసస్య ప్రవాహాః స్థగితః భవతి. ఇతః పరం భవత్యాః క్షుధాసమస్యా ఏవ న భవతి.

దివ్యా ఆనందేన గృహం గత్వా మహిలాయాః వచనానుసారం పాత్రం స్ఫుష్ట్యా 'దదాతు దదాతు పాయసమ్' ఇతి ఉక్తవతీ. తదా పాత్రతః సుగంధయుక్తం, మధురాతిమధురమ్, ఉష్ణం చ పాయసం పాత్రతః ప్రోథమ్ అభవత్. దివ్యా మాతరం సర్వమ్ ఉక్తవతీ. సర్వే ఆనందేన పాయసం యథేచ్ఛం పీతవంతః.

ఏకస్మిన్ దినే దివ్యా యదా విద్యాలయం గతవతీ తదా క్షుధాపీడితా తస్యాః అంబా పాత్రం స్ఫుష్ట్యా 'దదాతు దదాతు పాయసమ్' ఇతి ఉక్తవతీ. శీఘ్రమేవ పాత్రతః సుగంధయుక్తమ్, ఉష్ణం చ పాయసం ప్రోథమ్ అభవత్. సా ఉదరపూర్ణం పాయసం పీతవతీ. పరంతు 'పాయసప్రవాహాః కథం స్థగనీయః' ఇతి సా న జ్ఞాతవతీ. అతః పాత్రతః పాయసం ప్రవహత్ ఏవ అసీత్. తథా పాయసేన తేషాం గృహం పూర్ణం భూత్వా బహిరపి ఆగతమ్. శనైః శనైః తేషాం గ్రామః అపి పాయసేన పూర్ణః అభవత్.

విద్యాలయే పరంతీ దివ్యా మార్గే ప్రవహత్ పాయసం దృష్ట్వా ధావత్వా గృహమ్ ఆగతవతీ. పాయసపాత్రం స్ఫుష్ట్యా 'పర్యాప్తం పర్యాప్తం పాయసమ్' ఇతి ఉక్త్వా పాయసప్రవాహం స్థగితవతీ చ.

తస్మిన్ గ్రామే సర్వేషాం గృహాణి పాయసేన పూర్ణాని అభవన్ . సర్వే ఏకసప్తాహం యావత్ పాయసం యథేచ్ఛం ఖాదితవంతః. తదా ఏవ గ్రామే పాయసం సమాప్తమ్ అభవత్.

చతుర్థభాగం:

సవమపాఠం:

9. సుభాషితమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. చిత్రే కే కే సంతి?

2. తే కిం కుర్వంతి?

3. బాలా: కిమర్థమ్ ఉత్సాహేన సంతి?

4. బాలా: కిం శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛంతి?

1. హస్తస్య భూషణం దానం సత్యం కంఠస్య భూషణమ్ ।

శ్రోత్రస్య భూషణం శాస్త్రం భూషణైః కిం ప్రయోజనమ్? ॥

భావః - దానమే చేతికి అలంకారం. సత్యాన్ని పలకడమే కంఠానికి ఆభరణం. శాస్త్రచర్చలే చెవులకు నగలు. ఇక మిగిలిన ఆభరణాలతో ప్రయోజనమేంటి?

2. ఉద్యమేన హి సిద్ధ్యంతి కార్యాణి న మనోరథైః ।

న హి సుప్తస్య సింహస్య ప్రవిశంతి ముఖే మృగాః ॥

భావః - ప్రయత్నం తోనే పనులు నెరవేరుతాయి. కాని కేవలం కోరుకున్నంత మాత్రాన కోరికలు నెరవేరవు. నిద్రపోతున్న సింహం నోటిలో జంతువులు తమంతట తాము పడవు గదా!

3. అభివాదనశీలస్య నిత్యం వృద్ధోపసేవినః ।

చత్వారి తస్య వర్ధంతే ఆయుర్విద్యా యశో బలమ్ ॥

భావః - ఎవడైతే ఇతరులను గౌరవించు స్వభావం కలవాడో మరియు ఎల్లప్పుడూ వృద్ధులను సేవిస్తూ ఉంటాడో వాని ఆయుష్షు, విద్య, కీర్తి, బలం వృద్ధి చెందుతాయి.

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

4. పరోపకారాయ ఫలంతి వృక్షాః
పరోపకారాయ వహంతి నద్యః ।
పరోపకారాయ దుహంతి గావః
పరోపకారార్థమిదం శరీరమ్ ॥

భావః - ఇతరుల కొరకే చెట్లు పళ్ళనిస్తున్నాయి. నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. ఆవులు పాలనిస్తున్నాయి. ఈ శరీరం పరులకు ఉపకారం చేయడానికే కదా!

5. ప్రియవాక్యప్రదానేన సర్వే తుష్యంతి జంతవః ।
తస్మాత్తదేవ వక్తవ్యం వచనే కా దరిద్రతా? ॥

భావః - మంచిమాటలతో పలకరించడం వల్ల ప్రాణులన్నీ సంతోషాన్ని పొందుతాయి. కాబట్టి అందరితోనూ ఎల్లవేళలా మంచి మాటలే పలకాలి. మాటల్లో దారిద్ర్యం ఎందుకు?

6. యథా చిత్తం తథా వాచః యథా వాచః తథా క్రియాః ।
చిత్తే వాచి క్రియాయాం చ మహతామేకరూపతా ॥

భావః - మహాపురుషులు మనసులో ఉన్నదే చెబుతారు. చెప్పినట్లే చేస్తారు. మహాపురుషుల మనసు, మాటలు, చేతలు ఒకటిగా ఉంటాయి.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. శ్లోకానాం భావాన్ మాతృభాషయా వదంతు.
2. క్రీడాకారాః, సైనికాః కథం సఫలాః భవంతి?
3. భవాన్ కక్షాయాం సర్వప్రథమః భవితుమ్ ఇచ్ఛతి. తదర్థం కిం కరోతి?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. సర్వాన్ శ్లోకాన్ నిర్దోషం, స్పష్టం పఠంతు.
2. అథః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

కార్యాణి మనోరథైః శ్రోత్రస్య నద్యః వృద్ధోపసేవినః

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అథః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

3. పాఠే “ప్రయత్నం తోనే పనులు నెరవేరుతాయి కాని కేవలం కోరుకున్నంత మాత్రాన కోరికలు నెరవేరవు” ఇతి భావయుక్తం వాక్యం శ్లోకే అన్విష్య రేఖాంకితం కుర్వంతు.
4. యోజయంతు.
(తగిన విధంగా కలపండి.)

అ.

1. పరోపకారాయ
2. ఉద్యమేన హి సిద్ధ్యంతి
3. తస్మాత్తదేవ వక్తవ్యం
4. చత్వారి తస్య వర్ధంతే
5. అభివాదనశీలస్య

అ. ఆయుర్విద్యా యశో బలమ్.

ఆ. నిత్యం వృద్ధోపసేవినః.

ఇ. ఫలంతి వృక్షాః.

ఈ. కార్యాణి న మనోరథైః.

ఉ. వచనే కా దరిద్రతా?

అ.

1.

అ. సత్యం కంఠస్య భూషణమ్.

2.

ఆ. శ్రోత్రస్య భూషణం శాస్త్రమ్.

3.

ఇ. ఉద్యమేన హి సిద్ధ్యంతి కార్యాణి.

4.

ఉ. అభివాదనశీలః.

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి- రాయండి.)

అ. విసర్గ (:) సహితాని పదాని లిఖంతు.

ఆ. 'హస్తస్య' ఏతాదృశాని పదాని లిఖంతు.

ఇ. అభివాదనశీలః కిం కిం ప్రాప్నోతి? స్వవాక్యైః లిఖంతు.

ఈ. కార్యాణి కథం సిద్ధ్యంతి?

అథః దత్తాని రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(కింద ఇచ్చిన ఖాళీలను పూరించండి.)

అ. హస్తస్య భూషణం

ఆ. భూషణం శాస్త్రమ్.

ఇ. వహంతి నద్యః.

ఈ. పరోపకారాయ దుహంతి

2. చింతయంతు - లిఖంతు

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

- ఏకం సత్కార్యం లిఖిత్వా తత్ కథం సఫలం భవతి ఇతి వర్ణయంతు.
- వచనే దరిద్రతా కిమర్థం న స్యాత్?
- కానిచన శరీరాభరణానాం నామాని లిఖంతు?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. అధ: దత్తాం పదపట్టికాం దృష్ట్వా పదాన్వేషణం కృత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదపట్టికను చూసి పదాలను వెతికి రాయండి.)

దూ	భూ	ణం
భా	ష	ణం
భీ	ణం	ణం

-
-
-
-

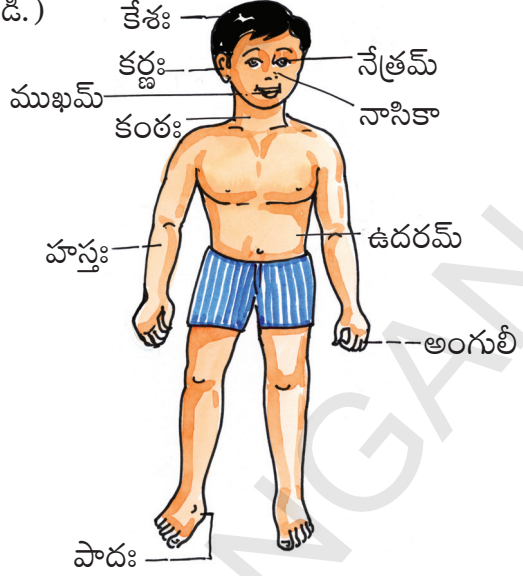
2. అధ: దత్తాం పట్టికాం దృష్ట్వా పదాన్వేషణం కృత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదపట్టికను చూసి పదాలను వెతికి రాయండి.)

హ	తం	ణి	ర్యా	కా
కం	స్తః	స	దా	నం
శ	రీ	త్యం	వృ	జ
న	రం	స్త్రం	క్షః	యో
దీ	హః	సిం	శా	ప్ర

- కార్యాణి
-
-
-
-
-
-
-
-
-

3. అధః దత్తస్య చిత్రస్య ఆధారేణ అవయవానాం స్పర్శనం కృత్వా తేషాం నామాని వదంతు. (కింద ఇచ్చిన చిత్రం యొక్క ఆధారంగా అవయవాలను స్పర్శిస్తూ వాటి పేర్లను చెప్పండి.)

ఉ. వ్యాకరణాంశాః
(వ్యాకరణాంశాలు)

1. ఉదాహరణానుసారేణ రిక్తస్థానాని పూరయంతు.
(ఉదాహరణానుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనమ్		బహువచనమ్
ఉదా - వృక్షః ఫలతి.	-	వృక్షాః ఫలంతి.
1. జనః తుష్పతి.	-	
2. మృగః ప్రవిశతి.	-	
3. శుకః వదతి.	-	
4. మనోరథః సిద్ధ్యతి.	-	

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.
(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. అధః దత్తస్య చిత్రస్య ఆధారేణ సంభాషణం రచయంతు.
(కింద ఇచ్చిన చిత్రం ఆధారంతో సంభాషణం రాయండి.)

మాతా -	పుత్ర! కిం చింతయతి భవాన్.
పుత్రః -	
మాతా -	
పుత్రః -	
మాతా -	
పుత్రః -	

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. బచేంద్రిపాల్, పి.టి. ఉషా ఇత్యాదీనాం విజయసాధకానాం జీవనాత్ తైః సాధితాని త్రిణి కార్యాణి ఉద్భృత్య లిఖంతు.

(బచేంద్రిపాల్, పి.టి. ఉషా ఇటువంటి విజయసాధకుల జీవనచరిత్ర నుండి వారు సాధించిన మూడు పనులను తీసుకొని రాయండి.)

ఏ. ప్రశంసా

- ప్రణవః - రమణ! ఏషా వృద్ధా మహిలా భిక్షాం పృచ్ఛతి. పరంతు మమ సమీపే దాతుం కిమపి నాస్తి.
- రమణః - ఏవం వా! మమ సమీపే ఏకం ఫలమ్ అస్తి. స్వీకరోతు. దదాతు.
- వృద్ధా - ధన్యవాదః.

(అస్మిన్ సమయే భవాన్/భవతీ అస్తి చేత్ కిం కరోతి?)

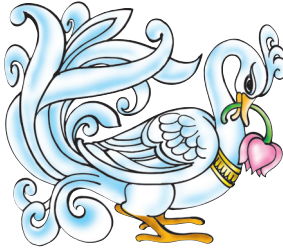
స్వీయమూల్యాంకనమ్

1. అహం సర్వాన్ శ్లోకాన్ పఠితుం శక్నోమి.
2. శ్లోకానాం భావం వక్తుం శక్నోమి.
3. కఠినపదానామ్ అర్థాన్ శబ్దకోశస్య సాహాయ్యేన అవగంతుం శక్నోమి.

అమ్ న కించిత్

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

చతుర్థభాగం:

దశమపాఠం:

10. శునకస్య పుచ్చం వక్రమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. బాలకః కిం కరోతి?
2. కిమర్థం కరోతి?
3. తస్య ఆకాంక్షా సఫలా భవతి వా?

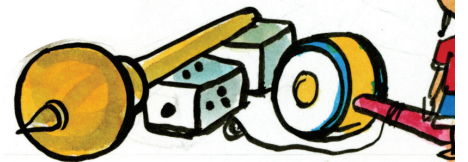
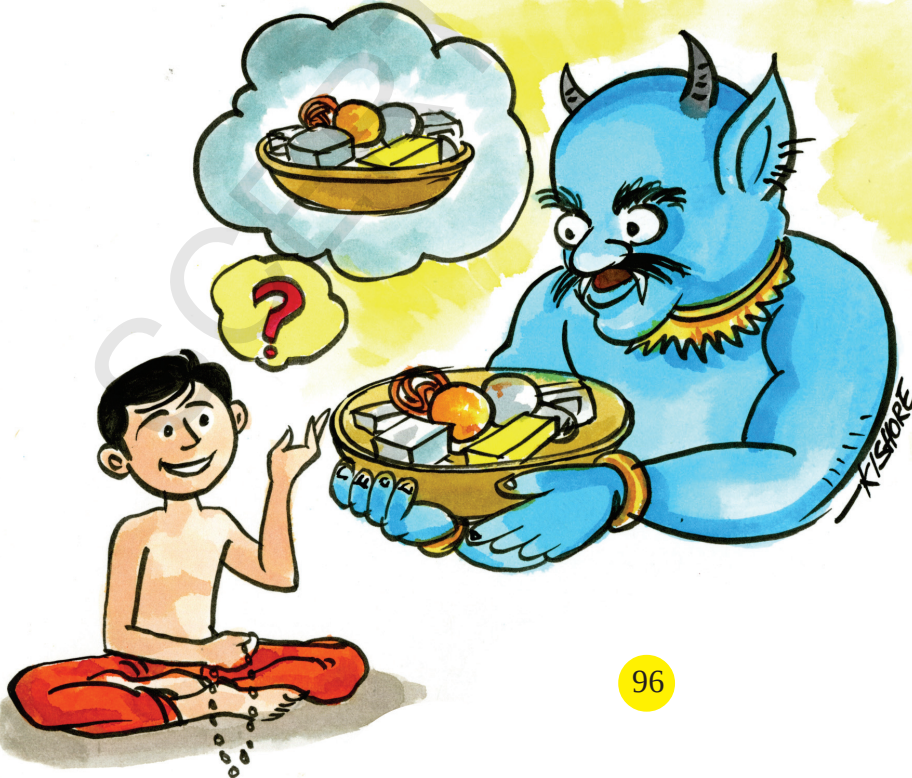
పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

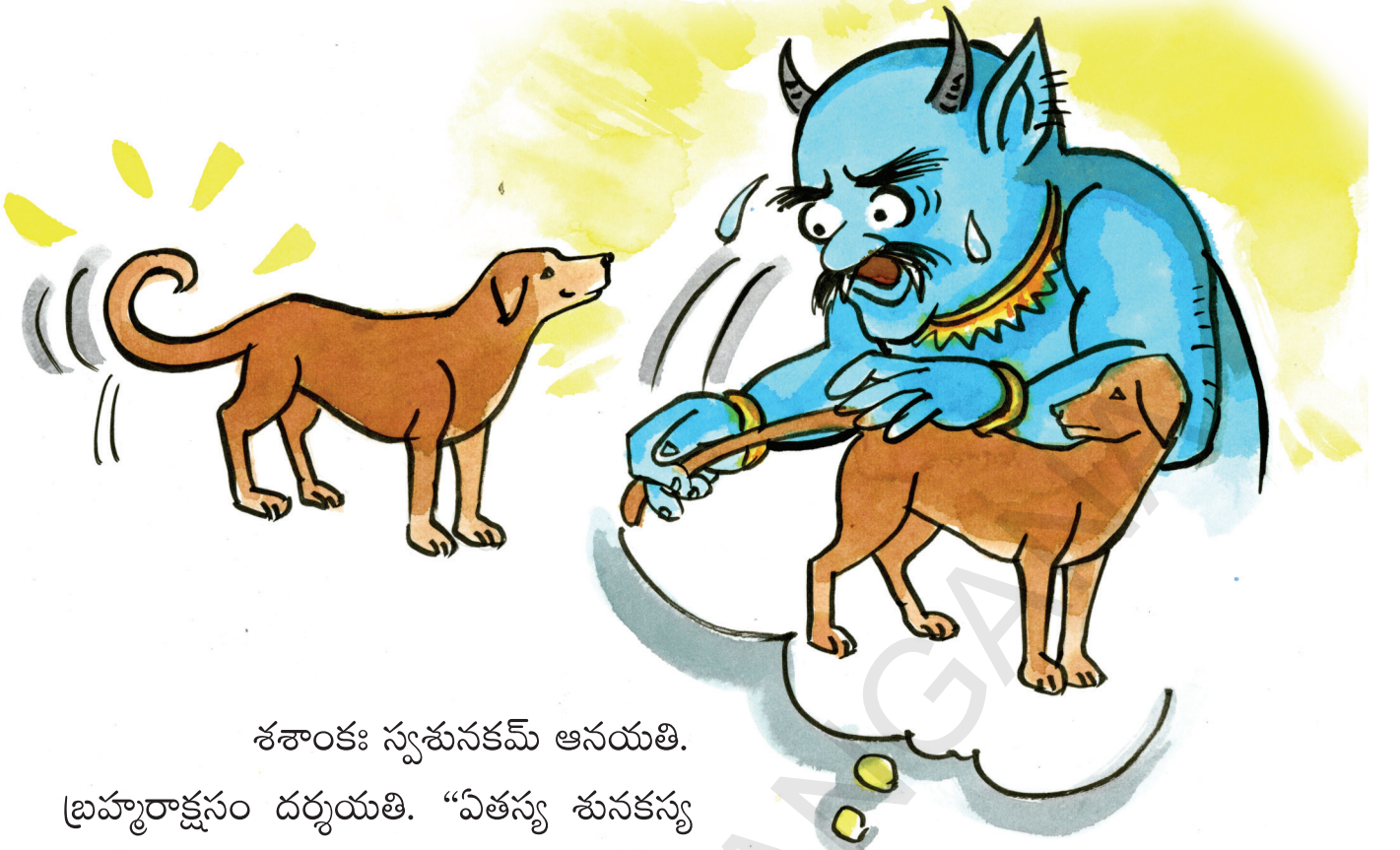
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

ఏకః గ్రామః అస్తి. తత్ర శశాంకః ఇతి ఏకః బాలకః వసతి. సః దేవస్య అనుగ్రహార్థం తపః ఆచరతి. తస్య మంత్రస్య ఉచ్చారణే దోషః అస్తి. అతః దేవః న ప్రత్యక్షః భవతి. తస్య స్థానే బ్రహ్మరాక్షసః ప్రత్యక్షః భవతి.

బ్రహ్మరాక్షసః శశాంకస్య సర్వాః ఇచ్ఛాః పూరయతి. శశాంకః తృప్తః భవతి. పరంతు బ్రహ్మరాక్షసః కదాపి తూష్ణిం న తిష్ఠతి. సః శశాంకస్య సర్వాః ఇచ్ఛాః పూరయితుమ్ ఇచ్ఛతి. అతః పునః పునః “అహం కిం కరోమి” ఇతి తం పృచ్ఛతి. శశాంకః కార్యం వదతి. బ్రహ్మరాక్షసః శీఘ్రమేవ కార్యం సమాపయతి. పునః ఆగచ్ఛతి “భవతః ఇచ్ఛాం వదతు” ఇతి పీడయతి చ. తేన శశాంకః వ్యాకులః భవతి. తదా శశాంకః ఏకమ్ ఉపాయం చింతయతి.

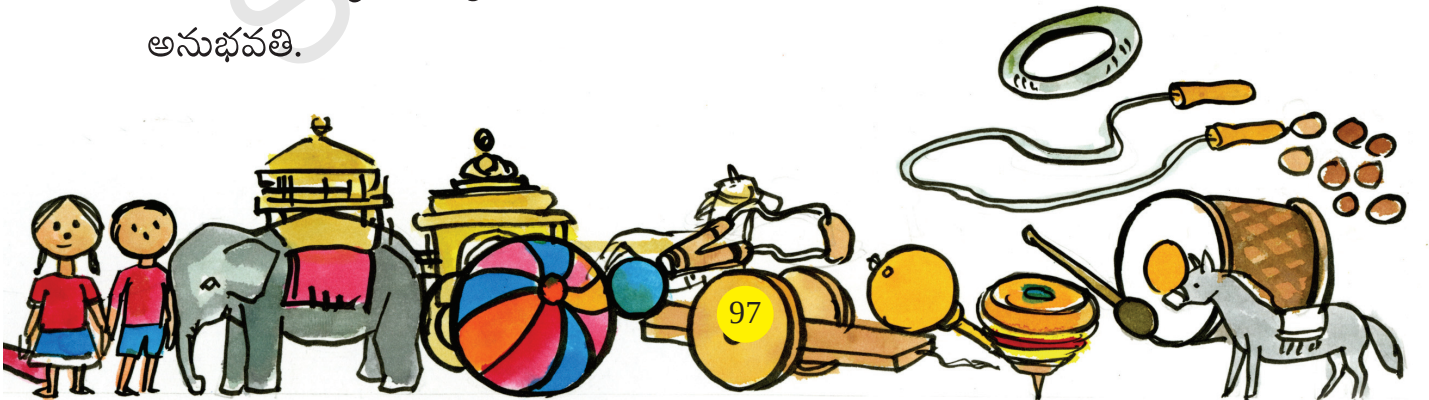

శశాంకః స్వశునకమ్ ఆనయతి.
బ్రహ్మరాక్షసం దర్శయతి. “ఏతస్య శునకస్య
పుచ్చం వక్రమ్ అస్తి, సరలం కరోతు” ఇతి
వదతి. బ్రహ్మరాక్షసః శునకస్య పుచ్చం సరలం
కర్తుం ప్రయత్నం కరోతి. పరంతు పుచ్చం న
సరలం భవతి. బ్రహ్మరాక్షసః పునః పునః పుచ్చం
సరలం కరోతి. పరంతు తత్ వక్రమేవ భవతి.

బ్రహ్మరాక్షసః విఫలః భవతి. సః
శశాంకస్య సమీపం గత్వా “అహం
భవతః శునకస్య పుచ్చం సరలం కర్తుం న శక్నోమి” ఇతి
వదతి. సః శశాంకం నమస్కరోతి, స్వస్థానం గచ్ఛతి చ.
శశాంకః బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడా ఇదానీం నాస్తి ఇతి ఆనందమ్
అనుభవతి.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. శశాంకః తపః కిమర్థం కరోతి?
2. బ్రహ్మరాక్షసః సర్వదా కిం కరోతి?
3. శశాంకః బుద్ధిమాన్ వా న వా? కిమర్థమ్?
4. ఏతాదృశీం కథాం వదంతు.

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. అహం కిం కరోమి? ఇతి కః వదతి? కం వదతి?
2. కథాయాం పుచ్చమ్ ఇతి పదం కతి వారమ్ ఆగతమ్?
3. పూర్ణవిరామాత్ పూర్వం స్థితాని పదాని వదంతు. లిఖంతు.
4. అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి.)

ఉచ్చారణం దోషపూర్ణం తూష్టిం ఇచ్చాః శీఘ్రం
వ్యాకులః వక్రం సరలం పునః ఇదానీం

ఉపరితనపదాని పాఠే అన్విష్య తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(పై పదాలను పాఠంలో వెదకి వాటి కింద గీత గీయండి.)

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - లిఖంతు.

(చదవండి - రాయండి.)

అ) కేన కారణేన బ్రహ్మరాక్షసః ఆగతః?

ఆ) శశాంకః కిమర్థం వ్యాకులః?

ఇ) బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడానివారణాయ శశాంకః కిం కరోతి?

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ. బ్రహ్మరాక్షసస్య పీడానివారణాయ శశాంకః శునకస్య పుచ్చం సరలం కర్తుమ్ ఉక్తవాన్. తస్య స్థానే భవాన్ / భవతీ భవతి చేత్ కిం కరోతి?

ఆ. అస్య పారస్య నామాంతరం వదంతు.

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడా:

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. అధః ఆవరణే పదాని, క్రియాపదాని చ దత్తాని. తాని ఉపయుజ్య వాక్యాని రచయంతు.

(కింది డబ్బాలలో పదాలు, క్రియాపదాలు ఉన్నాయి. వాటిని ఉపయోగించి వాక్యాలను రచించండి.)

		కథాం, గృహపారం, చిత్రం, పరామి, ధావామి, లిఖామి,
		క్షీరం, జలం, ఆపణం, ఖాదామి, పిబామి,
అహం	శీఘ్రం	గృహం, పారశాలాం, లడ్డుకం, గచ్ఛామి, ఆగచ్ఛామి.
		రోటికాం, చాకలేహం

1. అహం శీఘ్రం

2. అహం శీఘ్రం

3. అహం శీఘ్రం

4. అహం శీఘ్రం

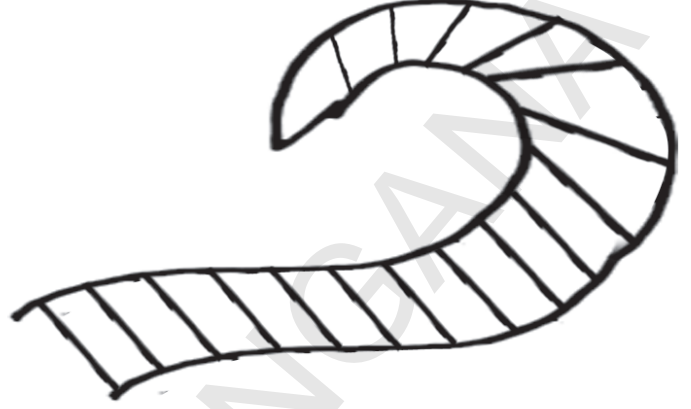
5. అహం శీఘ్రం

6. అహం శీఘ్రం

2. అధః కథాయామ్ ఆగతాని కానిచన పదాని దత్తాని. తాని సముచితరూపేణ పుచ్చచిత్రే లిఖంతు.

(కింద కథలో వచ్చిన కొన్ని పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని సరియైన క్రమంలో తోకబొమ్మలో రాయండి.)

అహం
కర్తుం
పుచ్చం
స
సరలం
శక్నోమి
శునకస్య

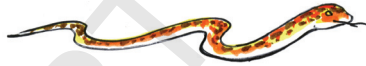
ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. చిత్రాణామ్ ఆధారేణ రేఖాంకితాని పదాని అవగచ్ఛంతు.

(బొమ్మల ఆధారంగా గీత ఉన్న పదాలను అర్థం చేసుకోండి.)

1. సర్పః వక్రః అస్తి.

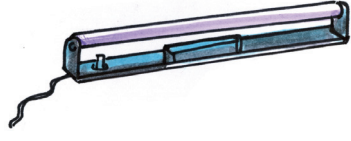
2. బాణః సరలః అస్తి.

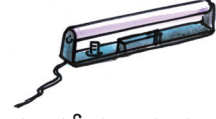
3. బాలకః ఉన్నతః అస్తి.

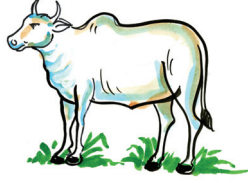
4. బాలకః వామనః అస్తి.

5. దండదీపః దీర్ఘః అస్తి.

6. దండదీపః హ్రస్వః అస్తి.

7. వృషభః స్థూలః అస్తి.

8. వృషభః కృశః అస్తి.

9. వస్త్రం శుక్లమ్ అస్తి.

10. వస్త్రం రక్తమ్ అస్తి.

11. పీతం పుష్పమ్ అస్తి.

12. నీలం పుష్పమ్ అస్తి.

రేఖాంకితాని ఉన్నతః, వామనః, వక్రః, సరలః ఇత్యాదీని పదాని కాని ఇతి జానంతి వా? ఏతాని పదాని విశేషణాని.

(గీత గీసిన ఉన్నతః, వామనః, వక్రః, సరలః లాంటి పదాలను ఏమంటారో తెలుసా? వీటిని విశేషణాలు అంటారు.

ఇలాంటి మరికొన్ని విశేషణాలను మాతృభాషలో రాయండి.

ఉ. సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తికరణం)

1. ఏతాం కథాం మాతృభాషయా సంభాషణరూపేణ లిఖంతు.

(ఈ కథను మాతృభాషలో సంభాషణరూపంగా రాయండి.)

2. శశాంకః ఇవ, బ్రహ్మరాక్షసః ఇవ అభినయం కుర్వంతు.

(శశాంకుని లాగా బ్రహ్మరాక్షసుని లాగా అభినయం చేయండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. మాతృభాషయా లిఖితానామ్ ఏతాదృశకథానాం సంకలనం కృత్వా భిత్తిపత్రే ప్రదర్శయంతు.

(మాతృభాషలో రాయబడ్డ ఇలాంటి కథలను సేకరించి గోడపత్రికలలో ప్రదర్శించండి.)

ఏ. ప్రశంసా

అధ్యాపక: - గోపాల! శ్వః భానువాసరః ఖలు! కిం కరిష్యతి?

గోపాల: - మమ గృహే 'చందమామ' కథాపుస్తకాని సంతి. తేషు అనేకకథాః సంతి. తాని పఠిష్యామి.

రమణ: - అహమపి భవతః గృహమ్ ఆగత్య పఠిష్యామి.

అధ్యాపక: - కథాపుస్తకానాం సంగ్రహణ విషయే గోపాల: అభినందనీయః.

(భవతః కృతే రోచకాః కథాః కథయితారమ్ ఉద్దిశ్య వదంతు.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

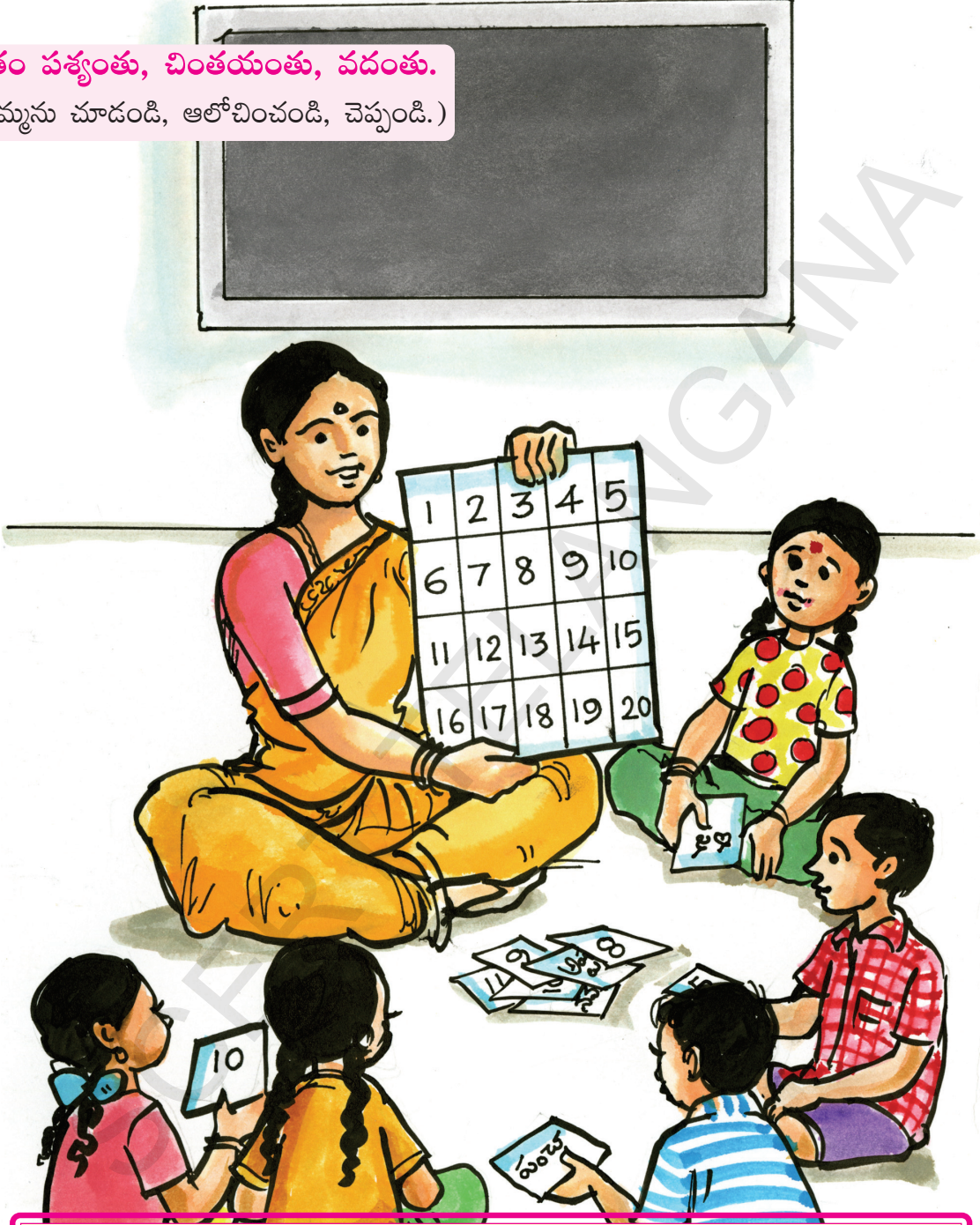
1. పాఠం ధారాలతయా పఠితుం శక్నోమి.
2. అహం పాఠే ఆగతానాం సూతనపదానామ్ అర్థాన్ జానామి.
3. ఏతాం కథాం సంభాషణరూపేణ మాతృభాషాయాం లేఖితుం శక్నోమి.

అమ్	న	కించిత్
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

భక్తిరేవ గరియసీ

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. ఏతాః కాః?
2. ఏతాః సంఖ్యాః మాతృభాషయా ఉచ్చరంతు.
3. ఏతాసామ్ ఉపయోగః కః?

ఏకం ఏకం ఏకం విశాలగగనమ్ ఏకమ్

1

దేవ్ దేవ్ దేవ్ సాధు - అసాధు దేవ్

2

త్రీణి త్రీణి త్రీణి శివస్య నేత్రాణి త్రీణి

3

చత్వారి చత్వారి చత్వారి రథచక్రాణి చత్వారి

4

పంచ పంచ పంచ భూమ్యాదిభూతాని పంచ

5

షట్ షట్ షట్ సంవత్సరే ఋతవః షట్ 6

సప్త సప్త సప్త సప్తాహే వాసరాః సప్త 7

అష్ట అష్ట అష్ట దిశస్సర్వాః అష్ట 8

నవ నవ నవ గ్రహస్సర్వే నవ 9

దశ దశ దశ దేవస్య అవతారాః దశ 10

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.

(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

కవితా - వినీతే! కిం కరోతి భవతీ?

వినీతా - ఆగచ్చతు భవతీ. కః విశేషః?

కవితా - శ్వః మమ గృహే దేవపూజా అస్తి. ఏకాదశబాంధవాః గృహమ్ ఆగతాః సంతి. అహం గత్వా ఫలాని ఆనయామి. భవతీ అపి ఆగచ్చతి వా?

వినీతా - అస్తు. అహమపి ఆగచ్ఛామి.

కవితా - (ఆపణే) శ్రీమన్! ద్వాదశకదలీఫలాని దదాతు.

(ఆపణికః ఏకం ఫలమ్ అధికం దదాతి.)

వినీతా - శ్రీమన్! భవాన్ త్రయోదశఫలాని దత్తవాన్. ఏకమ్ అధికమ్ అస్తి. స్వీకరోతు.

ఆపణికః - ధన్యవాదః.

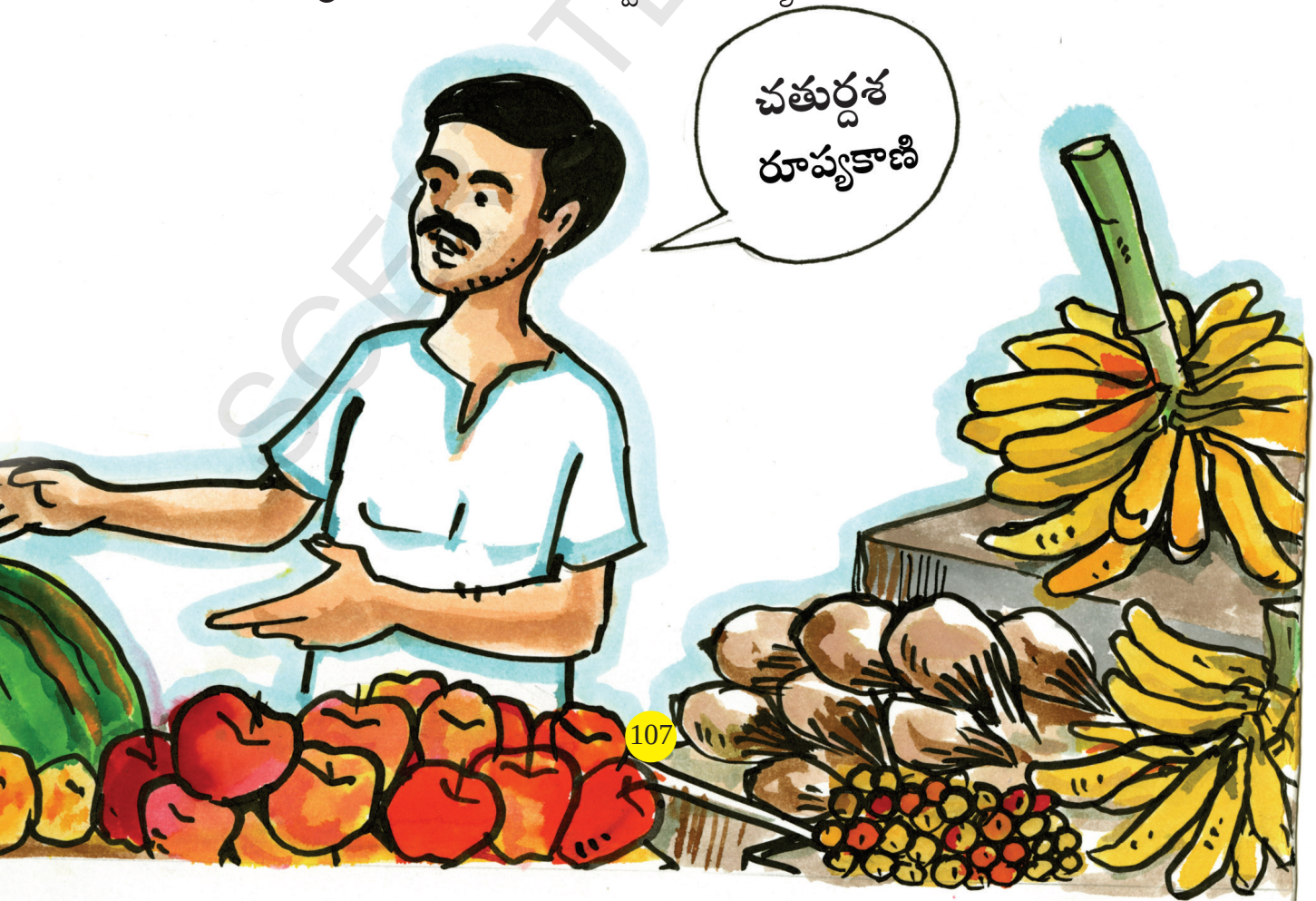
కవితా - శ్రీమన్ ఏకస్య దాడిమఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?

ఆపణికః - చతుర్థశరూప్యకాణి.

సేవఫలస్య

దాడిమస్య
కియత్
మూల్యం?

- వినీతా - సేవఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?
- ఆపణికః - పంచదశరూప్యకాణి.
- వినీతా - కవితే! పశ్యతు. ఫలానాం మూల్యమ్ అధికం ఖలు!
- కవితా - సత్యం, కదలీఫలానామ్ అపి షోడశరూప్యకాణి.
- వినీతా - అర్థకిలోమితానాం ద్రాక్షాఫలానాం కియత్ మూల్యమ్?
- ఆపణికః - సప్తదశరూప్యకాణి.
- కవితా - ఏకస్య నారంగఫలస్య కియత్ మూల్యమ్?
- ఆపణికః - షట్ రూప్యకాణి.
- కవితా - తర్హి త్రయాణాం ఫలానామ్ అష్టాదశరూప్యకాణి ఖలు!
ఏకకిలోమితానాం బదరీఫలానాం మూల్యం కియత్?
- ఆపణికః - నవదశ.
- వినీతా - అస్తు, మమ కృతే నారికేలద్వయం దదాతు.
- ఆపణికః - నారికేలద్వయస్య వింశతిరూప్యకాణి. దదామి కిమ్?
- కవితా - శ్రీమన్! దదాతు. ధనం స్వీకరోతు. ధన్యవాదః.

ఏతాని కుర్వంతు

అ. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు.

(వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

1. గీతం కథమ్ అస్తి?
2. శివస్య కతి నేత్రాణి సంతి?
3. సప్తాహే కతి వాసరాః సంతి?
4. భవతః సూర్యతే కతి పుస్తకాని సంతి?

ఆ. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.

(చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

1. ఉచ్చైః పఠంతు.

(పెద్దగా చదవండి.)

ఏకమ్ - 1	ద్వే - 2	త్రీణి - 3	చత్వారి - 4
పంచ - 5	షట్ - 6	సప్త - 7	అష్ట - 8
నవ - 9	దశ - 10	ఏకాదశ - 11	ద్వాదశ - 12
త్రయోదశ - 13	చతుర్దశ - 14	పంచదశ - 15	షోడశ - 16
సప్తదశ - 17	అష్టాదశ - 18	నవదశ - 19	వింశతిః - 20

2. ఏతే సర్వే సంఖ్యావాచకాః శబ్దాః. పాఠం పఠిత్వా ఏతేషాం రేఖాంకనం కుర్వంతు.

(ఇవి అన్నీ సంఖ్యావాచకశబ్దాలు. పాఠం చదవి వీటి కింద గీత గీయండి.)

3. భవతః కక్షాయాం కాని కాని సంతి ఇతి దృష్ట్వా, గణయిత్వా వదంతు.

(మీ తరగతి గదిలో ఏమేమి ఉన్నాయో చూసి వాటిని లెక్కించి చెప్పండి.)

ఇ. లేఖనం, స్వీయరచనా

(రాయడం, స్వంత రచన)

1. పఠంతు - విఖంతు.

(చదవండి- రాయండి.)

అ. చిత్రం పశ్యంతు.

సమాధానాని విఖంతు.

(చిత్రం చూడండి.

సమాధానాలు రాయండి.)

1. కతి సంతి?
2. కతి సంతి?
3. కతి సంతి?
4. కతి సంతి?
5. కతి సంతి?

ఆ. చిత్రం పశ్యంతు. చిత్రే స్థితాని గణయంతు. తేషాం సంఖ్యాం సంస్కృతేన విఖంతు.

(చిత్రం చూడండి. చిత్రంలో ఉన్నటువంటి వాటిని లెక్కించండి. వాటి సంఖ్యను సంస్కృతంలో రాయండి.)

1.
2.
3.
4.
5.

ఇ. సంఖ్యాం పఠంతు. వస్తు పశ్యంతు. సంఖ్యానుగుణం వస్తునాం చిత్రాణి లేఖన పుస్తికాయాం రచయంతు.

(సంఖ్యను చదవండి. దానికెదురుగా ఉన్న వస్తువును చూడండి. సంఖ్యానుగుణంగా ఆ వస్తువు బొమ్మలను నోటు పుస్తకంలో గీయండి.)

నవదశ
పుష్పాణి

ఏకాదశ
పతంగాః

సప్తదశ
చషకాః

పంచదశ
పత్రాణి

షోడశ
కందుకాని

2. చింతయంతు - లిఖంతు.

(ఆలోచించండి - రాయండి.)

అ. ఫలఖాదనేన కాని ప్రయోజనాని భవంతి?

ఆ. వినీతా కిమర్థమ్ ఏకం ఫలమ్ అపణికాయ దత్తవతీ?

ఇ. కే కే ధనేన న లభ్యంతే?

ఈ. పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడాః

(పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు.)

1. సంఖ్యాయుక్తాని స్ఫోరకపత్రాణి స్వపార్శ్వస్థాన్ దర్శయంతు. పరస్పరం సంఖ్యాం పృచ్ఛంతు.

(సంఖ్యలతో తయారు చేసిన ఫ్లాష్‌కార్డ్స్ మీ ప్రక్క వారికి చూపండి. ఈ సంఖ్య ఎంత అని అడగండి. అలా ఒకరినొకరు అడగాలి. సంఖ్యలను సంస్మృతంలోనే చెప్పాలి.)

ఉదా -

12

16

19

15

2. ఏతాః సంఖ్యాః పఠంతు. అవగచ్ఛంతు.

(ఈ సంఖ్యలను చదవండి. అర్థం చేసుకోండి.)

ఏకవింశతిః	- 21	చత్వారింశత్	- 40
ద్వావింశతిః	- 22	పంచాశత్	- 50
త్రయోవింశతిః	- 23	షష్టిః	- 60
చతుర్వింశతిః	- 24	సప్తతిః	- 70
పంచవింశతిః	- 25	అశీతిః	- 80
షడ్వింశతిః	- 26	నవతిః	- 90
సప్తవింశతిః	- 27	శతమ్	- 100
అష్టావింశతిః	- 28	సహస్రమ్	- 1000
నవవింశతిః	- 29	దశసహస్రమ్	- 10000
త్రింశత్	- 30	లక్షమ్	- 100000

ఉ. వ్యాకరణాంశాః

(వ్యాకరణాంశాలు)

1. ఏతాని వాక్యాని పఠంతు.

(ఈ వాక్యాలను చదవండి.)

కక్షాయాం బాలకేషు రామః ప్రథమః.	బాలికాసు పద్మా ప్రథమా.
రమేశః ద్వితీయః.	లతా ద్వితీయా.
గోవిందః తృతీయః.	గౌరీ తృతీయా.

2. అవరణస్థాని పదాని దృష్ట్వా అథః దత్తాని రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

((బ్రాకెట్ల లోని పదాలను చూసి కింది ఖాళీలను పూరించండి.)

కక్షాయాం గణేశః		(ప్రథమః/ప్రథమా).
సీతా		(ప్రథమః/ప్రథమా).
చైతన్యః		(ద్వితీయః/ద్వితీయా).
లక్ష్మీః		(ద్వితీయః/ద్వితీయా).
లలితా		(తృతీయా/తృతీయః).
ముకుందః		(తృతీయా/తృతీయః).

3. చిత్రాణి పశ్యంతు, కస్య కిం స్థానమితి జానంతు.

(బొమ్మలను చూడండి. ఎవరిది ఏ స్థానమో తెలుసుకోండి.)

1

శివః

2

వాణీ

3

శ్రీదత్తః

2. వాణ్యాః ద్విత్వీయం స్థానమ్

1. శివస్య ప్రథమం స్థానమ్

3. శ్రీదత్తస్య తృతీయం స్థానమ్

4. చిత్రాణి దృష్ట్వా కస్య కిం స్థానమ్ ఇతి లిఖంతు.

(బొమ్మలను చూసి ఎవరిది ఏస్థానమో రాయండి.)

1

కుమారీ

2

సంహితా

3

శశాంకః

2.

1.

3.

ఊ. సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్.

(సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

1. విభిన్నసంఖ్యాయుక్తమ్ ఏకం గీతం యయా కయాపి భాషయా గాయంతు.

(వివిధ సంఖ్యలతో కూడిన ఒక గీతాన్ని ఏదైనా భాషలో పాడండి.)

ఎ. పరియోజనాకార్యమ్.

(ప్రాజెక్టు పని)

1. అధః దత్తాః సంఖ్యాః సంస్కృతేన లిఖిత్వా భిత్తిపత్రే లేపయంతు.

(కింద ఇచ్చిన సంఖ్యలను సంస్కృతంలో రాసి గోడపత్రికపై అతికించండి.)

$$1 + 1 = 2$$

$$1 + 5 = 6$$

$$2 + 1 = 3$$

$$2 + 4 = 6$$

$$2 + 2 = 4$$

$$3 + 3 = 6$$

$$1 + 3 = 4$$

$$1 + 6 = 7$$

$$1 + 4 = 5$$

$$2 + 5 = 7$$

$$2 + 3 = 5$$

$$3 + 4 = 7$$

ఏ. ప్రశంసా

- శంకరః - అహమ్ అద్య సంస్కృతగుణనకోష్ఠకమ్ ఆనీతవాన్.
 సునీతా - ఏకవారం దర్శయతు. కథం పఠనీయమ్?
 శంకరః - శృణోతు.

ద్వయోః ఏకం ద్వే

ద్వయోః షట్ ద్వాదశ

ద్వయోః ద్వే చత్వారి

ద్వయోః సప్త చతుర్దశ

ద్వయోః త్రీణి షట్

ద్వయోః అష్ట షోడశ

ద్వయోః చత్వారి అష్ట

ద్వయోః నవ అష్టాదశ

ద్వయోః పంచ దశ

ద్వయోః దశ వింశతిః

సునీతా - ఉత్తమమ్! అహమపి అభ్యాసం కరోమి.

(భవతః కక్ష్యాయాం సంస్కృతే సంఖ్యావాచకపదాని వదంతం ఛాత్రం ప్రశంసంతు.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. అహం వింశతిపర్యంతం సంఖ్యాః సంస్కృతేన వక్తుం శక్నోమి.	☐	☐	☐
2. అహం వింశతిపర్యంతం వస్తూని సంస్కృతేన గణయితుం శక్నోమి.	☐	☐	☐

కస్మింశ్చిత్ వనే చందరవః నామ కశ్చన శృగాలః వసతి స్మ. ఏకదా సః ఆహారమ్ అన్విష్యన్ నగరం గతవాన్.

తం దృష్ట్వా అనేకే శునకాః భషంతః సమీపమ్ ఆగతవంతః. చందరవః భీత్యా తతః ధావితవాన్. శునకాః అపి తమ్ అనుసృత్య ధావితవంతః.

సః ప్రాణభయేన మార్గే దృష్టం రజకగృహం ప్రవిష్టవాన్. తత్ర నీలరసేన పరిపూర్ణమ్ ఏకం మహాభాండమ్ ఆసీత్. సః తస్మిన్ భాండే పతితవాన్.

యదా సః భాండాత్ బహిః ఆగతః తదా తస్య శరీరం సమగ్రం నీలవర్ణమయమ్ ఆసీత్. ఏషః ఏవ సః శృగాలః ఇతి అజానంతః శునకాః అన్యత్ర గతవంతః. శృగాలః కథంచిత్ వనమ్ ఆగతవాన్.

తత్ర అన్యే మృగాః తం నీలవర్ణం శృగాలం
దృష్ట్వా భీతాః పలాయనం కుర్వంతి స్మ. తదా
చండరవః తాన్ ఉక్తవాన్ -

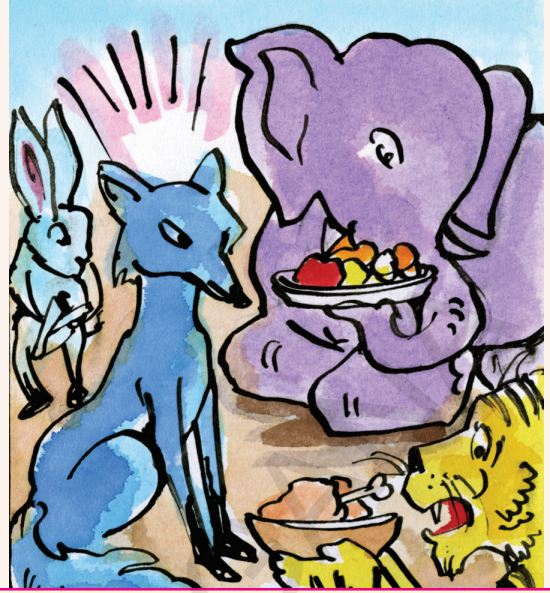

‘భో ప్రాణినః! భీతిః మాస్తు. భవతాం సర్వేషాం
రక్షణార్థమ్ ఏవ వనదేవతా మాం ప్రేషితవాన్
అస్తి. అతః ఇతః పరమ్ అహమేవ భవతాం
మహారాజః. మమ ఆజ్ఞా భవద్భిః పాలనీయా’
ఇతి. సర్వే అపి మృగాః తత్ అంగీకృతవంతః.

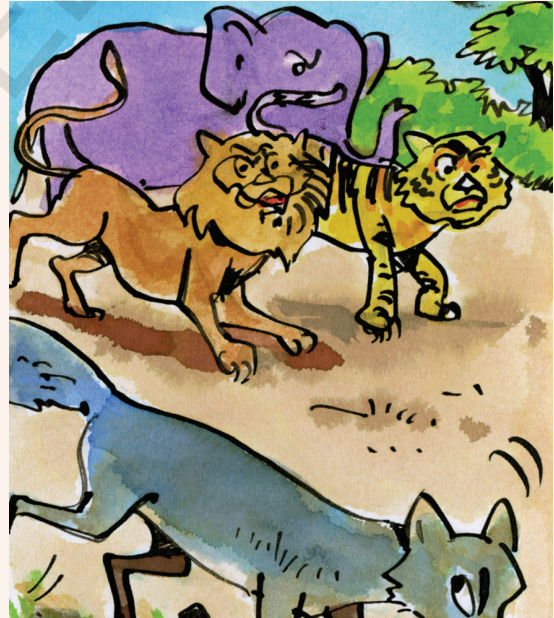
ఏకదా చండరవః సభాయామ్ ఉపవిష్టవాన్
ఆసీత్. అన్యే మృగాః అపి పార్శ్వే ఆసన్. తదా
అకస్మాత్ దూరప్రదేశతః శృగాలసమూహస్య
కోలాహలః శ్రుతః.

స్వబాంధవానాం శబ్దస్య శ్రవణాత్ తస్య మహాన్
ఆనందః అభవత్. తస్య శరీరం పులకితమ్
అభవత్. సః ఉత్థాయ ఆనందాతిరేకేణ
తారస్వరేణ గాతుమ్ ఆరభవాన్.

ఏవం చండరవః తస్య వనస్య మహారాజః అభవత్.
ప్రతిదినం సింహాదయః మృగాన్ మారయిత్వా
మాంసం తస్య పురతః స్థాపయంతి స్మ. చండరవః
ఆనందేన తత్ ఖాదతి స్మ. ఏవమేవ సః సుఖేన
జీవతి స్మ.

తదా సింహాదయః ప్రాణినః ‘ఏషః సామాన్యః
శృగాలః ఏవ, న తు వనదేవతయా ప్రేషితః’ ఇతి
జ్ఞాతవంతః. అతః తే సర్వే మిలిత్వా తం శృగాలం
భాయయంతః, వనతః బలాత్ ప్రేషితవంతః.

శబ్దాః

అకారాంతః పుంలింగో రామశబ్దః - రాముడు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	రామః	రామౌ	రామాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే రామ	హే రామా	హే రామాః
ద్వితీయా విభక్తిః	రామమ్	రామౌ	రామాన్
తృతీయా విభక్తిః	రామేణ	రామాభ్యామ్	రామైః
చతుర్థి విభక్తిః	రామాయ	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	రామాత్	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	రామస్య	రామయోః	రామాణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	రామే	రామయోః	రామేషు

ఏవం కృష్ణః, గోవిందః, ముకుందః, వృక్షః, దీపః ఇత్యాదయః.

ఇకారాంతః పుంలింగో హరిశబ్దః - విష్ణువు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	హరిః	హరీ	హరయః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే హరే	హే హరీ	హే హరయః
ద్వితీయా విభక్తిః	హరిమ్	హరీ	హరీన్
తృతీయా విభక్తిః	హరిణా	హరిభ్యామ్	హరిభిః
చతుర్థి విభక్తిః	హరయే	హరిభ్యామ్	హరిభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	హరేః	హరిభ్యామ్	హరిభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	హరేః	హర్యోః	హరీణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	హరౌ	హర్యోః	హరిషు

ఏవం కవిః, అగ్నిః, గిరిః, ఇత్యాదయః.

ఉకారాంతః పుంలింగో గురుశబ్దః - గురువు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	గురుః	గురూ	గురవః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే గురో	హే గురూ	హే గురవః
ద్వితీయా విభక్తిః	గురుమ్	గురూ	గురూన్
తృతీయా విభక్తిః	గురుణా	గురుభ్యామ్	గురుభిః
చతుర్థీ విభక్తిః	గురవే	గురుభ్యామ్	గురుభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	గురోః	గురుభ్యామ్	గురుభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	గురోః	గుర్వోః	గురూణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	గురౌ	గుర్వోః	గురుషు

ఏవం శంభుః, ప్రభుః ఇత్యాదయః.

ఆకారాంతః స్త్రీలింగో రమాశబ్దః - అక్షి.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	రమా	రమే	రమాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే రమే	హే రమే	హే రమాః
ద్వితీయా విభక్తిః	రమామ్	రమే	రమాః
తృతీయా విభక్తిః	రమయా	రమాభ్యామ్	రమాభిః
చతుర్థీ విభక్తిః	రమాయై	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	రమాయాః	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	రమాయాః	రమయోః	రమాణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	రమాయామ్	రమయోః	రమాసు

ఏవం పద్మా, లతా, లలితా, వనజా, ఇత్యాదయః.

ఈకారాంతః స్త్రీలింగో గౌరీశబ్దః - పార్వతి.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	గౌరీ	గౌర్యా	గౌర్యః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే గౌరి	హే గౌర్యా	హే గౌర్యః
ద్వితీయా విభక్తిః	గౌరీమ్	గౌర్యా	గౌరీః
తృతీయా విభక్తిః	గౌర్యా	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభిః
చతుర్థీ విభక్తిః	గౌర్యై	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	గౌర్యాః	గౌరీభ్యామ్	గౌరీభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	గౌర్యాః	గౌర్యోః	గౌరీణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	గౌర్యామ్	గౌర్యోః	గౌరీషు

ఏవం వాణీ, కల్యాణీ, లేఖనీ, అంకనీ ఇత్యాదయః.

అకారాంతః నపుంసకలింగో జలశబ్దః - నీరు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	జలమ్	జలే	జలాని
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే జల	హే జలే	హే జలాని
ద్వితీయా విభక్తిః	జలమ్	జలే	జలాని
తృతీయా విభక్తిః	జలేన	జలాభ్యామ్	జలైః
చతుర్థీ విభక్తిః	జలాయ	జలాభ్యామ్	జలేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	జలాత్	జలాభ్యామ్	జలేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	జలస్య	జలయోః	జలానామ్
సప్తమీ విభక్తిః	జలే	జలయోః	జలేషు

ఏవం ఫలం, వనం, గృహం, పుస్తకం, కర్గదమ్ ఇత్యాదయః.

ధాతవః

1. గష్టే-గతౌ

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	గచ్ఛతి	గచ్ఛతః	గచ్ఛంతి
మధ్యమపురుషః	గచ్ఛసి	గచ్ఛథః	గచ్ఛథ
ఉత్తమపురుషః	గచ్ఛామి	గచ్ఛావః	గచ్ఛామః

2. భూ-సత్తాయాం

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	భవతి	భవతః	భవంతి
మధ్యమపురుషః	భవసి	భవథః	భవథ
ఉత్తమపురుషః	భవామి	భవావః	భవామః

3. దృశిర్ -ప్రేక్షణే

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పశ్యతి	పశ్యతః	పశ్యంతి
మధ్యమపురుషః	పశ్యసి	పశ్యథః	పశ్యథ
ఉత్తమపురుషః	పశ్యామి	పశ్యావః	పశ్యామః

4. లిఖ - లేఖనే

వర్తమానే అట్

ప్రథమపురుషః
మధ్యమపురుషః
ఉత్తమపురుషః

ఏకవచనమ్

లిఖతి
లిఖసి
లిఖామి

ద్వివచనమ్

లిఖతః
లిఖథః
లిఖావః

బహువచనమ్

లిఖంతి
లిఖథ
లిఖామః

5. పఠ - పఠనే

వర్తమానే అట్

ప్రథమపురుషః
మధ్యమపురుషః
ఉత్తమపురుషః

ఏకవచనమ్

పఠతి
పఠసి
పఠామి

ద్వివచనమ్

పఠతః
పఠథః
పఠావః

బహువచనమ్

పఠంతి
పఠథ
పఠామః

6. వద-వ్యక్తాయాం వాచి

వర్తమానే అట్

ప్రథమపురుషః
మధ్యమపురుషః
ఉత్తమపురుషః

ఏకవచనమ్

వదతి
వదసి
వదామి

ద్వివచనమ్

వదతః
వదథః
వదావః

బహువచనమ్

వదంతి
వదథ
వదామః

7. ఖాద్య - భక్షణే

వర్తమానే అట్

ప్రథమపురుషః
మధ్యమపురుషః
ఉత్తమపురుషః

ఏకవచనమ్

ఖాదతి
ఖాదసి
ఖాదామి

ద్వివచనమ్

ఖాదతః
ఖాదథః
ఖాదావః

బహువచనమ్

ఖాదంతి
ఖాదథ
ఖాదామః

8. పా-పానే

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పిబతి	పిబతః	పిబంతి
మధ్యమపురుషః	పిబసి	పిబథః	పిబథ
ఉత్తమపురుషః	పిబామి	పిబావః	పిబామః

9. క్రీడ - క్రీడాయాం - గతౌ చ

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	క్రీడతి	క్రీడతః	క్రీడంతి
మధ్యమపురుషః	క్రీడసి	క్రీడథః	క్రీడథ
ఉత్తమపురుషః	క్రీడామి	క్రీడావః	క్రీడామః

10. అస - భువి

వర్తమానే లట్

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అస్తి	స్తః	సంతి
మధ్యమపురుషః	అసి	స్థః	స్థ
ఉత్తమపురుషః	అస్మి	స్వః	స్మః

పదకోశ:

అంకుశ:	- అంకుశం
అంబా	- అమ్మ
అతః	- అందువలన
అద్య	- ఈ రోజు
అధికమ్	- ఎక్కువగా/ఎక్కువ
అనంతరం	- తర్వాత
అనుగ్రహార్థం	- దయకోసం
అనుజ్ఞ	- తమ్మునితో
అనురక్తా:	- అనురాగంకలవారు/ ప్రేమకలవారు
అన్యస్య	- ఇతరుని యొక్క
అన్యాని	- ఇతరమైనవి (వేరేవి)
అపి	- కూడా
అభివాదనశీలస్య	- నమస్కరించు/గౌరవించు స్వభావము కలవాని యొక్క
అయం	- ఇది/ఇతడు
అరణ్యమ్	- అడవి
అర్ధకిలోమితానాం	- అర్ధకిలో ఉన్నటువంటి
అల్పం	- తక్కువ
అవలంబినః	- అనుసరించేవారు
అవశ్యమ్	- తప్పకుండా
అసాధు	- చెడ్డది
అస్తు	- అలాగే/సరే/ఉండనీ
అస్మాకమ్	- మనది
అహమ్	- నేను
ఆకాశే	- ఆకాశంలో
ఆదరణీయమ్	- గౌరవించదగ్గది.
ఆపణః	- అంగడి
ఆపణికః	- అంగడివాడు
ఆపణే	- అంగడిలో
ఆయుః	- వయస్సు

ఆవరణే	- బ్రాకెట్ లో
ఆసక్తాః	- ఇష్టపడువారం/ఇష్టపడుతున్నాం/ ఇష్టపడేవారు
ఇతి	- అని
ఇత్యాదయః	- మొదలగునవి
ఇదం	- ఇది
ఇదానీం	- ఇప్పుడు
ఇచ్ఛాః	- కోరికలు
ఉచ్ఛారణమ్	- పలుకుట
ఉచ్ఛారణే	- పలకడంలో
ఉత్తమమ్	- మంచిది
ఉదరం	- పొట్ట
ఉద్యమేన	- ప్రయత్నంతో/చే
ఉద్యానం	- తోట
ఋతవః	- ఋతువులు
ఏకం	- ఒక్కటి
ఏకతయా	- ఐక్యంతో
ఏకతా	- ఐక్యం
ఏకదా	- ఒకప్పుడు
ఏకరూపతా	- సమానమైనది
ఏకవారం	- ఒకసారి
ఏకస్మిన్	- ఒకదానియందు
ఏతే	- వీరు
ఏవ (గృహమ్ ఏవ)	- నే (ఇల్లే), ఏ
ఏవమ్	- ఈ విధంగా, ఇలా
ఏషః	- వీడు
కః (పుం.ఏక)	- ఎవడు?
కంఠస్య	- కంఠమునకు
కతి	- ఎన్ని?

కదలీఫలాని	- అరటిపళ్ళు	జేతుం	- జయించడానికి
కదాపి	- ఎప్పుడు కూడా/ఎప్పుడును	జ్యేష్ఠాః	- పెద్దలు
కర్తుం	- చేయడానికి	జ్యోతిః	- వెలుగు
కలా	- కళ	త	
కలికాబృందం	- మొగ్గల సమూహం	తథా	- అలాగ
కాః (స్త్రీ. బహు)	- ఎవరు?	తథాపి	- అయినప్పటికీ
కా (స్త్రీ. ఏక)	- ఎవరు?	తదేవ	- అదే/దానినే
కాని (న.పుం. బహు)-వి?		తపః	- తపస్సు
కార్యం	- పని/పనిని	తర్హి	- అయినచో
కార్యాణి	- పనులు	తస్మాత్	- అందువల్ల
కిం (న.పుం.ఏక)	- ఏమి/ఏమిటి?	తూష్టిం	- ఊరకనే/ పని లేకుండా
కించిత్	- కొంచెం	తృప్తః	- సంతోషించినవాడు/
కిమర్థమ్	- ఎందుకు?	తేన	- దానిచే/ దానివల్ల
కే (పుం.బహు)	- ఎవరు?	త్యక్త్వా	- విడిచి
క్రియాః	- పనులు	ద	
క్రియాయాం	- పనిలో	దినాధిపతయే	- దినమునకు అధిపతికొఱకు / కై
ఖ		దిశః	- దిక్కులు
ఖగకులరావః	- పక్షి సమూహం యొక్క ధ్వని	దేవస్య	- దేవుని యొక్క
ఖలు	- కదా!	దోషపూర్ణ	- తప్పులతో కూడిన
గ		ద్రష్టుం	- చూడటానికి
గత్వా	- వెళ్ళి	ద్వాదశ	- పన్నెండు
గౌరవేణ	- గౌరవంతో	ధ	
గ్రహాః	- గ్రహాలు	ధర్మేణ	- మతంచే/తో, ధర్మంచే/తో
గిరయే	- పర్వతానికై	ధవళౌ(ద్వి)	- తెల్లగావున్న (రెండు)
చ		ధృత్వా	- ధరించి
చంద్రమాః	- చంద్రుడు	ధ్యేయమ్	- లక్ష్యం
చత్వారి	- నాలుగు	న	
చరితుం	- తిరగటానికి/మేయటానికి	నద్యః	- నదులు
చిత్రే	- మనస్సు నందు	న జానీమః	- మాకు తెలియదు.
ఛాత్రః(పుం)	- విద్యార్థి	నామాని	- పేర్లు
ఛాత్రా(స్త్రీ)	- విద్యార్థిని	నామ్నా	- పేరుతో
జ		నారికేలద్వయం	- రెండు కొబ్బరికాయలను
జంతవః	- జంతువులు	నిత్యం	- ప్రతి నిత్యం
జనహితే	- ప్రజలమంచికోసం/మంచితో	నిధయే	- నిధివంటి వానికి
జనానామ్	- జనుల యొక్క	నియుక్తాః	- నియమింపబడ్డవారం/వారు
జలే	- నీటియందు/నీటిలో		

నూతనః	- కొత్తవాడు/కొత్తది
నూపురః	- గజ్జె
నేత్రాణి	- కళ్ళు
పరితుమ్	- చదవడానికి
పథి	- మార్గంలో
పరంతు	- కాని
పరశ్వః	- ఎల్లుండి
పరహ్యః	- మొన్న
పరితః	- చుట్టుప్రక్కల
పరోపకారాయ/ పరోపకారార్థం	- ఇతరుల మంచికొరకు
పాదాః	- పాదాలు/కాళ్ళు
పిపాసాకులః	- దాహంతో ఉన్నవాడు/ఉన్నది
పీడా	- కష్టం
పుచ్చం	- తోక
పునః పునః	- మళ్ళీ మళ్ళీ
పునః	- మరల
పురతః	- ముందు
పూరయితుమ్	- నెరవేర్చుటకు
పృథ్వీం	- భూమిని
పుష్టశరీరాః	- లావైన(బలం కలిగిన) శరీరం కలవారం/కలవారు
ప్రకాశః	- వెలుగు
ప్రకోష్ఠాః	- గదులు
ప్రత్యక్షః	- కంటికి కనిపించువాడు
ప్రపరశ్వః	- ఆవలి ఎల్లుండి
ప్రపరహ్యః	- ఆవలిమొన్న
ప్రభాతే	- ఉదయాన/ప్రొద్దున
ప్రయోజనమ్	- లాభం
ప్రాంతేన	- ప్రాంతంచే/తో
ప్రాచీనః	- పాతది.
ప్రాతఃకాలే	- ఉదయాన్నే/ప్రొద్దున్నే
ప్రియవాక్యప్రదానేన-	- తియ్యగా మాట్లాడటం చేత
బదరీఫలానాం	- రేగుపళ్ళ యొక్క
బుభుక్షాకులః	- ఆకలిగా ఉన్నవాడు

భవంతః	- మీరు
భవతీ	- నీవు (గౌరవార్థంలో స్త్రీ)
భవరోగిణామ్	- అన్నిరోగాలకు
భవాన్	- నీవు (గౌరవార్థంలోపుం)
భారతభక్తాః	- భారతదేశం యొక్క భక్తులం
భారతవర్షం	- భారతదేశం
భాషిణః	- మాట్లాడేవారు
భిన్నధర్మాః	- వివిధ మతాలు/వివిధ ధర్మాలు
భిన్నాః	- వేరుగనున్నవారు
భిషజే	- వైద్యుని కొరకు
భీతః	- భయపడువాడు
భూమ్యాదిభూతాని	- భూమి, నీరు, నిప్పు, గాలి, ఆకాశములు
భూరి	- ఎక్కువగా, చాలా
భూషణం	- అలంకారం
భూషణైః	- అలంకారములతో
మందం	- నెమ్మదిగా
మత్స్వా	- తలచి
మనోరథైః	- కోరికలతో/చే
మమ కృతే	- నాకు/ నా కొరకు
మమ	- నాది
మయా సహ	- నాతో
మహతాం	- గొప్పవారి యొక్క
మహనీయమ్	- రమణీయమ్
మాతామహి!	- ఓ అమ్మమ్మా! (సంబోధన)
మామకం	- నాది
మాసద్వయే	- రెండునెలల్లో
మిలిత్వా	- కలిసి
ముఖే	- ముఖము నందు
మూల్యం	- వెల
మృగాః	- జంతువులు
యథా	- ఎలాగైతే
యశః	- కీర్తి

ల

లతికాబ్బందం - తీగల సమూహం
లవణమ్ - ఉప్పు

వ

వక్తవ్యం - చెప్పదగినది
వక్రం - వంకరైనది
వచనే - మాటలో
వదనే - ముఖంలో
వయం - మేము/మనము
వర్ధనం - అభివృద్ధి(చేయడం)
వాచః - మాటలు
వాచి - మాట యందు
వార్తాలాపం - మాట్లాడటమును
వాసరః - వారం
వికాసాయ - అభివృద్ధి కొరకు
విచిత్రం - చిత్రమైనది
విఫలః - కార్యం నెరవేరని వాడు/ఫలం పొందని వాడు
విశాలగగనం - విశాలమైన ఆకాశం
విశేషతయా - చాలా ఎక్కువగా
వృద్ధోపసేవినః - ముసలివారిని సేవించువారు
వృష్టిః - వర్షం
వ్యాకులః - దుఃఖితుడు

శ

శక్తాః - సమర్థులం/సమర్థులు
శర్మరా - చక్కెర
శివస్య - శివుని యొక్క
శీఘ్రమ్ - త్వరగా
శ్రీమన్(పుం) - ఏమండీ/ ఏమయ్యా
శ్వః - రేవు
శ్రోత్రస్య - చెవికి

స

సంస్కృత్యా - సంస్కృతిచే/తో
సన్నిధిమ్ - సమీపం
సప్త - ఏడు
సప్తాహే - వారంలో
సమృద్ధః - సుసంపన్నమైనది

సమృద్ధిః

సమ్యక్

సరలం

సర్వతమోపహః

సర్వత్ర

సర్వసమృద్ధం

సర్వం

సర్వాః(స్త్రీ)

సర్వాన్

సర్వే

సదృశే

సాధు

సుదృఢః

సువీరాః

సుప్తస్య

సూరః

సృష్టిః

సేవఫలస్య

స్మాతః

స్మాతం

స్వశునకమ్

స్వస్థానం

- సుసంపన్నత

- బాగుగా

- చక్కగా/చక్కనైనది

- చీకటినంతా తొలగించునది/
తొలగించువాడు

- అన్నిచోట్లా

- అన్ని విధములుగా/సుసంపన్నం

- అంతా

- అన్ని

- అందరిని

- అందరు, అందరం

- సమానమైన/పోలికతోఉన్న

- మంచిది

- బాగా దృఢమైనది/గట్టిది

- గొప్పవీరులం/వీరులు

- పడుకున్న(దానియొక్క)

- సూర్యుడు

- ప్రపంచం, సృష్టి

- ఆపిల్ పండు యొక్క

- సంచి

- సంచినీ

- తన కుక్కను

- తన చోటికి

హ

హస్తస్య

హి

హృష్టమానసాః

హ్యః

హస్తీ

- చేతికి

- కదా

- సంతోషంతో ఉన్న మనస్సు
కలిగినవారం/ కలిగినవారు

- నిన్న

- ఏనుగు

క్రియాపదకోశః

అనుభవతి అస్తి అగచ్ఛతి అగచ్ఛతు అగచ్ఛామి అచరతి అనయతి అనయతు అనయామి అహ్వయతి ఇచ్ఛతి కరోతి కురు కుర్మః కుర్వంతు ఖేలతి గచ్ఛతి గచ్ఛతు గచ్ఛామః గచ్ఛామి గణయతి గాయతి చింతయతి జానాతి తుష్ఠంతి దత్తవాన్ దదాతు దర్శయతి దర్శయతు దుహంతి	- అనుభవించుచున్నాడు/చున్నది - ఉన్నది/ఉన్నాడు - వచ్చుచున్నాడు/చున్నది - రమ్ము, రా - వచ్చుచున్నాను - చేయుచున్నాడు/చున్నది - తెచ్చుచున్నాడు/చున్నది - తెమ్ము - తెచ్చుచున్నాను - పిలుచుచున్నాడు/చున్నది - ఇష్టపడుచున్నాడు/చున్నది - చేయుచున్నాడు/చున్నది - చేయి - చేయుచున్నాము - చేయండి - ఆడుచున్నాడు/చున్నది - వెళ్ళుచున్నాడు/చున్నది - వెళ్ళుము - వచ్చుచున్నాము/రాగలము - వెళ్ళుచున్నాను. - లెక్కించుచున్నాడు/చున్నది - పాడుచున్నాడు/చున్నది - ఆలోచించుచున్నాడు/చున్నది - తెలుసుకొనుచున్నాడు/చున్నది. - సంతోషపడుచున్నవి/చున్నారు - ఇచ్చాడు/ను/వు - ఇవ్వము - చూపించుచున్నాడు/చున్నది - చూపించుము - పాలిచ్చుచున్నవి	నమస్కరోతి నివసంతి పరామి పశ్యతి పీడయతి పృచ్ఛతి ప్రకటితవాన్ ప్రత్యర్థయతు ప్రవిశంతి ప్రశంసితవాన్ ఫలంతి బోధయతి భవతి భవతు యచ్ఛతి లిఖామి వదంతి వదతి వదతు వదామి వహంతి వికసతి విలసతి శక్నోమి సంతి సంపాదయామః సమాపయతి సాధ్యతే సిద్ధ్యతి స్యాత్ స్వీకరోతు స్వీకరోమి	- నమస్కరించుచున్నాడు/చున్నది - నివసిస్తున్నారు/నివసిస్తున్నవి - చదువుచున్నాను - చూచుచున్నాడు/చున్నది - పీడించుచున్నాడు/చున్నది - అడుగుచున్నాడు/చున్నది - ప్రకటించాడు/ను/వు - తిరిగి ఇవ్వము - ప్రవేశించుచున్నవి/చున్నారు - ప్రశంసించాడు/ను/వు - పండుచున్నవి - బోధించుచున్నాడు/చున్నది - అగుచున్నది/చున్నాడు - కానిమ్ము - ఇచ్చుచున్నాడు/చున్నది - రాయుచున్నాను - చెప్పుచున్నారు - చెప్పుచున్నాడు/చున్నది - చెప్పుము - చెప్పుచున్నాను - ప్రవహించుచున్నవి - వికసిస్తున్నది - ప్రకాశించుచున్నది/చున్నాడు - చేయగలను - ఉన్నారు/ఉన్నాయి - సంపాదించుచున్నాము/ పొందుచున్నాము - ముగించుచున్నది/చున్నాడు - సాధింపబడుచున్నది - సిద్ధించుచున్నది - ఉండవచ్చు - తీసుకో - తీసుకొనుచున్నాను
---	--	--	---